

CARRER 163

Març 2023 | www.favb.cat | Especial eleccions municipals

AMERICA SANCHEZ

SUMARI

D'ENTRADA

- 2 **Què s'hi juga Barcelona el 28-M?**
Marc Andreu
- 4 **Els perfils dels candidats**
Cristina Palomar
- 5 **Editorial: Un nou cicle**

DOSSIER: GRANS REPTES

- 6 **Urbanisme**
Meritxell M. Pauné
- 8 **Desigualtats**
V. Canet
- 10 **Habitatge**
Luis Caldeiro
- 12 **Mobilitat**
David Garcia Mateu
- 14 **Medi ambient**
Eric Moner
- 16 **Turisme**
Marc Font
- 18 **Educació**
Gemma Aguilera
- 19 **Sanitat**
Eloi Latorre
- 23 **Entrevista a la politòloga Arantxa Tirado**
Laura Aznar

CRÒNICA

- 25 **Prioritats per al pròxim mandat**
La Junta de la Favb
- 26 **Enquesta a les associacions**
Redacció
- 29 **Ciutat Vella: Macba**
Anaïs Barnolas
- Eixample: La Model**
Ignasi Franch
- 30 **Sants-Montjuïc: Sants Estació**
Ignasi Franch
- Les Corts: Camp Nou**
Eloi Latorre
- 31 **Sarrià-Sant Gervasi: Barris de muntanya**
Marc Villoro
- Gràcia: Plaça d'en Joanic**
Gemma Aguilera
- 32 **Horta-Guinardó: Accessibilitat**
Marc Villoro
- Nou Barris: Ciutat Meridiana**
Oriol Lapeira
- 33 **Sant Andreu: La Meridiana**
David Garcia Mateu
- Sant Martí: El 'Triangle Golfo'**
Eric Moner
- 34 **Victòries veïnals**
Elia Herranz
- 36 **Democràcia participativa**
Joan Maria Soler
- 37 **La cambra fosca: Els que no es presenten a les eleccions**
- 39 **Debat d'alcaldables de la Favb**
Redacció
- America Sanchez il·lustra la portada de l'especial eleccions**
Redacció

Dia de portes obertes a la Casa Gran el passat 11 de febrer, amb motiu de la celebració de Santa Eulàlia. JOAN MOREJÓN

Barcelona es juga el model de ciutat i la centralitat dels barris

Les eleccions municipals del 28 de maig tenen un cert aire de 'dejà vu', no només pels candidats que s'hi presenten, sinó pel que la ciutat s'hi juga. La perifèria popular i treballadora pot ser la clau en uns comicis que tornen a posar el focus en els barris cèntrics de Ciutat Vella i l'Eixample

MARC ANDREU

Ada Colau o Xavier Trias? Vuit anys després de la gran batalla per Barcelona que va dur a l'alcaldia la primera dona en la història de la capital de Catalunya, les eleccions municipals del 28 de maig tenen un cert aire de *dejà vu*. I no només perquè -amb permís de Jaume Collboni, Ernest Maragall i la resta de candidats i candidates- els protagonistes del duel electoral siguin els mateixos, sinó perquè el que està en joc aquest 2023, igual que ho estava el 2015, és el model de ciutat. I això és així malgrat que el context sociopolític ha canviat molt després de la fi del procés sobiranista, de canvis importants als governs d'Espanya i Catalunya i d'una crisi global generada per la pandèmia, l'emergència climàtica i la guerra a Europa.

"El model ideal i civilitzat d'una ciutat, amb espais públics verds i respectuosos amb el lleure i el gaudi dels ciutadans, amb bons transports públics i altres serveis indispensables, només es pot assolir des de posicions polítiques compromeses amb les persones i no amb les activitats empresarials. El neoliberalisme en versió del capitalisme salvatge tracta d'impedir que es facin polítiques municipals en benefici de la comunitat. Només busquen l'especulació i l'enriquiment a costa de l'interès general. L'únic dic de contenció el poden construir els ajuntaments amb una majoria d'esquerreres, sensibles als problemes dels ciutadans". La cita és del pròleg que l'exmagistrat del Tribunal Suprem José Antonio Martín Pallín ha escrit al llibre *Lawfare urbano* (Icaria), de l'arquitecte i exregidor de Barcelona en Comú Josep Maria Montaner. Més enllà de la denúncia que Montaner fa de l'ofensiva judicial

D'ENTRADA: ELECCIONS MUNICIPALS

rèntesi Trias entre 2011-2015, l'esquerra transformadora i gent provinent del moviment veïnal ja ho havien fet des del 1979. No es pot oblidar ni menystenir la seva contribució a la construcció de la ciutat democràtica, tant des dels barris i els moviments socials com des de la institució local, bàsicament sota les sigles del PSUC i ICV-EUiA i al costat del PSC. Però sempre amb un caràcter de subalternitat dels primers respecte dels segons. El fitxatge per a la llista de Collboni de l'expresident de la Favb -i valedor inicial de la plataforma de Colau- Lluís Rabell rebla aquest clau.

El 2015, el triomf de Barcelona en Comú va invertir per primer cop les tornes en la direcció de la ciutat. Colau va guanyar confrontant directament la dreta de Trias i l'establishment, aixecant la bandera dels barris i del dret a l'habitatge i, sobretot, impugnant el model de ciutat imposat durant dècades d'alcaldia socialista. Limitacions pròpies de l'anomenada *nova política*, servituds de la coalició de govern entre Barcelona en Comú i el PSC -amb suport extern d'ERC-, i forts condicionants externs -la complexa gestió diària d'una ciutat en crisi, la polarització associada al procés sobiranista, els atemptats terroristes del 2017, la pandèmia de la covid-19...- han diferit durant dos mandats la tasca de construcció del nou model de ciutat.

No obstant, la gestió d'aquests condicionants porta implícita l'aposta per un nou model. ¿Com s'haguessin viscut les intenses tardors del 2017 i del 2019 amb un altre govern municipal, independentista o *unionista*? ¿Com s'hauria capejat la pandèmia del 2020 sense el lideratge polític de Colau, la coordinació de govern de Jordi Martí, les dots de comandament d'Albert Batlle i Janet Sanz i la triangulació entre la regidora Gemma Tarafa i els gerents de les àrees de Drets Socials, Salut, Economia i Recursos Ricard Fernández, Laia Claverol, Carme Borrell, Albert Dalmau i Agustín Abelaira?

Un nou model de ciutat

Malgrat tot, durant el darrer mandat de Colau s'ha començat a fer explícit o a concretar-se un nou model de ciutat. El projecte Superilla Barcelona n'és l'emblema, envoltat de polèmica i elogis, tant locals com internacionals. Assajada primer al Poblenou -entre protestes veïnals i reticències municipals; la mateixa alcaldessa va trigar dos anys a visitar-la-, la idea de superilla es va millorar i consolidar després a l'Eixample, al barri de Sant Antoni. Una altra cosa és la teorització d'aquest nou model de ciutat, que fins ara no ha anat més enllà d'un difícil sincretisme entre el clàssic maragallisme *mainstream* i la filosofia alternativa de la *Ciutat Princesa* de Marina Garcés.

En el fons, les eleccions són una batalla més -la definitiva?- de la llarga *guerra dels Trenta Anys* per l'hegemonia i el model de ciutat que es lliura des de la Barcelona del 1992. Com diu la presidenta de la Favb, Ana

No es pot obviar que l'acció municipal als barris populars, més enllà de Ciutat Vella i l'Eixample, és part indestruïble del model de ciutat en joc

Menéndez, aquella Barcelona ha mort d'èxit -va quedar clar amb el Fòrum 2004, però ja ho havia apuntat *Carrer* al monogràfic *La Barcelona de Maragall*- sense que, parafrasejant Jordi Amat, l'independentisme hagi pogut matar el Cobi. Derrotat el procés sobiranista, és simptomàtic que ERC presenti a l'alcaldia un octogenari Ernest Maragall amb el lema "més que mai" popularitzat pel seu germà Pasqual als anys 80 i que els hereus de CiU, Junts o *reajuntats*, recuperin Xavier Trias recolzat en Artur Mas i un nonagenari Jordi Pujol.

Ciutat Vella i l'Eixample

El principal -i mediàtic- camp de batalla d'aquesta guerra no són els barris, sinó el centre de Barcelona. És la Ciutat Vella presa de nou pel turisme, després de l'insòlit i fantasmagòric parèntesi pandèmic, i amb la Via Laietana aixecada per obres de pacificació. I és l'Eixample igualment aixecat per obres, per l'eterna reforma de la plaça de les Glòries, la perllongació del tramvia de la Diagonal, entre Glòries i passeig de Sant Joan, i la implantació dels eixos verds -Consell de Cent, Girona...- i la protecció dels entorns escolars que són emblemes de la Superilla Barcelona.

El 2015, paradoxalment, la inesperada victòria dels comuns davant de la CiU de l'aleshores alcalde Trias i, després, el 2019, la derrota mínima de Colau davant l'ERC de Maragall -un fracàs salvat *in extremis* gràcies al pacte dels comuns amb el PSC i al vot del *ciudadà* francès Manuel Valls, al seu torn una aposta fracassada dels poders fàctics que avui retornen a Trias, però que tampoc fan fàctics a Collboni, no es van decidir a l'Eixample, sinó, i sobretot, als barris populars i perifèrics.

Aparentment, el model de ciutat es juga a l'Eixample, el districte més poblat -i amb més inversions- i més simbòlic -per la trama Cerdà i la història de la ciutat burgesa-: el 2019, en la seva conferència estratègica d'inici de campanya, Colau ja va *reduir* el seu mapa de Barcelona

a Ciutat Vella i l'Eixample. Quatre anys després, en la presentació del llibre *La força del moviment veïnal: de l'alcalde Porcioles a l'alcaldesa Colau* (Hacer), la presidenta de la Favb va reivindicar la ciutat popular i la Barcelona dels barris i va resumir així el seu balanç crític: "La ciutat és més que l'Eixample i el govern de Colau és massa *eixamplecèntric*, però defensem la transformació verda que s'està fent. Al mateix temps, i davant d'una alcaldessa que tenim propra però que veiem molt poc, constatem el desençís als barris per una política de participació que fomenta l'individualisme i no el teixit associatiu organitzat i per unes polítiques d'habitatge poc ambicioses respecte de les expectatives creades".

Un esforç insuficient

Seria faltar a la veritat no reconèixer l'esforç que l'Ajuntament ha fet en els darrers vuit anys en matèria tant d'habitatge com d'acció social contra els desnonaments. Són 4.600 pisos nous de lloguer públic i 4.000 més en construcció o projecte -el parc públic el 2015 era de 7.500 pisos- i 14.000 famílies ateses per la unitat anti-desnonaments -que gestiona 50 casos setmanals i en resol nou de cada deu-. Però davant la crisi econòmica i habitacional, l'especulació creixent a la ciutat i la deixadesa de funcions de la Generalitat i l'Estat en matèria d'habitatge, tot és insuficient.

També seria injust obviar que l'acció municipal als barris populars, més enllà de Ciutat Vella i l'Eixample, és part indestruïble del model de ciutat en joc. N'hi ha prou en destacar les inversions del Pla de Barris -uns 300 milions repartits en més d'un miler d'actuacions en 23 barris, que es calcula que han beneficiat unes 250.000 persones-, malgrat que l'aposta per dotar de centralitat metropolitana l'Eix Besòs no hagi encara reeixit. I tampoc és aliena als barris la política social, molt important abans, durant i després de la pandèmia, però poc lluada pels comuns.

Així les coses, després d'haver abandonat durant quatre anys en mans socialistes districtes populars clau com Sant Martí, Nou Barris i Horta-Guinardó, els seus barris de classe treballadora -al costat dels de Sant Andreu i Sants-Montjuïc, que els comuns sí que han governat en el dia a dia- tornen a adquirir una importància cabdal i es juguen també, amb Ciutat Vella, l'Eixample i Gràcia, la seva centralitat al costat del model de ciutat.

-i dels poders fàctics, econòmics, polítics i mediàtics- contra la Barcelona d'Ada Colau, amb una quinzena de querelles interposades des del 2018 -la gran majoria, arxivades-, el que Martín Pallín sintetitza és una realitat que va molt més enllà de la pugna electoral o estrictament partidista.

Ho demostren els intents reiterats de *lobbies* de tota mena -des d'Agbar a Barcelona Global, passant pel Gremi de Restauració, el d'Hotels, la patronal Foment o antics alts responsables municipals avui al servei d'interessos immobiliaris o econòmics especulatius, com Josep Antoni Acebillo, Ramon Garcia Bragado o, fins i tot, els exalcaldes Joan Clos i Jordi Hereu per condicionar, desprestigiar i, en darrera instància, forjar intents d'alternatives al que consideren una anomalia en el govern de la ciutat. A saber: que l'esquerra alternativa i activistes provinents dels moviments socials i dels barris, amb una dona al capdavant, dirigeixin l'Ajuntament.

La complexa gestió de Barcelona

Dirigir és la clau, amb totes les limitacions i contradiccions que es vulguin. Els comuns van assumir-les ben aviat tot conservant una estructura gerencial i funcional formatada a la mesura del PSC, curiosament, per l'avui candidat d'ERC Ernest Maragall en la seva època d'home fort del seu germà Pasqual. Una estructura que també exemplifica Jordi Martí, gerent de l'icub des del 1999 i regidor del PSC fins al 2014 que, cooptat per Colau el 2015 com a gerent municipal, ha acabat sent la mà dreta de l'alcaldesa i el número dos de Barcelona en Comú. Martí és, segurament, el regidor que més té la ciutat al cap, seguit de la responsable d'Urbanisme Janet Sanz, que ja era regidora el 2011 amb ICV-EUiA.

Dirigir és la clau, perquè *governar* Barcelona, en realitat, i amb l'excepció del pa-

Les eleccions són una batalla més de la 'guerra dels Trenta Anys' per l'hegemonia i el model de ciutat que es lliura des de la Barcelona del 1992

Ciudadans visiten el despatx de l'alcaldesa. J. M.

D'ENTRADA: ELECCIONS MUNICIPALS

La campanya més disputada per governar en coalició

Nous factors afegeixen més llenya al foc de la incertesa sobre els resultats dels comicis locals a Barcelona. El frec a frec entre els principals caps de llista farà imprescindible una bona cintura política per arribar a pactes postelectorals

TEXT: CRISTINA PALOMAR
IL·LUSTRACIÓ: RICARDO HERMIDA

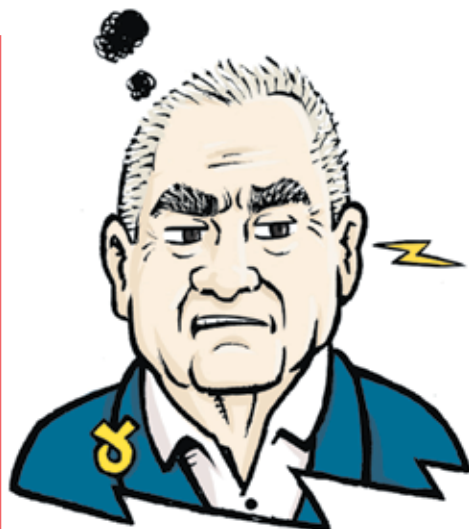
Tornen les eleccions a l'Ajuntament de Barcelona i torna la incertesa fins a l'últim moment. Ja comença a ser un clàssic no saber qui guanyarà els comicis municipals, però enguany hi ha una sèrie de factors nous que distorsionen encara més el crispat escenari polític. El desgast del bipartit Colau-Collboni, el retorn de Xavier Trias, la desactivació del processisme, els pactes ERC-PSC, l'avenç de la ultradreta i la descomposició de la dreta espanyolista afegeixen més incògnites als resultats del 28 de maig, cosa que fa pensar en unes campanyes més dirigides a desacreditar l'adversari directe que a explicar els propis projectes per a la ciutat.

Segons les enquestes, caldrà tenir una bona cintura política per arribar a pactes de govern perquè a la nit electoral la victòria podria anar d'una dècima, amb el perill de l'abstenció sempre present. Ara per ara, els candidats amb més possibilitats de guanyar les eleccions són els de comuns, socialistes, republicans i post-convergens, que són els que hem optat per *perflorar* en aquestes pàgines. Tots, tret de Junts per Catalunya, que recupera Trias, repeteixen cap de llista -Ada Colau (Comuns), Ernest Maragall (ERC) i Jaume Collboni (PSC)- i tots podrien perdre algun regidor respecte als comicis del 2019.

Pel que fa a la resta de partits amb representació actual, els sondejos vaticinen una pèrdua substancial de regidors situant-los en gairebé tots els casos fora de l'Ajuntament. És el cas de populars (Daniel Sirera), ciutadans (Anna Grau) i valents (Eva Parera). Entre les formacions que ara no tenen presència política, la CUP torna a provar sort amb Basha Changue i en alguns sondejos apareix també la llista cívica de David Vosseler.

La inseguretat i la gestió política són els temes que més preocupen als barcelonins i les barcelonines segons l'últim baròmetre municipal i seran els protagonistes de la campanya més disputada.

El desgast del bipartit Colau-Collboni, el retorn de Trias i la desactivació del processisme afegeixen incògnites als resultats del 28-M

Ernest Maragall
ERC

EL CANDIDAT DEL FUTUR SOC JO

Poc marge de maniobra li està deixant el seu partit a Ernest Maragall per fer una campanya lluïda a Barcelona. El pacte amb el PSC per tirar endavant els pressupostos catalans a pocs mesos dels comicis municipals, el suport que des de fora han donat els republicans als projectes del bipartit barceloní i la irrupció per sorpresa de Trias compliquen molt les coses a l'alcaldeable d'ERC. Tanmateix, Maragall és un animal polític i no és dels qui s'arronsa a la primera derrota, tot i que n'acumula unes quantes. Malgrat haver exercit de diputat més que de regidor durant aquest mandat, ell segueix convençut que és el candidat "del futur" a Barcelona perquè fa números i li surt que "el llegat de Trias és Colau i el llegat de Colau és una ciutat dividida i enfadada". L'estratègia ara és ignorar Collboni per estalviar energies i rebaixar la intensitat processista presentant-se com un candidat centrat, amic dels pactes i amb experiència a l'hora de treure les castanyes del foc. Afirmar que se sent amb més ganes de fer coses que fa quatre anys, i aquest missatge no és només per als qui esmenten la seva edat, és sobretot un avís al seu partit perquè no el substitueixi en l'últim moment, com és tradició, i no utilitzi Barcelona com a moneda de canvi d'altres negocis més lucratis.

Ada Colau
BARCELONA EN COMÚ

A LA TERCERA VA LA VENÇUDA (O NO)

Aspira a un tercer intent de governar Barcelona sense les crosses indesitjables del passat recent en un escenari polític encara més incert. Vuit anys al capdavant del govern municipal, amb les seves llums i ombres, lli-men les arestes revolucionàries de qualsevol i converteixen el més somiatruïtes en un hàbil equilibrista del poder, per això Ada Colau ja no visita tant el barri de Ciutat Meridiana ni es posa la disfressa d'activista veïnal per Carnaval. Amb l'alcaldeable dels Comuns no hi ha terme mig: o enlluerna o treu de polleguera. Els seus acòlits li han permès optar a un tercer mandat vulnerant el Codi Ètic del partit perquè a les primàries internes ningú ha gosat plantar-li cara. I és que com a la Reina de Cors, a Colau no li agrada que li facin ombra. Entre els seus detractors hi ha de tot: des dels *progres* decebuts per la seva deriva cap al despatx i el cotxe oficial als que la menyspreen per dona, per comunista, per ambigua o per ambiciosa. Per sort, la tensió i el desgast del processisme ja han passat i ara, amb un Maragall desorientat i un Collboni fent d'oposició, Colau pot dedicar els seus esforços a explicar la feina feta -la no feta no cal- i a desaparar la seva artilleria dialèctica contra un Trias que prou feina té a posar ordre al seu corral.

Jaume Collboni
PSC

ENCANTAT D'HAVER-SE CONEGUT

L'alcaldeable del PSC ha donat mostres sobrades de gran cintura i pocs escrúpols pactant el que sigui per seguir remenant les cireres a Barcelona i fitxant a qui calgui per fer veure que és una cosa quan en realitat és una altra. Jaume Collboni és un gat vell de la política barcelonina que fins ara sempre ha caigut de peu i li rellisca que el critiquin per haver plegat abans d'hora del bipartit municipal per fer campanya contra el model de gestió del bipartit municipal. Ja se sap que el socialisme de corbata que ell predica està ple de contradiccions entranyables: un dia es vesteix d'Armani per defensar amb els *lobbies* la inversió públic-privada en la ciutat i l'endemà es posa la jaqueta de pana per visitar un barri obrer i prometre la lluna en un cove a un votant socialista cada dia més desubicat. Amic de prendre la fresca en les terrasses del seu amic Pallarols, entremig fa vídeos de *TikTok* i tuiteja a tort i a dret buscant infructuosament noves generacions d'electors crèduls. Va tan sobrat de tot, i ara més després del pacte del seu partit amb el republicà Aragonès, que diu a tothom que s'ha acabat això de fer de cossa d'altres. "Si no sóc alcalde, no seré res", assegura convençut que la irrupció de Trias no va amb ell i que Colau està acabada perquè és una impostora.

Xavier Trias
JUNTS PER CATALUNYA

D'EVITAR FER EL RIDÍCUL A LIDERAR EL CANVI

Set mesos ha passat Xavier Trias arrencant pètals de margarides abans d'acceptar ser l'alcalde de Junts per Catalunya. El comiat sobtat d'Elsa Artadi, les guerres internes entre ex-convergens i la pressió per rescatar el partit de l'oblit a Barcelona han pogut més que les ganes de seguir gaudint de la seva jubilació daurada. Tot i haver estat ungit pel radical Carles Puigdemont, Trias és una persona d'ordre, el seu perfil baix en la militància processista ho confirma, i modest: al principi es va autodescartar com a alcalde perquè "s'ha d'evitar fer el ridícul". Diu que és socialdemòcrata malgrat que com alcalde va exercir més de neoliberal, eliminant les poques traves que quedaven del règim anterior cap al turisme i l'especulació immobiliària, tancant el MNAC perquè un magnat indi casés la filla o vestint Colom amb la samarreta del Barça. El projecte de llogar l'espai públic al capital internacional no va prosperar per falta de temps, i companys de viatge com Antoni Vives, esquitxat per nombroses irregularitats, tampoc van ajudar a tenir un segon mandat. El retorn de Trias, com fa quatre anys va passar amb Manuel Valls, està posant nerviosos el personal a base d'enquestes. Diu que ell és el canvi, però ningú no sap res del seu programa més enllà que no li agrada el tramvia.

Anna Grau, Daniel Sirera i Eva Parera C'S, PPC I VALENTS

QUAN TRES SÓN MULTITUD

La dreta espanyolista es presenta a aquestes eleccions municipals més dividida que mai i amb els ullals de la ultradreta fregant-li la jugular. Uns Ciutadans en descomposició, colpits per guerres internes sobre com gestionar les escorrialles d'un projecte polític que fa aigües, han triat la mediàtica Anna Grau, abans periodista insígnia del règim pujolista i ara més rànica que el Cid Campeador, per intentar salvar els mobles. Els xous de l'alcalde de Ciutadans a la televisió pública i al Parlament de Catalunya són coneguts, igual que els seus modelets escandalosos i la peculiar relació amb l'avi Sánchez-Dragó, que tantes portes li va obrir fa uns anys en els ambients de la dreta madrilenya després de renunciar, decebuda pels pocs rèdits obtinguts, a la pàtria catalana.

A estrafolària i populista no la guanya ningú, així que el popular Daniel Sirera haurà d'espavilar si no vol que la incontinença verbal de la ciutadana Grau se'l mengi en tres mossegades i el deixi sense presència al consistori barceloní. Sirera, obedient i amb una trajectòria política orgànica, va on li digui el partit, i si el gurú Núñez Feijóo li demana que se sacrifiqui per la causa popular, ell deixa el seu còmode *xirringuito* valencià i aterra a Barcelona disposat a immolar-se amb alegria.

A diferència del seu predecessor en el càrrec, el sempre polèmic forner Josep Bou, Sirera no té talents coneguts de *showman* per convèncer l'electorat d'ordre que ell és millor que la polièdrica Eva Parera, l'alcalde de Valents, abans diputada independent del PP al Parlament català, abans mà dreta de Manuel Valls al Consistori i, molt abans, entregada a la causa democristiana que liderava Duran i Lleida. Parera té la memòria curta i la llengua llarga, i no sembla tenir problemes de consciència per haver facilitat amb el seu vot que Colau repetís com a alcaldessa. Ara el moment és un altre i toca posar tota la carn a la graella perquè se li acaben els partits.

EDITORIAL

Un nou cicle

Cada quatre anys canviem de responsables municipals. Fins i tot quan no canvia el color polític de l'alcalde, experimentem canvis. L'any electoral sempre representa una aturada de l'activitat. I després, massa vegades, allò que s'havia treballat i acordat queda en paper mullat, en frustració. Al moviment veïnal sabem que sempre ens toca insistir en el més essencial, sempre ens toca tornar a començar. Només amb tenacitat aconseguim millores per als nostres barris. Barcelona té ara molts problemes estructurals que necessiten polítiques ambicioses, de llarg recorregut: habitatge, desigualtats, pobresa, crisi ecològica, canvis demogràfics, de salut, de model econòmic. I aquests problemes no tenen una solució senzilla, exigeixen respostes complexes, una intervenció pública decidida i una implicació social forta. Cal que la població estigui ben informada, funcioni la participació i s'enforteixin les organitzacions socials.

Tot això pot semblar obvi. Però les polítiques no es fan només per mera racionalitat i sentit públic. Estan influïdes per interessos privats, ideologies, prejudicis socials... I els darrers anys hem pogut veure com són de forts i la capacitat d'influència que tenen alguns poders econòmics. Ho hem vist en el tema de la municipalització de la gestió de l'aigua, en el de les terrasses, en la regulació de l'habitatge, en el pla d'usos de l'Eixample... No és casualitat que una de les puntes d'atac d'aquests grups hagi estat el reglament de participació i el suport municipal a les entitats. Els hi fem nosa.

Sigui quin sigui el resultat de la pròxima escomesa electoral, el moviment veïnal ha de continuar treballant pel que és essencial: exigir polítiques que permetin afrontar els problemes del veïnat, defensar la continuïtat d'aquelles que s'han mostrat útils, per enfortir els serveis públics, per generar convivència als barris, perquè la participació veïnal sigui real, perquè els temes complexos s'abordin seriosament, perquè les desigualtats deixin de significar un malson per a molta gent, perquè es doni suport als teixits socials dels barris. I per fer-ho, hem de treballar en una doble direcció. La de l'acció política, per influir en les Administracions -Ajuntament, Generalitat, Estat- i en l'opinió pública. I també en l'enfortiment i la renovació de les entitats i les xarxes organitzades als barris. I com sempre, fer-ho amb paciència, tenacitat, bon humor i capacitat d'autocrítica i d'incorporar noves generacions d'activistes, que són el futur.

CARRER

Hi col·labora:

Una revista inspirada per Andrés Naya

Edita: Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (Favb)
Obradors 6-10 baixos
08002 Barcelona
93 412 76 00
carrer@favb.cat
www.favb.cat/carrer
@laveudelcarrer

Consell de direcció
Néstor Bogajo, Ana Menéndez
Cap de redacció i maquetació
Elia Herranz

Revisió del català
Roser Argemí

Disseny original
Manuel Cuyàs

Consell de redacció

Laura Aznar, Anaïs Barnolas, Luis Caldeiro, Álvaro Carretón, V. Canet, Dani Codina, Marc Font, David G. Mateu, Marc Javierre, Oriol Lapeira, Eloi Latorre, Meritxell M. Pauné, Jesús Martínez, Eric Moner, Joan Morejón, Cristina Palomar, Ignasi R. Renom, Marc Villoro

Portada
America Sanchez

Administració
Rocío Altozano, Pilar Heras

Fotomecànica i impressió
Imprintsa. 93 878 84 03

Distribució
Trèvol Missatgers. 93 498 80 70
Boomerag. 93 630 55 58

Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta

La Favb no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius.

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

DOSSIER

REPTES PER AL NOU MANDAT

L'Ajuntament que resulti de les pròximes eleccions tindrà sobre la taula nombroses 'patates calentes' de competència municipal. En aquest dossier en repassem algunes. No hi són totes, però les que hi són segur que ocuparan -i preocuparan- al pròxim govern de la ciutat

Urbanisme, la gran trinxera de les eleccions

Aquesta macroàrea, que ha aportat el gruix de l'acció de govern durant l'últim mandat, és el principal camp de batalla de la política barcelonina i té grans reptes per als pròxims quatre anys

MERITXELL M. PAUNÉ

La política municipal de Barcelona és molt àmplia, perquè les competències municipals inclouen molts àmbits de gestió i regulació. Però si hi ha una àrea que pot presumir de lideratge és Urbanisme. En els dos mandats d'Ada Colau, aquesta tinença d'alcaldia ha tingut un paper molt rellevant com a proveïdora d'obra de govern, molt per sobre del rang que té assignat en l'organigrama. També ha estat un ariet en el terreny ideològic, materialitzant als carrers l'ideari del partit que ostenta aquesta cartera i la vara d'alcaldia, els Comuns. Precisament per això les controvèrsies urbanístiques centren la campanya electoral del 2023. A més, l'urbanisme tornarà a tenir el pròxim mandat un paper cabdal, perquè maduren grans operacions ferroviàries -Sagrera, Sants, FGC...- i està en qüestió la continuïtat de plans determinants per a la mobilitat, com la Superilla o la Meridiana.

La continuïtat de la Superilla

Comencem pel més controvertit: l'anomenada Superilla de l'Eixample. Després de la qüestionada prova pilot al Poblenou i un tastet al voltant del mercat de Sant Antoni, aquest format de pacificació integral d'una zona ha evolucionat cap a la reconversió de vies àmplies en eixos verds. En això consisteix la que tindrà l'Eixample: els carrers Consell de Cent, Girona, Borrell i Rocafort foragiten el trànsit motoritzat, sense intervenir en els carrers adjacents. L'oposició i diverses entitats de la ciutat han criticat amb major o menor mesura aquesta intervenció, perquè consideren que perjudicarà les vies veïnes i pot gentrificar les beneficiàries. El mandat vinent podria expandir-se aquesta Superilla, aturar-se o fins i tot encongir-se segons qui tingui l'alcaldia.

Cosí germà de les pacificacions, aquest mandat ha tingut un gran protagonisme l'urbanisme tàctic sorgit de la pandèmia. Es tracta d'usar elements provisionals, com pintura de colors, testos o planxes de formigó, per reordenar espais públics. Normalment per destinar carrils de calçada a usos lúdics i al pas de bicis i vianants. La confusió generada per alguns dissenys de durada limitada han estat crítiques recurrents els darrers dos anys i han convertit aquesta política en munió electoral.

Glòries, l'aspirador pressupostari

No obstant això, en termes pressupostaris, la gran operació urbanística del mandat és la plaça de les Glòries. Ja fa quasi una dècada de l'enderroc del tambor viari olímpic, però el punt d'inflexió ha estat l'estrena dels túnels de la Gran Via

La reforma de la Rambla, iniciada l'octubre passat. CARRER

l'abril del 2022. El soterrament d'aquesta artèria ha estat una autèntica xucladora de pressupost, però el Consistori va apostar ja en temps de Xavier Trias per eliminar al màxim el trànsit en superfície en aquest punt de la ciutat. Més d'un quilòmetre de via si es compten les rampes d'accés i a doble profunditat (10 i 25 metres) per passar per sota de les vies de tren i metro preexistents. La cara positiva és la reducció del soroll i la contaminació sobre els túnels, però la negativa és el tap de circulació que s'hi genera en hora punta per la reducció de carrils.

L'altra gran novetat és la Clariana, la primera fase del parc, que es va estrenar just abans de les eleccions del 2019. El nou espai verd, seguint el disseny Canòpia Urbana escollit el 2014, ha tingut molt bona acollida ciutadana i fins i tot ha atret una visible biodiversitat. L'actual Ajuntament té encarrilat el destí de la resta de parcel·les, tot i que algunes estan més avançades que d'altres. Aquest gener han començat els 20 mesos d'obres per completar el parc, un salt important de cinc a nou hectàrees de verd. Qui ostenti la vara la tardor del 2024 podrà fer-hi una inauguració històrica. També està en marxa una enorme promoció de 238 habitatges públics, Illa Glòries, la més gran impulsada per un ajuntament a l'Estat. Una fita que fa de bon anunci en campanya, però que suposa gestionar el mandat que ve el desembarcament d'unes 800 persones al costat del parc. Més gent de la que viu al barri més petit de Barcelona, la Clota, que no arriba a 700.

En canvi, queda per al mandat vinent la *patata calenta* del carrer del Consell de Cent: la reparcel·lació i les expropiacions que requereix la façana nord de la plaça estan a les beceroles. L'entrada a Glòries més propera a una zona densament poblada és Dos de Maig, que *mor* davant la Clariana amb un aspecte desolador: un antic campament calcinat, una fàbrica de paraigües catalogada i pendent de trasllat, baixos buits, ocupats o usats com a magatzem de drapaires... En definitiva, el sector de l'operació Glòries que menys ha avançat i que més ho evidència.

Grans obres a l'Eixample

Diverses actuacions urbanístiques iniciades aquest mandat quedaran a mitges, com la unió dels tramvies per la Diagonal i la reforma de la Via Laietana i la Meridiana. Totes tres, molt discutides, afecten l'accés en cotxe a l'Eixample. L'única obra que sembla tenir la continuïtat garantida és la reforma de la Rambla. Ha començat pel tram Colom-Drassanes i anirà pujant al llarg del pròxim quadrienni i una mica més enllà. La previsió oficial és completar la reforma el 2027.

A poca distància avança la nova Via Laietana. La pacificació d'aquesta artèria fins a la plaça d'Antoni Maura hauria de continuar el pròxim mandat amb una segona fase fins a Correus. Tot i la controvèrsia, liderada per Foment -que té la seu en aquest carrer-, és difícil imaginar que un canvi de color polític deixi a mitges aquesta pacificació, perquè l'afectació al trànsit ja està consumada i la prolongació milloraria de retruc l'entorn esllanguit de Correus i l'envellida entrada al moll de la Fusta i al Maremàgnum.

La Meridiana ja són figures d'un altre paner. La nova configuració crea una rambla per a ciclistes al mig de la calçada

Urbanisme tàctic a la Superilla de Sant Antoni, que hauria de quedar enllestida el pròxim mandat. RRENOMFOTO

COMPETÈNCIES MUNICIPALS EN URBANISME

El secret del lluïment que té la cartera d'Urbanisme és que materialitza moltes competències exclusives de l'Ajuntament, com dissenyar l'espai públic i orientar la mobilitat interna. La gran mancança, en especial quan són polítiques adreçades a reduir la contaminació, és la millora del transport públic: Barcelona no pot decidir sobre les grans infraestructures ni serveis interurbans com Rodalies o FGC.

El pròxim mandat, la Superilla de l'Eixample podria expandir-se, aturar-se o fins i tot encongir-se segons qui tingui l'alcaldia

Diversos alcaldables ja han dit que no volen continuar l'obra per connectar el Trambesòs i el Trambaix per la Diagonal

i redueix carrils d'entrada i sortida. La pacificació d'aquesta autopista urbana era molt desitjada pels veïns que hi tenen feina, però genera moltes crítiques entre els barcelonins no residents, és a dir, la ciutadania que ve cada dia a la ciutat obligatòriament -per feina, estudis, etc.-, però no hi viu ni té bones alternatives al vehicle privat. És la millor mostra del reptegant que té Barcelona amb la mobilitat interurbana. El transport públic ha avançat molt poc aquest mandat i Rodalies continua sense oferir la fiabilitat i capillaritat necessàries per treure aquests cotxes de Barcelona, com ha demostrat la nul·la reducció del trànsit durant la gratuïtat dels trens aprovada aquesta tardor pel govern espanyol. Tampoc s'han remodelat les estacions d'autobusos de Barcelona, tot i estar sobre la taula. Les millores previstes a curt termini tenen un abast limitat, perquè consisteixen en unir les dues línies de tramvia i les dues línies de FGC amb l'esperança d'optimitzar trajectes, però sense arribar a més localitats.

Les estacions de Sants i la Sagrera

El pròxim mandat tindran un gran protagonisme les obres del transport, amb un triplet inèdit d'obres simultànies que cobreixen tot l'espectre ferroviari: tramvia barceloní, ferrocarrils de la Generalitat i xarxa de tren estatal. El govern municipal actual deixarà el Trambesòs prolongat de Glòries fins a Verdaguier, però quedarà pendent l'extensió fins a Francesc Macià, el més qüestionat per l'estretor del tram *noble* de la Diagonal. Diversos candidats a l'alcaldia ja han manifestat que no volen continuar l'obra per connectar amb el Trambaix. A més falta definir del tot el nou model de gestió, un cop s'exhaureixi el 2031 la concessió a Tram. Pel que fa a la unió dels FGC, hi ha unanimitat sobre la seva conveniència i el traçat previst. La fa

la Generalitat i comença al juliol, amb un horitzó de cinc anys d'obres. Ara que s'ha concretat, però, s'aixeca un front imprevisible de queixes veïnals per l'impacte que tindrà en el parc de Joan Miró, amb un terç de superfície hipotecada i la tala de més d'un centenar d'arbres.

La peça grossa del tauler, però, són les dues principals estacions de Barcelona i de Catalunya. L'Estat no s'atreveix a posar data d'estrena a l'estació de la Sagrera, però obrirà portes -per fi- el pròxim mandat. Ara els treballs sí que avancen a bon ritme i el parc lineal sobre les vies ja es comença a intuir. La part que li toca a l'Ajuntament és accelerar els vorals del Pla Sant Andreu-La Sagrera, amb milers de metres quadrats per reurbanitzar. Destaquen alguns serrells com el futur barri del Sector Prim al Besòs, l'estació vella de Sant Andreu Comtal o la Nau Bostik de la Sagrera.

D'altra banda, Sants Estació inicia una reforma molt necessària de l'interior i de l'entorn, que portarà el segell arquitectònic dels olotins RCR, premi Pritzker 2017. Es fa per fases fins al 2030, però ja es notaran els canvis forts el 2026: ampliació de l'edifici i nova plaça dels Països Catalans. En paral·lel, reneix el parc de l'Espanya Industrial i es trasllada a l'avinguda Tarragona la decrepita estació d'autobusos actual. Moltes obres alhora que capgiraran la vida quotidiana a Sants.

L'ampliació dels FGC, amb un terç de la superfície del parc de Joan Miró hipotecada i la tala de 100 arbres, ha obert un nou front de queixes veïnals

Un dimecres qualsevol al Mercadet del barri de la Trinitat Nova. JOAN LINUX-9 BARRIS IMATGE

Clam per abordar la pobresa amb mesures estructurals

Barris i professionals s'organitzen per reclamar més inversió social, plans sense data de caducitat i una millor col·laboració entre les Administracions

Veïns en el desnonament d'una família a Ciutat Meridiana, el passat 7 de març. AV CIUTAT MERIDIANA

V. CANET

El preu dels lloguers, l'augment del cost de la vida i els salaris baixos d'un model econòmic molt lligat al turisme precaritzen les condicions de vida de la classe treballadora a Barcelona i generen pobresa en àmplies capes de la població. "Les fortes desigualtats que hi ha a la ciutat són generades, en gran part, per la propietat privada, l'estructura de salaris i les polítiques migratòries. La gent pobre acaba vivint on pot, en barris on hi ha carencies d'infraestructures i serveis, que les polítiques municipals no han estat capaces de pal·liar", indica Albert Recio, vicepresident de la Favb.

Plans de barri, inversions limitades

Els plans de barri són una eina que depèn del govern municipal. Permeten realitzar inversions per reduir les desigualtats territorials i tenen una durada d'un mandat. El seu paper és reforçar els serveis tradicionals i configurar-ne de nous. "És difícil fer-ne un balanç, per l'heterogeneïtat de les intervencions i perquè hi ha valoracions diferents en funció del barri", assegura Recio. Els últims quatre

anys, se n'han beneficiat Ciutat Meridiana, Vallbona, Torre Baró, Can Peguera i la Prosperitat, a Nou Barris; Baró de Viver, el Bon Pastor i Trinitat Vella, a Sant Andreu; la Verneda, la Pau i Besòs-Maresme, a Sant Martí; el Raval, a Ciutat Vella; la Marina, a Sants-Montjuïc; i el Carmel, a Horta-Guinardó.

Un pla de barris pot desenvolupar accions que van des de reforçar l'assistència psicològica als joves fins a plans d'ocupació lligats al territori, passant per la creació d'una oficina de gestió de tràmits per facilitar l'accés als ajuts socials o la millora de la dotació d'una escola. Alhora també s'inclouen petites actuacions urbanístiques de millora d'equipaments o dels espais urbans. Un dels principals problemes d'aquestes actuacions és que tenen data de caducitat, els quatre anys del mandat, i no es plantegen com a polítiques a llarg termini, cosa que faria que tinguessin una major incidència.

"Per reduir les desigualtats, fan falta polítiques molt més estructurals que estan per sobre de l'àmbit d'actuació del pla de barri", afegeix Recio, qui assenyala que calen mesures més contundents per acabar amb les desigualtats, com ara canvis en la distribució de les rendes, polítiques d'habitatge més intervencionistes, un control dels preus dels productes bàsics o reforçar la sanitat i l'educació públiques, moltes d'elles fora de l'àmbit competencial municipal.

Amb l'objectiu de combatre les desigualtats, el veïnat dels barris barcelonins de la zona del Besòs -Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí- i el dels municipis de Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besòs, Montcada i Reixac i Badalona s'ha començat a organitzar. Viuen a la zona on es concentra més pobresa i on hi ha menys serveis de tota l'àrea metropo-

litana. "Aquí estan la majoria dels barris més vulnerables de Barcelona, com Ciutat Meridiana, el Bon Pastor, Trinitat Vella, Baró de Viver, Besòs-Maresme, la Verneda o la Pau, on es concentren els problemes socials i que, per aquest motiu, tenen interessos comuns", explica Camilo Ramos, de la Coordinadora Veïnal del Baix Besòs.

Alguns d'aquests barris estan separats per megainfraestructures urbanes instal·lades ben lluny del centre de la ciutat, com ara la depuradora de Sant Adrià o la cimetiera de Montcada; o per carreteres i autopistes d'entrada i sortida de Barcelona, com la C-20 i la C-31. Comparteixen també una situació habitacional molt precària, amb una afectació àmplia de casos d'aluminosi o edificacions d'autoconstrucció. Quant a serveis socials, també són deficitaris: a Montcada, per exemple, no hi ha servei d'urgències a la nit. Tot i això, les associacions veïnals reconeixen que, "amb els recursos que tenen, [els ajuntaments] fan més del que poden. Però els falta coordinació i, és clar, una dotació econòmica més gran", assenyala Ramos.

Defensar junts el Besòs

La iniciativa de defensar junts els barris del Besòs "va sorgir de veure aquesta necessitat comuna, després de col·laborar durant més de dos anys les diferents federacions veïnals". L'objectiu, explica Ramos, és "fer més força i posar les necessitats de la zona a l'agenda política, i així aconseguir recursos econòmics per resoldre els seus problemes estructurals". "Hem aconseguit moure les institucions per abordar les necessitats del territori i fer una dotació de recursos econòmics suficients per al Consorci del Besòs. Hem aconseguit que s'hi incorporin tant la Generalitat com l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i hem marcat una agenda política d'actuacions de millora de les condicions de vida del veïnat", indica Ramos.

Els acords i compromisos inclouen mesures com ara la millora dels serveis socials i de les polítiques d'habitatge, el foment de l'ocupació -amb la formació i promoció de feina per a joves en els polígons industrials de la zona-; la millora de la qualitat ambiental, la depuració i la gestió sostenible del riu; o millores d'infraestructures i urbanístiques.

"Malgrat l'existència del Consorci del Besòs, els ajuntaments afectats han treballat molt poc per pal·liar la situació.

COMPETÈNCIES EN SERVEIS SOCIALS

L'Ajuntament de Barcelona té plena titularitat en la gestió dels serveis socials de la ciutat. Té competències per detectar i estudiar les necessitats socials del seu territori i crear i gestionar els serveis socials que consideri necessaris per cobrir-les, tant els propis com els delegats per altres Administracions, d'acord amb el pla estratègic corresponent. També elabora plans d'actuació, estableix els centres i serveis bàsics corresponents i els gestiona, en coordinació amb la Generalitat i la resta d'ens supramunicipals, que també participen de les funcions d'inspecció i control d'aquests.

Els plans de barri municipals perden eficàcia en estar dissenyats per tenir una durada de només quatre anys, el que dura el mandat

DOSSIER. REPTES PER AL NOU MANDAT MUNICIPAL

Els barris i municipis del Besòs encapçalen la reivindicació perquè les diferents Administracions treballin plegades contra la desigualtat

Les lluites sindicals i laborals han forçat la internalització de plantilles de treballadores socials i la millora de l'oferta de serveis

Els cinc municipis treballen amb una visió massa local, que no abasta el conjunt dels problemes. Per exemple, hi ha un problema de seguretat que necessita un enfoc global: de la coordinació de les forces de seguretat i, alhora, de l'augment dels mediadors comunitaris", afirma Ramos. Hi ha la necessitat d'un tractament integral i amb una perspectiva global de temes urbanístics i mediambientals, com ara la contaminació atmosfèrica provocada per la incineradora que hi ha a la ciutadania de Montcada, la gestió conjunta dels residus o donar una solució a la situació dels assentaments existents en alguns barris de l'Eix Besòs.

Serveis socials mancats de recursos
L'Ajuntament no té pressupost suficient, ni en moltes ocasions competències, per afrontar un seguit de problemes estructurals. No pot incidir en els salaris, el cost de la vida o el preu de l'habitatge, però sí que gestiona serveis i polítiques socials i d'atenció directa a la ciutadania. I el balanç que en fa el moviment veïnal és, en la majoria dels casos, que es podria fer més. I que els avenços realitzats són fruit de la pressió sindical i laboral d'uns professionals molt conscienciats amb els objectius de les seves funcions.

Tot i que molts dels serveis estan consorciats entre Generalitat i Ajuntament -cosa que fa que el Consistori no pugui decidir sobre algunes polítiques-, hi ha

marge per millorar les condicions laborals i l'oferta de serveis. A Municipalitzem, la plataforma de treballadores impulsada per internalitzar les plantilles dels serveis públics municipals, consideren que, en moltes ocasions, és una qüestió de voluntat política. Que hi ha marge per municipalitzar serveis que són propis de l'Ajuntament i de primera necessitat. I assenyalen que els partits que governen a Barcelona són els mateixos que ho fan al govern central i que podrien derogar lleis que faciliten les privatitzacions.

Si bé el 2015 semblava que la municipalització de molts serveis estava a tocar -fins i tot el del subministrament de l'aigua-, el context polític ha alentit, quan no impedit, la internalització dels treballadors i treballadores públiques municipals. Les externalitzacions segueixen tenint un pes molt gran: són més de la meitat dels treballadors que gestionen els serveis públics locals, segons Municipalitzem.

Municipalització a cop de denúncia

Amb tot, al llarg dels dos darrers mandats s'han municipalitzat, a cop de denúncia per frau de llei, alguns serveis municipals. Així ha passat amb les treballadores del servei d'atenció a persones prostituïdes; els punts d'informació i atenció a dones; el servei d'atenció a les víctimes de violència masclista, o els educadors i educadores socials. Sempre gràcies a la lluita sindical. L'Ajuntament ha recorregut, en moltes ocasions, les sentències favorables a les treballadores, com és el cas del servei d'atenció a homes, mentre que el servei d'atenció a les persones sense llar està pendent de sentència, i, per exemple, el servei d'ajuda a domicili continua sent privat. Ara estan en lluita els treballadors del lleure i dels centres cívics i els serveis d'informació juvenil, i el govern municipal s'ha plantejat externalitzar el servei d'ajuda a la dependència.

Darrerament, les treballadores del servei d'atenció a les víctimes de violències masclistes, que ja estan internalitzats, s'han mobilitzat i han estat un exemple dels interessos comuns de persones treballadores públiques i usuàries. Es queixaven de la sobrecàrrega de feina i demanaven la incorporació de nous professionals, cosa que finalment han aconseguit, per, en definitiva, donar millor servei a la ciutadania.

OPINIÓ Els punts d'assessorament energètic, que ajuden les famílies en els tràmits per aturar talls de subministraments i en l'obtenció d'ajuts com el bo social, han perdut l'atenció presencial d'urgència

Maria Campuzano

Portaveu de l'Aliança contra la Pobresa Energètica

La cita prèvia limita el suport a les famílies més vulnerables

A Catalunya, les famílies en situació de pobresa energètica han augmentat en els darrers quatre anys. Les últimes xifres publicades pel Ministeri de Transició Ecològica fan referència al 2021 i mostren que el 15,9% de la població catalana no va poder mantenir casa seva a una temperatura adequada a l'hivern, i que el 13% es va endarrerir en el pagament de les factures dels subministraments bàsics.

La pandèmia i la crisi de preus dels darrers anys han empitjorat les situacions de vulnerabilitat que pateixen les famílies. Algunes d'elles intenten buscar solucions en l'Administració més propera, l'Ajuntament, que és la que paradoxalment té menys eines per poder fer-hi front. Però això no vol dir que des del món municipal no es puguin prendre mesures per reduir la pobresa energètica i, sobretot, empoderar les famílies en els seus drets.

La certificació

L'Administració local a Catalunya té un paper clau en la pobresa energètica: és qui s'encarrega de certificar la vulnerabilitat de les persones que no paguen les factures dels subministraments bàsics. La certificació, que es materialitza amb un informe anomenat *de risc d'exclusió residencial*, és clau per evitar el tall de subministrament per impagament, i el tramiten els serveis socials municipals o, en el cas de Barcelona, els punts d'assessorament energètic.

Aquestes oficines, que es van posar en marxa el 2017, han esdevingut imprescindibles per a la ciutadania, no només per aturar el tall de subministraments, sinó també per acompanyar les famílies en els tràmits farragosos per accedir a ajuts com el bo social. En aquest sentit, cal que aquests punts es consolidin com una política de ciutat per empoderar les persones en el seu dret als subministraments bàsics i contrarestar la manca d'informació i la confusió que generen les empreses de subministraments.

La pandèmia, però, ha fet estralls i un servei que abans de la crisi sanitària era accessible per als veïns i les veïnes de cada districte, ara només s'hi pot accedir amb cita prèvia, que es de-

mana per telèfon o via correu electrònic. El fet de no tenir atenció presencial d'urgència i que qualsevol ciutadana no pugui apropar-s'hi presencialment sense haver reservat la cita està generant moltes limitacions a famílies que tenen dificultats per accedir-hi pels canals habilitats. A més, en un context de creixement exponencial de la pobresa energètica, els temps d'espera d'aquestes oficines són cada vegada més llargs, i això genera angoixa i patiment a les famílies que sí que els hi va de dies de poder accedir, per exemple, als descomptes del bo social.

Estratègia a curt i llarg termini

Tot i això, per erradicar la pobresa energètica cal anar molt més enllà i construir una estratègia. A curt termini, cal que les empreses energètiques assumeixin els impagaments de les famílies vulnerabilitzades. Fins ara, s'ha aconseguit amb Endesa, a través d'un conveni signat amb la Generalitat el març del 2021, però cal que les altres grans companyies, com Naturgy i Iberdrola, puguin al carro. Aquesta és una responsabilitat de l'Administració autonòmica, però cal que ajuntaments com el de Barcelona es posin del costat de la ciutadania i facin pressió a la Generalitat i a les companyies per aconseguir-ho. I a llarg termini, és necessari canviar les regles del joc i recuperar la gestió d'aquests serveis bàsics per garantir-ne l'accés universal. I aquí el paper del món municipal serà clau.

Els temps d'espera d'aquestes oficines són cada vegada més llargs, i això genera patiment i angoixa a les famílies

A llarg termini, és necessari recuperar la gestió dels serveis bàsics per garantir-ne l'accés universal

Activistes de Nou Barris 'baixen' en bus a la plaça de Sant Jaume, per manifestar-se contra els talls de llum, l'any 2021. ALBERT-9 BARRIS IMATGE

Pisos de alojamiento temporal para emergencias habitacionales en la plaza de les Glòries. MARC JAVIERRE

Ocho años de vivienda con Ada Colau

En 2019, durante el primer mandato de la alcaldesa, 'Carrer' realizó un balance de la política municipal de vivienda, un tema que la había catapultado a conquistar el gobierno de la ciudad. Ahora, en la antesala de unas nuevas elecciones, volvemos a repasar la gestión del Ayuntamiento en materia de vivienda con la perspectiva que dan los últimos ocho años de gobierno municipal

LUIS CALDEIRO

El Ayuntamiento de Barcelona aprobó en 2018 la Modificación del Plan General Metropolitano (MPGM), por la que se obligaba a los promotores inmobiliarios a reservar el 30% de cada obra nueva a vivienda de protección oficial, así como en las rehabilitaciones que afecten a todo el inmueble y en los cambios de uso del edificio. Esta ha sido, sin duda, la medida de mayor calado de la alcaldesa Colau en materia habitacional. Y también la más polémica, puesto que el choque con la iniciativa privada estaba servido, al estar empeñada ésta, lógicamente, en vender -que no alquilar- a precio de mercado, a toda costa.

Últimamente la hemeroteca no ha sido piadosa con esta normativa. El 27 de julio de 2022, el digital *Crónica Global* publicaba un artículo cuyo titular la calificaba de "fracaso": "Colau tapa el fiasco [sic] del 30% para vivienda pública obligatoria con la intervención de 17 promociones". Y en él podía leerse que, según la teniente de alcalde de Ecología, Urbanismo, Infraestructuras y Movilidad, Janet Sanz, el Ayuntamiento había detectado un "modus operandi de estafa", consistente en tramitar diversos permisos de obras menores en vez de solicitar una única licencia de gran rehabilitación, a fin de esquivar la obligación de reservar el 30% a pisos de protección ofi-

cial. Sanz aseguraba también que se había llevado a cabo una campaña de inspección de 1.368 inmuebles con permisos de obra entre enero de 2019 -con la normativa ya vigente- y abril de 2022, dando como resultado 138 casos de obras que no se ajustaban al reglamento, en 17 de los cuales se debería haber aplicado la reserva del 30%, lo que hubiera supuesto 70 viviendas sociales más desde 2019.

Pero pasemos a fechas más recientes. El pasado 9 de febrero, el diario *La Vanguardia* publicaba un artículo que comenzaba así: "La obligación de destinar el 30% de los pisos de las nuevas promociones en Barcelona a vivienda social ha paralizado la construcción de obra nueva en la ciudad, pero solo ha logrado que se construyan 52 viviendas protegidas desde que se aprobó en 2018, según los datos presentados hoy por la Asociación de Promotores de Cataluña (APCE)". Esta entidad destacaba también la caída de la promoción de obra nueva en Barcelona, pues hasta el mismo mes del año pasado se habían iniciado 1.389 viviendas, un 16,6% menos que en 2021. Y su presidente, Xavier Vilajoana, se preguntaba: "Las Administraciones habrían de valorar si, con los años que llevamos, una norma que tenía como objetivo aumentar la vivienda protegida en la ciudad ha conseguido sus objetivos".

"Una medida que duele"

Lucía Delgado es portavoz de la Plataforma de Afectados por la Hipoteca (PAH) de Barcelona. Acerca de estas informaciones, su posición es clara: "Por la respuesta de la APCE, es una medida que duele, que no gusta nada al sector inmobiliario, que lo único que quiere es especular con un bien de primera necesidad como la vivienda". Y explica que la reserva del 30% "iba destinada a aumentar el parque público de vivienda. Nuestros cálculos preveían que supusiera un aumento anual de 200 pisos de carácter asequible, que no social". ¿Hay alguna diferencia entre ambos? "Pues que el alquiler de tipo social está por debajo del precio de mercado, pero aun así resulta caro para una familia con ingresos medio-bajos: entorno a 600-700 euros. Un alquiler asequible, en

cambio, rondaría los 100-200 euros". ¿Y aún así los promotores ponen el grito en el cielo? "Sí" -contesta Delgado- "de ningún modo se resignan a vender o alquilar por debajo de los precios de mercado".

En cuanto a realizar un balance de la medida desde su entrada en vigor, Delgado prefiere no pronunciarse: "No puedo hacer una valoración porque desde que se promulgó ha habido una pandemia global y una guerra como la de Ucrania, hechos que han paralizado el sector de la construcción durante al menos dos años". ¿Pero qué fue del objetivo de las 200 viviendas anuales? "Obviamente, con estos impasses, el número de pisos ha sido menor al que calculábamos. Pero esperamos que cuando la situación se normalice se vaya a más". Y en caso de que un futuro gobierno municipal intente eliminarla, avisa: "Para nosotros es una medida necesaria. Por tanto, si intentan suprimirla, nos tendrán enfrente".

Trampas al solitario

Salvador Torres es fundador y tesorero de la asociación Por un Alquiler Público y Asequible-500x20. Cuando le preguntamos por el 30%, afirma que "Colau se ha hecho trampas al solitario. Es decir, que, si dice la verdad, pierde las elecciones". Y explica: "Lo que tenemos que hacer es ver la cuestión en perspectiva: el problema que tiene nuestro país es que no existe un parque público de vivienda. Ahora mismo, en Barcelona, la proporción de pisos públicos está entorno a un 2%-3%, mientras que en Europa se sitúa entre el 15% y el 20%". Teniendo en cuenta que en la ciudad existen más de 800.000 inmuebles, cumplir los estándares europeos supondría entre 130.000 y 160.000 de viviendas públicas. "Por tanto" -afirma Torres- "estamos, no lejos, sino lejísimos de estos estándares. Y Janet Sanz nos habla de 70 pisos de menos". Y se reafirma en lo que ya declaró a *Carrer* en 2019: "Según la normativa del 30%, es el constructor el que tiene la potestad de elegir si ese porcentaje se destinará a venta o a alquiler. Y obviamente, preferirá siempre la venta, cuando lo que se necesita son pisos de alquiler asequible". Delgado, sin embargo, niega este extremo y afirma que, mediante un decreto de la Generalitat de 2019, se estableció la obligatoriedad de destinar el 30% íntegramente a "viviendas de alquiler asequible".

Pero Torres va más allá y revela un tema desconocido para el gran público: el plan Habitatge Metròpolis Barcelona.

"Si el próximo Ayuntamiento intenta eliminar la reserva del 30% de nueva obra a vivienda social, nos tendrá enfrente", avisa la PAH

"Mientras en Europa la proporción de pisos públicos oscila entre el 15% y el 20%, en Barcelona es de entre 2% y el 3%", dicen desde 500x20

DOSSIER. REPTES PER AL NOU MANDAT MUNICIPAL

“Se trata del gran proyecto de vivienda social de la era Colau. Y aunque propiamente no corresponde al Ayuntamiento, pues se impulsa desde el Área Metropolitana de Barcelona (AMB), la presidenta de esta entidad es la alcaldesa de la capital, y, por tanto, de alguna manera le pertenece. Consistía en solicitar un crédito de 250 millones de euros al Banco Europeo de Inversiones para la construcción de 4.500 pisos en el área metropolitana, de los cuales 2.250 serían de alquiler social en la ciudad de Barcelona, en el plazo de diez años”. “Pero” -añade- “el plan fracasa porque el Ayuntamiento, por normativa europea, debía buscar un socio privado para constituir una sociedad mixta, participada al 50% por ambos. Y los constructores exigieron condiciones que no pudieron ser aceptadas”. “En mi opinión”-remata Torres- “la medida del 30% es la consecuencia del portazo de la iniciativa privada a este proyecto. No les quedó otra salida”.

Construcción de vivienda pública

Si en 2019 el portavoz de 500x20 alababa el “gran esfuerzo” municipal en construir vivienda pese a las “limitaciones financieras” que impone el artículo 135 de la Constitución, hoy se pregunta si el Ayuntamiento puede hacer crecer el parque público de vivienda hasta niveles euro-

COMPETENCIAS MUNICIPALES EN VIVIENDA

El artículo 85 de la Carta Municipal de Barcelona indica que “la planificación, la programación y la gestión de la vivienda pública, en régimen de propiedad y de alquiler, en el término municipal [...], corresponden exclusivamente al Consorcio [de Vivienda]”, en el que la Generalitat tiene el 60% de los votos y el Ayuntamiento, el 40%. El artículo 86, dice que el “Plan general debe reservar espacios para la vivienda en cualquier régimen de protección pública” y que “los planes especiales deben reservar espacios para esta finalidad, siempre que técnicamente sea posible”.

peos. “De ninguna manera: para construir vivienda social es obligatorio echar mano de los Presupuestos Generales del Estado, que los gestionan las Comunidades Autónomas. El parque público ha crecido muy poco en Barcelona en estos últimos ocho años, y ha sido un esfuerzo enorme”, enfatiza Torres. Por su parte, Enric Aragonès, portavoz del Sindicat de Llogate-

res, afirma que “el ritmo de construcción municipal de pisos públicos ha aumentado en los últimos años, pero se podría haber ido más allá. No es suficiente. Haría falta más presupuesto para ello y para hacerlo más rápido. Y más implicación por parte de la Generalitat”.

Mesa de negociación

Otro tema es el establecimiento de una “mesa de negociación con entidades financieras, fondos buitres y grandes propietarios, a fin de que quien no pueda pagar una hipoteca o un alquiler pueda quedarse en su casa en régimen de alquiler social”. Si en 2019 Delgado denunciaba que tales mesas “naufragaban porque la propiedad no quiere llegar a un acuerdo; [y] a los fondos y los bancos sólo les interesa especular con la vivienda”, cuatro años después se reafirma: “Seguimos igual”. “Pero es que además” -añade- “no se están utilizando todos los recursos disponibles”. ¿Qué recursos? “Estos grandes propietarios -por ejemplo la Sareb- están obligados legalmente en muchas ocasiones a ofrecer alquileres sociales a familias que han acreditado su vulnerabilidad, y no lo están haciendo. En este caso, el Ayuntamiento tiene la responsabilidad de sancionar a estos grandes propietarios. Pero la PAH de Barcelona ha requerido al Consistorio información sobre es-

“La construcción municipal de pisos públicos ha aumentado, pero no es suficiente”, apunta Enric Aragonès, del Sindicat de Llogateres

tas multas y, a día de hoy, no hemos recibido respuesta. De momento, no hemos visto transparencia en este aspecto”.

La limitación de espacio nos ha obligado a dejar temas en el tintero: el derecho de tanteo y retracto del Ayuntamiento, el censo de viviendas vacías de la ciudad... Pero, aun así, un balance bastante realista de la gestión de Colau en estos últimos ocho años podría ser el de Salvador Torres: “Si atendemos a lo que han hecho en el pasado otros gobiernos municipales, o lo que hace la Generalitat o el Gobierno central, que es cero, este Ayuntamiento ha hecho mucho, y con un presupuesto mucho más bajo. Ahora bien, si atendemos a las necesidades reales de vivienda de la población, evidentemente se ha quedado corto”. Y si atendemos a las expectativas que la propia Colau levantó, podríamos añadir.

quèdequè

No facis sempre el mateix.

Descobreix l'agenda web
del teixit associatiu i
mai et quedaràs sense plans!

www.quedeque.barcelona

Final de trajecte del Trambaix en dia laborable a la Diagonal, abans d'arribar a la plaça de Francesc Macià. MARC JAVIERRE

La mobilitat, el trencaclosques del pròxim mandat

El pròxim Consistori haurà de decidir si fa marxa enrere en la connexió del tramvia per la Diagonal, les pacificacions o la creació de carrils bici, o si impulsa projectes com el peatge urbà o abaixar les motos de les voreres

DAVID GARCIA MATEU

Si s'haguessin d'escollir les tres carpetes que acostumen a determinar el resultat d'unes eleccions, una d'aquestes seria la de mobilitat. La instal·lació d'un nou semàfor, la substitució de places d'aparcament per un nou carril bici o un simple canvi de direcció, pot provocar que el sentit del vot d'un barceloní canviï en un tres i no res. I precisament, Barcelona decidirà en les pròximes eleccions si vol fer una aposta per una ciutat més verda i saludable o mantenir el vehicle particular com a protagonista de l'espai públic.

Però no tothom considera que sigui fàcil fer marxa enrere en les polítiques de mobilitat sostenible aplicades els darrers vuit anys. "Ho vam veure amb Madrid Central, quan el PP va prometre acabar amb l'aposta pacificadora i, al final, els va ser impossible fer-ho", exposa el president de Catalunya Camina, Emeka Okpala. "Hem de tenir en compte que aquestes mesures milloren molt la qualitat de vida del veïnat, sobretot si a l'hora d'aplicar-les s'acompanyen d'altres mesures que evitin la gentrificació", afegeix.

Malgrat la "disminució de la participació en els darrers grans projectes de mobilitat", el portaveu de Catalunya Camina

diu que sempre trobaran "positives i valentes les polítiques que vagin encaminades a pacificar grans carrers, a construir més carrils bici o a reduir l'espai exagerat que ara té el vehicle privat en algunes zones". "Malgrat tot, els modes de transport sostenible encara no són la prioritat de l'Ajuntament", sentència Okpala.

Adrià Ramírez, president de l'Associació per a la Promoció pel Transport Públic (PTP), considera que la línia presa pel darrer executiu és la correcta, però també anhela que el pròxim Consistori "sigui més valent i vagi més enllà". Explica que les mesures que s'hauran d'aplicar en el marc de la mobilitat "ja no hauran d'estar tan focalitzades en la població de Barcelona, sinó que s'hauran d'implementar amb una visió de col·laboració i de corresponsabilitat com a capital de país". "L'Ajuntament -apunta Ramírez- no es pot desentendre de qüestions com la millora de

"Els modes de transport sostenible encara no són la prioritat de l'Ajuntament", diu Emeka Okpala, de Catalunya Camina

Rodalies o de la xarxa de busos interurbans: encara que no siguin de la seva competència, sí que ha de poder pressionar i posar determinats temes sobre la taula".

A la PTP observen com l'autobús, "malauradament, és el gran oblidat de les polítiques de mobilitat". Si bé Ramírez admet que els darrers vuit anys "s'han fet coses bones, com el desplegament de la nova xarxa de bus", també assenyalava que la ciutat necessita més estacions interurbans en punts clau, com la Sagrera, i incrementar la velocitat comercial dels busos urbans: "De mitjana, circulen a 11 km/h, quan hauríem de poder aspirar a un mínim de 14 o 15 km/h". A més, Ramírez critica que en algunes pacificacions s'hagin desplaçat les línies que hi circulaven: "Ens sembla molt bé que treguin els cotxes, però no podem treure també l'autobús: dificultar l'accés al transport públic és un contrasentit quan teòricament vols fer una ciutat més sostenible".

En canvi, el president de la PTP destaca que en alguns indrets, com per exemple la Diagonal, "el bus ha mort d'èxit". "Només cal veure les cues que hi ha a les estacions i com van els autobusos. Necessitem ja el tramvia, que té molta més capacitat i no és, ni de bon tros, tan car de construir com el metro", emfatitza. Al seu parer, "no s'acaba d'entendre per què les obres actuals es va decidir fer-les en dues fases en

comptes d'enllaçar-lo directament". En tot cas, tant la PTP com Catalunya Camina subratllen la urgència d'accelerar la connexió de les dues xarxes per la Diagonal: "L'Ajuntament, la Generalitat, l'ATM [Autoritat del Transport Metropolità]... Ho diu massa gent, que aquesta infraestructura és cabdal per a la mobilitat metropolitana, i, a més, és el mitjà de transport més valorat pels usuaris", recorda Okpala.

Precisament, aquesta fiabilitat i comoditat és la que molts usuaris de la xarxa ferroviària esperen que s'incrementi a partir de la implementació del Pla Rodalies. Ramírez confessa que a l'entitat estan contents pel fet que "la maquinària inversora s'hagi tornat a engegar i ja s'hagin executat projectes com el 4+4 de Sants", però recorda: "Venim de 25 anys de desinversió i només en fa quatre que s'ha començat a invertir, i és molt difícil posar-ho tot a punt a curt termini". En aquesta línia, assenyalava, "un tema clau dels pròxims anys serà el perllongament de les andanes d'Arc de Triomf, el qual s'ha hagut de tornar a licitar i que permeirà incrementar la capacitat dels trens".

Ramírez recorda que encara queda molta feina a fer per resoldre els punts crítics i els colls d'ampolla d'entrada a Barcelona, problemes que es podrien solucionar si es modifiqués el calendari de prioritats: "Si comparem les inversions en

COMPETÈNCIES MUNICIPALS EN MOBILITAT

La gestió de la mobilitat a Barcelona és una teranyina complexa, on el marc teòric sovint no encaixa amb la pràctica. Directament, l'Ajuntament pot intervenir en l'espai públic fent carrils bici, urbanitzant plataformes úniques, creant aparcaments o adaptant les normatives de circulació a casuístiques pròpies. En canvi, per decidir aspectes com la construcció d'infraestructures, les tarifes o la planificació de la xarxa de bus i metro, el Consistori només podrà fer sentir la seva veu en institucions supramunicipals (ATM, AMB, Port...).

DOSSIER. REPTES PER AL NOU MANDAT MUNICIPAL

millorar i incrementar la capacitat de Rodalies amb els diners que s'estan invertint en soterraments, guanyen per golejada aquestes segones", il·lustra Ramírez, que exigeix "una visió consensuada de la xarxa ferroviària a trenta anys vista, per no anar a remolc d'ocurrències".

Bicis i patinets

Una de les darreres polèmiques ha sigut la prohibició temporal de pujar-hi amb patinet elèctric. Una mesura que, a parer del Bicicleta Club de Catalunya (BACC), castiga els usuaris que aposten per la intermodalitat sostenible. "Cal fer una regulació correcta que equipari els patinets a les bicis, en comptes de culpabilitzar els usuaris de forma reiterada", considera Marta Casar, membre del BACC, que exigeix posar punt final a les campanyes de conscienciació que "es basen a posar multes". "Calen campanyes informatives, perquè la normativa és important, però també hem de tenir present que s'ha d'adreçar a tots els col·lectius. Perquè encara veiem moltes motos mal aparcades", emfatitza.

Casar considera que el pròxim Consistori ha de centrar-se no només a ampliar la xarxa pedalable "que encara fa falta", sinó que també ha "d'abaixar a la calçada alguns carrils bici, com el de la Diagonal o el de la plaça de Cerdà", així com "corregir i connectar els carrils existents". De fet, el BACC recorda als responsables polítics i tècnics que "reciclar un carrer posant el límit a 30 km/h o pintar una bicicleta en un carril bus no converteix aquestes vies en carrils bici *de facto*, ja que aquests han de ser espais segregats de la resta de la circulació per oferir seguretat i confiança als usuaris".

Peatge urbà, la mesura impopular

La implementació d'un peatge urbà d'entrada a Barcelona és una mena de globus sonda que llança cada cert temps l'Ajuntament als mitjans de comunicació, però la PTP reclama que s'hi comenci a treballar. "Circular en cotxe per Barcelona genera una sèrie d'externalitats negatives que hauríem de gestionar amb un peatge. Els diners recaptats haurien de destinar-se íntegrament a millorar el transport públic, fins al punt de poder incrementar-ne un 20% el pressupost i crear noves línies de bus interurbà o potenciar els busos discrecionals de les grans empreses", exposen des de l'entitat.

Malgrat la impopularitat que pot suposar la mesura, Okpala recorda que "als anys 90 ja es va decidir abaixar els cotxes de les voreres i, anys més tard, es van implementar les zones blava i verda. El pròxim mandat hauria de ser el d'abaixar definitivament les motos de les voreres i ser coherents amb l'espai públic". Una aposta que, opina, només serà efectiva si el futur executiu entoma la qüestió amb decisió: "Hem de ser valents: el model actual no és sostenible i hem de transformar la ciutat perquè hi càpiga tothom".

“Circular en cotxe a Barcelona genera una sèrie d'externalitats negatives que hauríem de gestionar amb un peatge”, defensen a la PTP

OPINIÓ Les dades sobre seguretat que mostren les enquestes no ofereixen cap canvi significatiu del seu comportament, amb l'excepció dels anys de pandèmia i post-pandèmia, quan els turistes i visitants van desaparèixer dels carrers

Vicens Valentín

Professor de la UOC i membre de la xarxa RISE i de la Taula Veïnal d'Urbanisme de Barcelona

Barcelona i la inseguretat, tornem a la normalitat

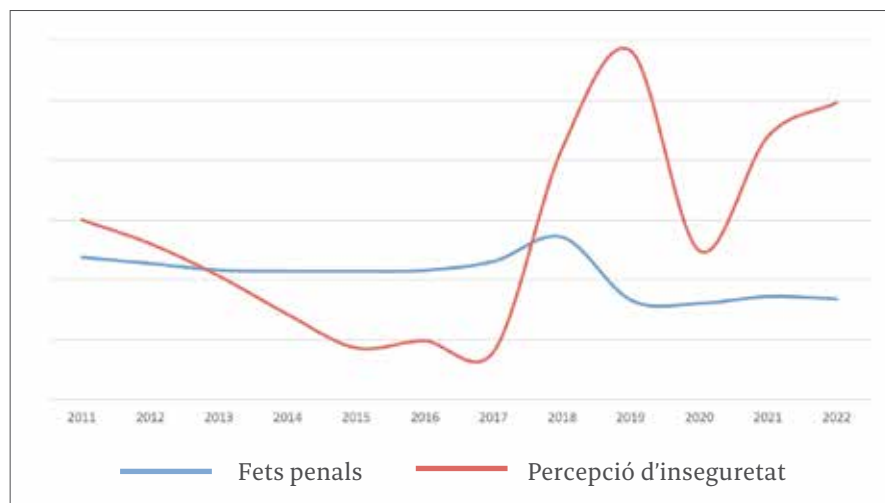
La gent de Carrer em demana unes línies sobre els reptes relacionats amb la (in)seguretat que tindrà sobre la taula el govern municipal resultant de les eleccions del maig. I la resposta és breu encara que complexa: seran els mateixos que tenen avui i des de fa dècades. Les dades sobre la inseguretat que ofereixen les enquestes i estudis d'opinió, amb l'excepció dels anys 2020 i 2021 -pandèmics-, en els quals van desaparèixer dels carrers turistes i visitants, i del 2022 -post-pandèmic-, parcialment recuperat de turistes, no ofereixen cap canvi significatiu del seu comportament: tot va tornar a la normalitat anterior a la pandèmia.

Cal dir que la premsa es fa ressò, des de fa setmanes, de les dades de percepció ciutadana publicades per l'Ajuntament. El darrer Baròmetre municipal mostra que les principals preocupacions se centren en la inseguretat i la neteja -malgrat que aquest indicador no havia tingut gairebé mai xifres tan altes en baròmetres anteriors-. De fet, l'evolució dels delictes a la ciutat i l'evolució de la percepció sobre la inseguretat tenen comportaments podríem dir que divergents: els delictes es mantenen en xifres prou estables, mentre que la percepció oscil·la de manera significativa entre dents de serra. I és que la percepció té una lògica diferent a la de les dades estadístiques [vegeu la gràfica].

Dècades de campanyes de por

Al final, l'estat de la inseguretat és aquell que la ciutadania percep i no el que les estadístiques assenyalen, per més policials que siguin. I aquí rau el major problema per a qualsevol govern: ser capaç de millorar la percepció ciutadana ajustant la relació entre les dades objectives -basades en les estadístiques policials- i les dades subjectives -basades en l'opinió de la ciutadania en un moment donat-. Millorar la percepció ciutadana, després de dècades de campanyes de por sobre la inseguretat als carrers sense cap mena de fre, per part dels grups econòmics interessats en viure de la indústria securitària, i dels partits polítics que pesquen en les aigües de la por de les persones, resulta una tasca molt complicada.

La resposta més usual davant de l'increment de la sensació d'inseguretat de la ciutadania per part dels poders públics ha estat l'increment de la presència policial al carrer. Fins i tot la mateixa Policia s'ha adonat d'aquesta contradic-

CORRELACIÓ DELS FETS PENALS CONEGUTS I LA PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT A BARCELONA (2011-2022)

FONT: ELABORACIÓ DE L'AUTOR, AMB DADES D'IDESCAT, AJUNTAMENT I DEPARTAMENT D'INTERIOR.

ció i dels límits de la seva capacitat d'intervenció. Recentment, el cap de la Guàrdia Urbana suggeria que calia superar el discurs de les estadístiques i fer un pas endavant per incorporar altres actors a les tasques de resolució dels conflictes de la ciutat. I aquesta és una bona notícia, malgrat que no es percebin canvis en la matèria a curt termini.

La Guàrdia Urbana o els Mossos d'Esquadra han incrementat els seus recursos amb inversions milionàries, fent créixer les plantilles com a forma de millorar la seva capacitat d'actuació. En canvi, els treballadors socials que fan front al dia dels conflictes als barris tenen recursos escassos o, fins i tot, treballen per a empreses externalitzades i/o en condicions precàries. Altres actors veïnals, com les associacions veïnals, els grups contra els desnonaments, el grup d'acollida de nouvinguts, els centres socials, culturals o polítics -que coneixen els barris pam a pam- o, fins i tot, els serveis sanitaris i socials, resten exclosos de les polítiques públiques de prevenció perquè no existeixen els mecanismes per dur endavant polítiques públiques no estrictament policials.

I és que els problemes, les *patates calentes* que tindrà sobre la taula el nou govern municipal, estan relacionats amb el descontrol turístic -les xifres de delictes es disparen sobretot en els barris emblemàtics del turisme com Ciutat Vella i l'Eixample-; amb els negocis il·legals relacionats amb aquest descontrol -com la distribució de drogues-; amb el negoci de l'habitatge promogut pels sectors immobiliaris que guanyen diners

amb els desnonaments o les ocupacions mafioses; i amb els conflictes de convivència no resolts i que, fins ara, tenen un tractament estrictament policial.

Dèiem fa quatre anys en aquestes pàgines que no hi ha receptes, però sí recomanacions. Que calia començar a revertir el model cap a un sistema preventiu de caràcter global que situés la víctima com a subjecte central de les polítiques públiques. En primer lloc, cal reformar l'estructura policial de la ciutat, redistribuint efectius i eliminant els serveis que no estiguin destinats a la garantia de la convivència als barris i als drets de la ciutadania -com l'espionatge i el control policial contra qui dissenteix o qui protesta-. En segon lloc, cal obrir la gestió de la seguretat a altres actors i desenvolupar un model de governança comunitària perquè les polítiques públiques de seguretat i convivència no recaiguin exclusivament en els cossos policials. I en tercer lloc, cal estructurar la participació veïnal en la gestió directa dels Districtes per garantir que la presa de decisions sobre les polítiques públiques de seguretat té en compte altres variables com el gènere, l'estructura econòmica o el desenvolupament social de les persones.

Cal eliminar els serveis que no estiguin destinats a la garantia de la convivència als barris i als drets de la ciutadania

Trànsit a la ronda de Dalt. En primer pla, un cartell de la Zona de Baixes Emissions, a l'altura de Montbau. MARC JAVIERRE

L'emergència climàtica demana mesures valentes

Barcelona és la ciutat europea amb més densitat de vehicles motoritzats, que són els grans causants de la contaminació atmosfèrica. Mesures com l'establiment de la Zona de Baixes Emissions o les Superilles han estat insuficients davant d'un model econòmic insostenible per al medi ambient i la salut

ERIC MONER

L'àrea metropolitana de Barcelona és la sisena d'Europa amb més mortalitat associada al diòxid de nitrogen (NO₂), segons un estudi de l'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal). És la conseqüència dels alts nivells de contaminació als quals està sotmesa la ciutat i els municipis limítrofs. L'Ajuntament va signar el gener del 2020 una declaració d'emergència climàtica, on es comprometia a prendre un conjunt de mesures per reduir l'impacte del canvi climàtic. El municipi també és la ciutat europea amb més densitat de vehicles per km², i el 50% de la contaminació de la conurbació metropolitana prové del trànsit motoritzat. L'actuació sobre aquesta pressió contaminant fruit del trànsit ha format part de l'agenda política de l'últim mandat.

Balanç de la ZBE

La Zona de Baixes Emissions Rondes Barcelona (ZBE) és la principal aposta de l'Ajuntament i l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), presidida per Ada Colau, per reduir la contaminació atmosfèrica i acústica causada pel trànsit rodant. El pla afecta una àrea de 95 km² de cinc municipis: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat i Sant Adrià de Besòs. Posada en marxa l'1 de gener del 2020, limita l'accés a la zona senyalitzada als vehicles

sense distinció ambiental els dies laborables de 7 a 20 h. La iniciativa no és nova a Europa: abans de l'aplicació a l'àrea de Barcelona, ja existien unes 200 ZBE a localitats com Londres, Düsseldorf o París.

El balanç de la mesura sembla positiu: segons l'últim informe, la ZBE ha aconseguit reduir en un 40% el nombre de vehicles més contaminants. Tot i això, el flux de trànsit s'ha mantingut. L'aposta de l'Administració ha sigut la renovació del parc de vehicles. Segons dades de l'Ajuntament, des del 2019 fins al 2021 els vehicles sense distintiu ambiental al municipi van disminuir de 209.650 a 154.492. Els d'etiqueta B també ho van fer, mentre que els de categoria C, E i O van augmentar.

Les entitats ecologistes critiquen l'enfocament de l'àrea de baixes emissions. Ecologistes en Acció considera que afecta pocs vehicles i que hauria d'assolir una "rebaixa substancial" dels que es troben en circulació, en comptes d'accelerar la transició del parc d'automòbils.

La proposta del peatge urbà

A la capital britànica, la ZBE es complementa amb un peatge urbà, que ha reduït en un 30% la congestió del trànsit. La campanya Barcelona 22, liderada per organitzacions com Ecologistes en Acció o Promoció pel Transport Públic (PTP), proposa l'establiment d'un peatge de càrrec diari a la zona intervinguda, amb un cost de quatre euros. La seva aplicació seria de 7 a 20 h tots els dies de la setmana. Els diners recaptats s'invertirien en la millora del transport públic i la sanitat. El 51% dels barcelonins estarien a favor de la iniciativa, segons una enquesta del Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública (Gesop).

La ZBE ha aconseguit reduir en un 40% els vehicles més contaminants, però el trànsit es manté per l'aposta de renovar el parc automobilístic

Núria Pérez, vicepresidenta de la PTP, defensa que, donada l'alta densitat de vehicles de la capital catalana, caldria prendre mesures estrictes per millorar la qualitat de l'aire. "El peatge és una mesura més justa perquè afecta tots els vehicles, amb independència de la renda", explica Pérez. Els desacords entre partits i administracions sobre com gestionar la limitació del vehicle privat han comportat, segons l'activista, un "estancament" en l'avanç de l'aplicació de les mesures. "No s'ha de polititzar la mobilitat: és una qüestió de salut", expressa Pérez, que també adverteix de la necessitat de reprendre la negociació per "no tornar als nivells de contaminació anteriors".

Anul·lada pel TSJC

La ZBE també s'ha vist involucrada en una lluita legal amb el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC). Davant la petició d'una desena de col·lectius, l'òrgan judicial va anul·lar el març de l'any passat el projecte per "manca d'informes, excés en l'àmbit geogràfic i excessiva restricció pel tipus de vehicles afectats". Com a resposta, l'Ajuntament, la Generalitat i l'AMB van presentar recursos al Tribunal Suprem (TS). El TSJC va avalar el funcionament de la ZBE fins que el TS resolgués els recursos presentats i, mentrestant, el Consistori va plantejar una flexibilització del sistema per blindar el pla: ara es permet circular en vehicles sense etiqueta ambiental a les persones que cobrin, com a màxim, el doble de l'Iprem [Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples], un total de 1.158 euros al mes. A més, s'ampliava el nombre

COMPETÈNCIES MUNICIPALS EN MEDI AMBIENT

- Control sanitari del medi ambient.
- Adopció de mesures de prevenció, control i correcció de la contaminació atmosfèrica.
- Gestió de l'evacuació i el tractament de les aigües residuals*.
- Intervenció en l'avaluació de l'impacte ambiental en relació amb els projectes d'obres i [...] activitats que es facin en el terme municipal.
- Control sanitari d'indústries, activitats i serveis, transports, sorolls, vibracions i radiacions.
- Control sanitari i recollida, transport i tractament dels residus urbans i industrials.
- Regulació de les condicions d'insonorització interior dels edificis i de les mesures d'estalvi i ús eficient de l'energia i de recursos naturals*.
- Control dels immobles en mal estat, estiguin o no edificats.
- Foment de la minimització dels residus i la recollida selectiva.
- Control de les emissions lumíniques.

Les competències de recollida, tractament i reciclatge de tota mena de residus, i les establertes en els punts marcats (*) s'exerceixen de manera coordinada amb l'entitat o l'organisme metropolità establert.
Font: Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta Municipal de Barcelona, article 103.

DOSSIER. REPTES PER AL NOU MANDAT MUNICIPAL

d'autoritzacions anuals, de 10 a 24, per als conductors d'aquest tipus de vehicles.

L'impacte ambiental de la pacificació dels carrers, personificada en les superilles, és un altre punt en l'agenda del Consistori. Segons un estudi de l'Agència de la Salut Pública de Barcelona, les superilles han generat "reducció del soroll i la contaminació". Però la disminució de la contaminació ha variat segons els barris. La de Sant Antoni, per exemple, sí que ha rebaixat considerablement els nivells de NO₂. En canvi, a Horta no hi ha hagut canvis significatius. Mentrestant, al Poblenou els veïns perceben una baixada de la contaminació i el soroll arran de la disminució dels cotxes. Tanmateix, hi ha la preocupació que el trànsit, i per tant la contaminació, s'hagi traslladat als carrers del voltant. L'organisme informa que les actuacions actuals "no resolen el problema de la contaminació atmosfèrica en tot l'àmbit territorial de la superilla", i recomana prendre mesures més extenses per millorar la qualitat de l'aire en una àrea més gran.

El Centre de Supercomputació de Barcelona (BSC) també qüestiona l'efectivitat del model. En un estudi, qualifica d'"insignificants" els canvis generats per les superilles en les emissions d'òxid de nitrogen (+0,1%), per provocar un efecte rebot en les zones confrontants. Es genera una redistribució del trànsit i això pot suposar un augment de fins al 17% d'emissions d'òxid de nitrogen en certs carrers. El BSC adverteix que cal una reducció significativa del trànsit per complir els estàndards de qualitat d'aire de la Unió Europea (UE).

Mesures insuficients

A les estacions de trànsit de mesurament de la qualitat de l'aire de la ciutat, els nivells de NO₂ es van reduir el 31% entre 2015 i 2022. El govern local atribueix la baixada a mesures com la ZBE o la transformació urbana de la metròpoli. No obstant, la capital catalana encara manté nivells massa alts de contaminació: el 2022, l'estació de l'Eixample va ser l'única de tot l'Estat en superar el límit màxim establert per la UE de 40 µg/m³ (micrograms per m³). Els 42 µg/m³ obtinguts quadruplicaven el límit saludable de l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

La posició de Barcelona com a pol d'atracció turística va associada a una altra font de contaminació important, els

creuers. La metròpoli és la ciutat europea més contaminada per l'activitat creuerística, segons un informe de Transport & Environment. El 2019 va rebre 3,1 milions de creueristes i és el principal port d'Europa en passatgers. El maig del 2022, Colau qualificaria el model com a "insostenible", i al juliol, l'Ajuntament es reuniria amb la Generalitat, l'Estat i el Port per proposar la limitació d'un màxim de tres creuers i 10.000 passatgers diaris, un model semblant al presentat a Palma de Mallorca. Tanmateix, al tancament d'aquest número de la revista *Carrer*, la taula no s'ha tornat a convocar i l'alcalde ha pressionat ERC per reprendre la negociació.

Una Barcelona sense creuers?

Amb aquest escenari, la campanya Stop Creuers advoca per l'eliminació total dels creuers el 2025. Les entitats participants han denunciat en un manifest el gran impacte ambiental que genera l'activitat. També critica l'aplicació de mesures "més o menys efectives per reduir la contaminació generada pel trànsit rodat, i que, en canvi, es permeti que hi circulin i atraguin creuers, que emeten quantitats ingents de gasos com el SO₂ i el NO₂".

Ariadna Cotet, membre de Zeroport i participant de la campanya, declara que el sector és "superflu" perquè els creueristes romanen poc temps a la ciutat i contribueixen a una major densitat i contaminació dels punts turístics. Cotet considera que la proposta presentada és viable si hi ha voluntat política, i demana més implicació al govern local. "Hi ha molt bones intencions, però no s'han executat fets concrets en aquests mandats", assegura. L'Ajuntament va signar el 2018 un acord amb el Port per eliminar dues terminals de mida reduïda, però a la vegada construir-ne dues noves de gran capacitat al Moll Adossat. Aquesta transformació suposaria l'arribada de 3,6 milions de creueristes el 2026.

L'estació de mesurament de l'Eixample va ser l'única de l'Estat en superar els límits de contaminació establerts per la UE

Creuers al Port de Barcelona, el 2022. MANEL SALA · ULLS · 9 BARRIS IMATGE

OPINIÓ Cal un model de residu mínim que superi el 70% de recollida selectiva en origen i que prioritzi la recollida dels residus orgànics i d'aliments

Jordi Bigues

Periodista, escriptor i membre de la Plataforma Ciutadana Residu Zero

El model de recollida de residus de Barcelona no funciona

El pròxim mandat caldrà un acord ciutadà per augmentar la gestió ordenada dels residus domèstics, comercials, urbans i industrials i el seu reaprofitament. Les *analítiques* del metabolisme de la nostra societat indiquen que tots els llindars puguen, menys els del seny i la gestió integral. S'han desaprofitat moltes oportunitats i ara cal una medicació vigorosa per evitar el malbaratament de recursos i el col·lapse. La situació actual és un luxe que cap ciutat europea es pot permetre, a més d'incomplir els objectius de la Unió Europea, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'Ajuntament i l'Estat.

El maquillatge del pacient amaga el seu estat real. Un total de 26.000 papereres i 4.300 escombriaires a la via pública i les platges recullen les restes abandonades d'envasos i embalatges, una mitjana de 40 kg per barceloní i any. El seu contingut compactat s'incinera i va a parar als abocadors sense separació ni reaprofitament ni reciclatge *ni na' de na'*. És a dir, l'Ajuntament ens demana la separació de fraccions que ell no fa.

La situació no millora, empitjora

El desplegament dels contenidors de recollida de residus domèstics i comercials pot fer creure que la situació millora, quan, de fet, empitjora. El 2020, els residus s'haurien d'haver reduït el 15% i només van disminuir el 5%. La recuperació hauria d'haver arribat al 55% i es va quedar al 32,5%. La recollida de residus orgànics hauria d'haver estat del 60% i va ser del 45%, amb una quantitat d'impropis molt superior a la prevista. Es volia recuperar el 75% dels envasos i no es va superar el 27%, tot segons les xifres oficials.

A Barcelona es generen residus de tallers, fàbriques, magatzems i del sector del proveïment d'aliments, tant quan es compren com quan s'ingereixen en bars i restaurants. Com que gran part d'aquests residus estan subjectes a contractes de serveis, no es tenen presents. Tampoc els residus líquids que recull la xarxa de clavegueram -les Estacions Depuradores d'Aigües Residuals tracten 265 litres diaris per barceloní-. Com que no es veuen, no es tenen presents. Cal entendre que els residus sòlids, gasosos i líquids que expulsa el

nostre organisme urbà no són *municipals*, sinó en gran mesura residus urbans i domèstics als quals contribuïm com a residents. Els subministraments domèstics -aigua, gas, electricitat- i l'equipament de les llars generen residus, cadascun amb la seva via de retirada específica que cal respectar en freqüència, contingut i horari.

La percepció de la brutícia és molt diversa. Hi ha gent a qui li irriteren les caques de gos. A altres, la disposició dels contenidors, les bosses abandonades... En tot cas, hi ha diferents veritats incòmodes, com que la recollida selectiva és voluntària, que els residus domèstics són municipals, que ningú no sap el que costa i com es paga la recollida i la gestió dels residus.

A hores d'ara, la mitjana de residus per barceloní és de 573 kg l'any. Més de 100 kg són residus industrials de fàbriques i tallers que hi ha dins del terme municipal de Barcelona. Ara no comptem els residus, la motxilla i la petjada ecològica dels residus que es generen fora de Barcelona, però caldrà fer-ho. Un consell municipal de residus permetria tenir una visió global del conjunt de residus que es generen i acordar la responsabilitat de cadascú, tenir una comptabilitat ecològica transparent i evitar que un problema tan greu sigui utilitzat per desgastar el govern i l'oposició municipal.

El model actual de recollida ha de canviar per ser un model de residu mínim que aconsegueixi superar el 70% de recollida selectiva en origen i que tingui la recollida dels residus orgànics i d'aliments com a prioritat. Cal implantar la recollida porta a porta, la bonificació de les bones pràctiques, separar els residus higiènic cel·lulòsics, la fracció tèxtil... I per no tornar a fracassar, cal implicar-hi totes les parts. Aquí no hi pot haver espectadors.

Cal implantar el porta a porta i la bonificació de les bones pràctiques, i separar els residus higiènic cel·lulòsics i la fracció tèxtil

DOSSIER. REPTES PER AL NOU MANDAT MUNICIPAL

Un grup de visitants a l'altra banda de la reixa que envolta la Sagrada Família, la setmana del Mobile World Congress. MARC JAVIERRE

Ni barra lliure ni canvi de model turístic

L'aprovació del nou Peuat -que no ha aturat l'augment d'hotels- i una accelerada recuperació de visitants després de la pandèmia marquen un mandat en què no s'han donat passes cap al decreixement

MARC FONT

Barcelona va tancar el 2022 a tocar dels 10 milions de visitants -més de 9,7- allotjats en els seus hotels i habitatges d'ús turístic (HUT), que van acumular gairebé 30 milions de pernотacions -més de tres nits de mitjana-. Les dades, presentades a final de gener d'aquest 2023, confirmen la recuperació del sector després de l'enfonsament provocat per les restriccions pandèmiques. Ja s'arriba al 80% de turistes que van dormir a la capital el 2019 i l'estada mitjana s'ha allargat. Tant el regidor de l'àrea, Xavier Marcé (PSC), com el president del comitè executiu de Turisme de Barcelona -el consorci públic-privat dedicat a la promoció de la ciutat com a destinació-, Eduard Torres, van celebrar els resultats i es van mostrar convençuts que enguany les xifres aniran a més.

Ni que sigui de manera indirecta, el balanç va constatar que l'actual mandat no ha servit per replantejar el model turístic de la urbs, amb un sector que segueix obsessionat amb el creixement -més visitants, més nits i més despesa- com a única fita a assolir i una part del govern municipal que es posiciona indefectiblement al costat de la indústria -un PSC que ha liderat la cartera els darrers quatre anys-.

Ahora, no pot negar-se que la barra lliure turística ha quedat enrere -almenys fins al que succeeixi després de les elec-

cions municipals del 28 de maig, ja que tant Trias com el PSC de Collboni són uns fervents defensors de no limitar els visitants-, amb el Pla Especial Urbanístic d'Allotjaments Turístics (Peuat) com a principal element de regulació. Encara que lluny de materialitzar-se, propostes com limitar l'arribada de creuers han guanyat presència política i mediàtica, però els passos fermes cap al decreixement de l'activitat que demanden moviments socials i veïnals no han arribat.

Més hotels, tot i el Peuat

En el darrer ple del 2021, l'Ajuntament va aprovar la revisió del Peuat per substituir el del 2017, tombat per la justícia. Com ja passava en l'anterior versió, el pla hoteler divideix la ciutat en quatre zones i en la 1, que és la més cèntrica, s'aposta pel decreixement d'establiments i si en tanca un, no se'n pot obrir un altre. Ara bé, si un hotel fa una reforma no ha de renunciar al 20% de les places, com sí succeïa en l'anterior regulació. En la zona 2, només pot obrir un hotel si en tanca un altre, mentre que en les zones 3 i 4, les més allunyades del centre, sí que es permet el creixement de places, com ha passat. La normativa també prohibeix el lloguer d'habitacions per un període inferior als 31 dies, amb l'objectiu d'impedir que se'n faci un ús turístic, si bé no s'ha avançat en el compromís d'elaborar una ordenança que reguli les llars compartides.

Més enllà de les previsible crítiques del Gremi d'Hotels, que s'oposa a les limi-

tacions a l'hora d'obrir establiments, els moviments socials i veïnals aspiraven a un Peuat "més ambiciós". Per a Pere Marín, responsable de turisme de la Favb, la normativa "ha estat un fre, però ha estat un fre discret, perquè al final han crescut el nombre d'hotels i de places a la ciutat". El 2015, quan Colau va arribar a l'alcaldia, Barcelona comptava amb 401 hotels, que sumaven 67.603 places, xifres que havien passat a 423 i 70.129 el 2017 -quan es va aprovar el primer pla hoteler- i que arriben als 449 establiments i 75.283 llits el 2021, segons les darreres dades disponibles. Jordi Camina, membre de l'Assemblea de Barris pel Decreixement Turístic (ABDT), considera que el pla hauria de ser "més restrictiu" i apostar pel "de-

creixement [d'hotels] a tota la ciutat, no portar el problema d'altres bandes".

L'últim any del mandat també ha comportat la reactivació del pla de xoc contra els pisos turístics il·legals, que havien reaparegut després de l'aturada pandèmica, amb la detecció de centenars d'anuncis d'establiments sense llicència vinculats a la plataforma Airbnb i la corresponent amenaça de sanció. A nivell normatiu també s'ha avançat una hora el tancament de terrasses en algunes de les zones més tensionades, una mesura pensada per reduir el soroll i afavorir el descans veïnal [vegeu el Carrer 162], mentre que s'han prohibit els bicitaxis gràcies a un acord entre l'Ajuntament i la Generalitat.

Però que el canvi de model està lluny de produir-se ho constaten fets com l'increment de la partida destinada a la promoció de Turisme de Barcelona -creix en dos milions per aquest 2023-; l'aposta per acollir grans esdeveniments globals que posin el focus en la ciutat -la sortida de La Vuelta a Espanya d'enguany i la celebració de la Copa Amèrica de Vela del 2024-; o que sota l'etiqueta de sostenible l'objectiu de l'àrea de turisme de la ciutat torni a ser l'increment de visitants.

El nou concepte de moda entre els responsables municipals és parlar de *desconcentració*, amb la intenció de promoure nous destins dins la ciutat que contribueixin a descongestionar les àrees més massificades, com ara la Rambla, el barri Gòtic o l'entorn de la Sagrada Família. I a aquest objectiu s'hi abocaran

COMPETÈNCIES EN TURISME

Les competències municipals en matèria de turisme són gairebé sempre indirectes. Pel que fa a les grans infraestructures -aeroport, port, carreteres-, l'Ajuntament té poca cosa a dir. L'àrea d'urbanisme, però, té capacitat -si volde delimitar els usos de la ciutat i, per tant, l'activitat turística: atorga llicències a hotels, restauració i terrasses, i pot fer plans d'usos que impedeixin el monocultiu turístic. Quant a promoció turística, el Consistori la posa en mans del Consorci Turisme de Barcelona.

una part significativa dels 41 milions que Barcelona ha obtingut dels fons europeus Next Generation per revitalitzar el sector turístic. Per a Jordi Camina, de l'ABDT, aquest "no és un camí vàlid, perquè l'únic que provocarà és que es massifiquin altres espais, com ja ha passat amb el Turó de la Rovira, sense que es buidin la Rambla o la Sagrada Família".

Evitar ampliacions de l'aeroport

El propi Consistori subratlla que "el turisme és una de les activitats més importants de Barcelona i representa una prioritat per al Govern municipal, tant per l'aportació que representa per a l'economia de la ciutat -al voltant del 14% del PIB i l'ocupació d'unes 150.000 persones-, com pels diversos efectes que genera en la dinàmica urbana". Aquesta dependència no ha canviat malgrat l'aturada forçada per la pandèmia de Covid-19. Amb tot, hi ha experts que defensen que cal portar a terme una planificació per anar cap a un decreixement de visitants.

Asunción Blanco, professora del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i investigadora del Grup de Turisme i Dinàmiques socioterritorials, ho veu imprescindible en un context "d'emergència climàtica i crisi energètica" i advoca "no per augmentar l'oferta, sinó per veure com oferim un bon servei". Blanco creu que cal una coordinació entre les diferents Administracions per no portar a terme noves ampliacions de l'aeroport, no fomentar el Prat com a seu de companyies *lowcost*, decidir "què volem fer amb els creuers" i tenir en compte sempre les possibles externalitats que provoca l'activitat i que, sovint, es tradueix en la gentrificació d'una zona, l'expulsió de veïns -tant la Barceloneta com, sobretot, el Gòtic han perdut residents en els darrers 15 anys- i el tancament del comerç de barri.

Més de dos milions de creueristes

L'ABDT i la Favb també rebutgen qualsevol pla de creixement de l'aeroport i dels creuers -l'ABDT, directament, planteja que aquesta activitat desaparegui a tot Catalunya el 2025-. De moment, però, l'ampliació de l'aeroport ha tornat a l'agenda política arran de les pressions de *lobbies* econòmics com Foment del Treball. Pel que fa als creuers, mentre no hi ha avenços en la taula creada entre l'Ajuntament, la Generalitat i el Port per regular-los, les xifres s'han recuperat i el 2022 la ciutat va rebre 2,33 milions de creueristes -encara per sota dels més de 3,1 milions del 2019-. De ben segur, que la gestió del turisme serà un dels temes que marcarà la campanya per a les municipals, però després de vuit anys amb Colau a l'alcaldia ja es pot afirmar que el model de fons no ha canviat, si bé és cert que s'han aplicat uns límits impensables en temps del PSC.

El 2015, quan Colau va arribar a l'alcaldia, Barcelona tenia 401 hotels i 67.600 places; el 2021, ja hi havia 449 establiments i més de 75.000 llits

OPINIÓ En termes convencionals, l'economia de Barcelona presenta uns resultats acceptables. Des d'altres perspectives, el balanç és menys optimista: les desigualtats socials són molt grans i no hi ha forma de reduir-les significativament

Albert Recio

Professor d'Economia i vicepresident de la Favb

Una economia reorientada a satisfer les necessitats de la població

Quan es parla d'economia, habitualment es pensa en negocis i activitats mercantils. És l'enfoc dominant, però no el millor per afrontar els problemes que tenim. Una bona alternativa és entendre l'economia com el conjunt d'activitats humanes orientades a satisfer les necessitats bàsiques de subsistència. Considerar tant les relacions socials entre les persones com la interrelació de l'espècie humana amb l'entorn natural. Quan adoptem aquest punt de vista, de seguida trobem qüestions rellevants. En primer lloc, que l'activitat econòmica ha variat al llarg del temps, que l'economia mercantil capitalista és una forma específica, i que fins i tot avui, quan el capitalisme és hegemònic, una part de l'activitat es desenvolupa en espais no mercantils: el treball domèstic familiar, el treball social. En segon lloc, que les preguntes més pertinents tenen a veure amb com l'activitat econòmica de la ciutat satisfà les necessitats bàsiques de la població, en quina mesura la nostra gestió del medi natural és l'adequada i fins a quin punt l'activitat pot garantir benestar en el futur.

En termes convencionals, l'economia de Barcelona presenta uns resultats acceptables. S'ha reconvertit des d'una economia fonamentalment industrial cap a una de serveis, ha superat successives crisis i la ciutat segueix essent una metròpoli de segon ordre en l'economia global. Malgrat que el turisme ha jugat un paper important en la reconversió i és la cara més visible del model, l'activitat està més diversificada: sobretot en les TIC [Tecnologies de la Informació i la Comunicació], la sanitat, l'educació i la recerca, el comerç i en tota la gamma de serveis que genera una àrea com la nostra. Quan, en canvi, l'avaluació es fa des d'altres perspectives, el resultat és molt menys optimista. Les desigualtats socials són molt grans i no hi ha forma de reduir-les significativament. El seu efecte es tradueix en nuclis irreductibles de pobresa, en creixents problemes d'accés a l'habitatge, d'alimentació, de pobresa energètica i de marginació social. En termes ecològics el model és clarament insostenible. La pressió sobre el medi natural és visible en el canvi climàtic, la contaminació, els problemes alimentaris, la sequera... En conjunt, és un

Manifestació veïnal per denunciar el model turístic. ALBERT-9 BARRIS IMATGE

model que genera molta inseguretats econòmica, perquè existeixen molts factors que poden fer-la trontollar. L'epidèmia de la covid hauria d'haver estat un avís, però no sembla que les elits econòmiques locals n'hagin pres nota, i segueixen entestades en mantenir un model basat en el turisme, els grans esdeveniments, l'atracció de *talent* i l'especulació urbana. Més desigualtats i crisi ecològica.

Una política seriosa amb visió a llarg termini hauria d'estar orientada a reorganitzar l'activitat econòmica per afrontar els problemes actuals i de futur. Suposa una política ferma de reducció de les desigualtats, d'adaptació de l'activitat als límits que imposen els processos naturals, de diversificar l'activitat econòmica per evitar sotragades i garantir subministraments. El canvi no és fàcil, pesen les inèrcies i els interessos d'uns pocs. Però és la resposta que cal.

Ens podem preguntar què pot fer un ajuntament per ajudar a la reorientació. La resposta senzilla és que poc. La major part de la regulació econòmica està en mans d'altres Ad-

ministracions: Generalitat, Estat, institucions supranacionals (UE, FMI, OMC...). I l'enorme poder dels grans grups econòmics pressiona negativament. Sense canvis en aquestes regulacions, el que queda a l'espai local és limitat. Cosa que no vol dir que no es pugui fer res: les polítiques urbanístiques, de serveis socials i altres competències municipals tenen un impacte directe sobre les qüestions esmentades. L'Ajuntament, a més, pot fer servir la seva veu i els seus contactes per influir sobre altres Administracions.

En un terreny més modest també es poden fer moltes coses. En l'ordenació del territori, reforçant les àrees productives i impulsant activitats orientades per una òptica de sostenibilitat ambiental i social. Desenvolupant institucions de suport a un nou teixit productiu i promovent i afavorint una economia social organitzada sota formes més igualitàries i cooperatives. Fixant polítiques que limitin les activitats especulatives. Creant algun tipus d'institució financera pública que serveixi a la població. Desenvolupant polítiques actives d'ocupació que serveixin per dignificar les feines més precaritzades. Fent una tasca efectiva d'inspecció. I ajudant a promoure un teixit social responsable i actiu per promoure els canvis necessaris. Encara que els marges siguin petits, no hi ha excusa per no impulsar mesures, reformes i processos que ajudin a canviar unes dinàmiques perilloses.

Cal una política amb visió a llarg termini per reorganitzar l'activitat i afrontar els problemes actuals i de futur

DOSSIER. REPTES PER AL NOU MANDAT MUNICIPAL

L'educació, a examen

Barcelona progressa lentament. Al pròxim govern municipal, el teixit veïnal li demana més places d'escola bressol i FP, pressionar la Generalitat per una escola inclusiva real, acabar de pacificar els entorns dels centres educatius i eliminar barracots

GEMMA AGUILERA

Barcelona té 170.000 alumnes repartits en centres públics, concertats i privats, que van des de l'escola bressol fins a l'educació secundària, la Formació Professional (FP) i els estudis específics. I si bé la Generalitat de Catalunya és l'última baula de la cadena de responsabilitats en matèria educativa, els ajuntaments tenen competències per incidir en l'oferta educativa que reben els ciutadans. Hem preguntat al moviment veïnal quins reptes i deures pendents es trobarà en aquest camp l'executiu que surti de les urnes el pròxim 28-M. Més places d'escola bressol i FP, i pressionar l'Administració autonòmica per una escola inclusiva real, així com la pacificació dels entorns dels centres i l'eliminació de mòduls són els grans eixos que haurà d'afrontar el nou Consistori, resumeix Amador Pisabarro, de la Comissió d'Educació de la Favb.

Més escoles bressol i FP

Aquest curs, 2.200 infants de 0 a 2 anys s'han quedat sense plaça en una escola bressol municipal. I el curs vinent, molts infants es tornaran a quedar sense escola en aquest ensenyament no obligatori, malgrat que la ciutat tindrà quatre nous centres -i set més estan projectats per als pròxims anys-. S'estrenaran l'EBM Pere Calafell i l'EMB Teixonera, una altra a les Corts i una a la Trinitat Nova. Segons el representant de la Favb és urgent "que Barcelona segueixi invertint i construint escoles bressol fins a cobrir el 100% de la demanda, ja que és un dret dels infants per assolir la igualtat d'oportunitats en educació", així com "noves

COMPETÈNCIES MUNICIPALS EN EDUCACIÓ

Barcelona té competències per participar en la construcció i el manteniment de centres educatius públics i en la vigilància de l'escolaritat obligatòria dels alumnes. També pot intervenir en la programació i la gestió de programes d'ensenyament, així com plans de formació ocupacional i d'inserció laboral. La reparació, neteja, manteniment i vigilància dels centres públics de primària i els centres propis de la ciutat són competència del Consistori, que també ha de gestionar cessions de sòl per construir-hi escoles i impulsar la creació d'escoles bressol municipals.

L'escola Teixidores de Gràcia, que imparteix classes en barracots mentre espera una nova ubicació. DANI CODINA

escoles i instituts, on hi ha una clara falta de places o d'infraestructures".

"Barcelona -afegeix Pisabarro- ha d'apostar seriosament per una FP de qualitat i augmentar significativament l'oferta de places, atenent a la demanda dels estudiants i les necessitats del mercat laboral". "Hi ha necessitat de places de la família professional sanitària, de la d'hostaleria, la d'informàtica i la d'enginyeria tècnica i mecànica", assenyala el representant veïnal.

Una escola inclusiva real

En aquest cas, és competència de la Generalitat garantir l'atenció a la diversitat en els centres escolars. Però, com remarca Pisabarro, "a través del Consorci d'Educació, l'Ajuntament hauria de pressionar per aconseguir la inclusió real de tot l'alumnat amb discapacitat". I detalla que falta formació dels docents i professionals especialitzats -psicopedagogs, logopedes, educadors socials, vetlladores i infermeres- i alerta que "algunes associacions de famílies estan assumint els costos de vetlladores de suport".

Pacificació dels entorns

L'objectiu de l'actual govern municipal és acabar el present mandat amb 216 escoles de Barcelona amb l'entorn pacificat, és a dir, un de cada tres centres de la ca-

pital catalana. En aquest sentit, la Favb reconeix que "s'ha avançat molt, però moltes escoles reclamen el seu torn". "I també és necessari resoldre les queixes que hem rebut d'escoles que demanen amb urgència pacificar el seu entorn per garantir la seguretat dels alumnes", afegeixen. De fet, un estudi elaborat per Revolta Escolar i la Universitat Autònoma de Barcelona assenyala que el 70% de les famílies pensen que l'entorn de l'escola dels seus fills no és segur.

Escoles en mòduls

Deu centres educatius de la ciutat es veuen obligats actualment a impartir classes en "equipaments modulars", els coneguts popularment com a barracots. Són els instituts La Sagrera-Sant Andreu i Vapor del Fil, més les escoles 9 Graons, Auditori, Gaia, Teixidores Gràcia, Xirriacs, Flor de Maig, Entença i 30 Passos.

"Cal seguir fent escoles bressol fins a cobrir el 100% de la demanda", manté Amador Pisabarro, de la Comissió d'Educació de la Favb

Però són un problema real, els mòduls? "Els pares i mares de les noves escoles i instituts no es queixen tant de la qualitat dels mòduls com de no disposar de tots els serveis: menjador, cuina, gimnàs, biblioteca o informàtica. El que volen és tenir assegurada la plaça per als germans i la plaça d'institut de la zona", explica Pisabarro.

Climatització

Pel que fa a la climatització, després d'un estiu que va evidenciar mancances greus en els centres escolars, la Favb reclama que tant l'Ajuntament com la Generalitat invertixin més en aquest aspecte: "Tenen marge per arribar-hi, passant del 3,8% al 6% del PIB, com marca la LEC [Llei d'Educació de Catalunya]".

Barris amb poca oferta escolar

Gràcia, l'Eixample i Sant Andreu són les zones de Barcelona on més infants es queden sense plaça a l'escola triada en primera opció. Però què pot fer el Consistori? "Hi ha barris que tenen molt poca oferta de places públiques. A Horta només hi ha una escola pública i cap institut. A l'Eixample, la falta endèmica de places públiques s'està pal·liant amb escoles noves i amb el pas de concertades a públiques, però encara són insuficients", remarca Pisabarro.

El mòdul 'provisional' del CAP del Gòtic s'ha menjat mitja plaça de Joaquim Xirau i els seus jocs infantils. RRENOMFOTO

Mancances en salut en temps de postpandèmia

La salut no sol ser una carpeta central en els debats municipalistes, però el marc normatiu vigent atorga marge de maniobra al Consistori. Entre les peticions veïnals per al pròxim mandat hi ha la construcció de nous CAP i la millora dels existents, revertir la fragmentació de la cartera de serveis i resoldre la infrarepresentació de la ciutadania en els Consells de Salut de Districte

ELOI LATORRE

Encara que ningú no ho podia sospitar la primavera del 2019, la salut s'ha erigit en l'assumpte de preocupació hegemònic durant el darrer quadrienni, a Barcelona i a tot arreu. És obvi que l'impacte immens de la covid depassa de molt els debats polítics més immediats, i caldrà molt de temps per avaluar-lo bé; però d'entrada, la pandèmia ha posat en el focus les greus mancances d'un sistema sanitari que multitud d'agrupacions de professionals del sector i d'usuàries denunciaven des del temps de les retallades pressupostàries en els serveis públics, ara fa una dècada, i les consegüents privatitzacions de serveis.

La salut no sol ser una carpeta central en els debats municipalistes. Es dona per fet el clixé que els ajuntaments tenen competències limitades en aquest àmbit, ja que el sistema sanitari públic depèn en bona part de la Generalitat. El cert, però, és que el marc normatiu vigent atorga marge de maniobra als municipis, i algunes polítiques posades en marxa per l'Administració municipal barcelonina en el darrer mandat ho corroboren, com el servei d'atenció a la salut mental gratuït per a adolescents i joves -ja en funcionament- o el servei de dentista a preus assequibles per a veïns en situació vulnerable -anul·lat provisionalment pel TSJC per un recurs del Col·legi d'Odontòlegs i Estomatòlegs-.

L'Ajuntament és corresponsable de la gestió de la sanitat pública, ja que és, amb la Generalitat, titular del Consorci Sanitari de Barcelona, una entitat autònoma ad-

crita al Servei Català de la Salut (CatSalut) i responsable de dirigir i coordinar els centres, serveis i establiments d'atenció sanitària i sociosanitària de la ciutat. Encara que la competència del Consorci és integral de tot el circuit sanitari i sota la seva tutela hi ha 70 centres d'atenció primària (CAP), set hospitals i 14 punts d'atenció sociosanitària, és en l'àmbit de la primària, porta habitual d'entrada al circuit assistencial, on la competència municipal està més reforçada pel marc legislatiu.

El mapa dels CAP de Barcelona fa dècades que es mou amb lentitud. El 2008, Generalitat, Ajuntament i Consorci van signar un conveni per millorar la qualitat de la xarxa sanitària a la ciutat, que preveia un ambiciós pla de construcció de nous centres i l'ampliació i reforma dels existents, per adaptar-los a la realitat canviant de la població dels barris. El conveni tenia validesa fins al 2016, quan se'n va promoure un altre que expira el 2023. Avui, fonts del Consorci reconeixen que 18 de les actuacions previstes no s'han tirat endavant. D'aquestes, dotze s'arrosseguen des del conveni 2008-2015 i dues es van inclou-

COMPETÈNCIES EN SANITAT

La Llei municipal i de règim local de Catalunya (2/2003) fa responsables els ajuntaments catalans de totes les polítiques que poden repercutir en la salut pública dels veïns, des de les estrictament sanitàries a les mediambientals, alimentàries o socials. Un marc normatiu que en el cas de la capital catalana està reforçat per la Carta Municipal de Barcelona -una llei estatal del 1998- mitjançant la qual es va crear l'Agència de Salut Pública de Barcelona, consorci amb presència de totes les Administracions amb el lideratge de l'Ajuntament. La llei d'ordenació sanitària de Catalunya (15/1990) empodera els ens locals per formar part dels òrgans de direcció de les diverses regions sanitàries i, específicament, els encarregats de la gestió dels serveis d'atenció primària.

re en el conveni 2016-2023. Cal afegir-ne dues més que -tot i no estar incloses als convenis- l'Ajuntament ha reclamat al Consorci perquè s'afegeixin en el pròxim. Alguns casos de carpetes pendents són històrics i arrosseguen una llarga mobilització ciutadana, com el del CAP Raval-Nord, que s'ubicarà a l'església de la Misericòrdia -ocupada pel veïnat fa quatre anys-, que també era pretesa pel Macba. Aquest és un dels equipaments que haurien d'entrar en funcionament durant la pròxima legislatura, segons el Consorci, juntament amb el nou CAP Besòs, que s'habilitarà en l'antic cinema Club Pedro IV. Però són l'excepció. De les intervencions pendents, només quatre tenen el projecte aprovat: les dues esmentades i les del Fort-Pienc i el Congrés i els Indians.

Cartera de serveis disgregada

Però, a banda de les insuficiències físiques, també n'hi ha d'organitzatives a l'hora de garantir una atenció primària de qualitat. Un cas paradigmàtic és el dels serveis d'atenció primària, un paquet on s'hi inclouen peces clau com l'atenció domiciliària; els procediments diagnòstics, terapèutics i de rehabilitació; l'atenció específica a la infància i a la gent gran; les cures pal·liatives; l'atenció a la salut mental o l'atenció bucodental i podològica. Moltes organitzacions d'usuàries fa temps que alerten de la tendència a fragmentar-lo, a separar-lo d'alguns CAP i concentrar-lo en alguns centres o hospitals, un fet que obliga molts usuaris a desplaçar-se lluny de casa quan hi són derivats.

Teresa Martínez, de la Comissió de Salut de la Favb, considera clau que es faci una "atenció a tota la població i en el territori". "No pots fer polítiques de salut comunitària si part de l'atenció la segregues a fora de la comunitat", defensa, i agrega que alguns d'aquests especialistes "no treballen de forma coordinada amb els responsables dels CAP" que els deriven pacients. La situació és remarcable en el cas de la pediatria: "Es tracta l'atenció a la infància com una especialitat -assenyala Martínez-, de manera que estàs negant als infants el que diuen la llei general de Sanitat i la cartera de serveis mínims del sistema nacional de Salut, que totes les persones tenen dret a tenir un CAP de referència en el territori de la seva Àrea Bàsica de Salut".

La participació, a les beceroles

Una altra assignatura pendent és la de la participació ciutadana en el proveïment de la informació necessària per al bon funcionament del sistema. A Barcelona existeixen Consells de Salut de Districte, però la Comissió de Salut creu que els usuaris i el veïnat hi estan infrarepresentats en favor del personal sanitari. "Es tendeix a entendre els usuaris com a pacients -apunta Martínez-, però nosaltres entenem que és un dret universal per a tota la vida i que als consells hi hauria d'haver una representació real dels ciutadans en condició de propietaris del sistema, que són qui en coneixen millor les mancances i preferències".

Una situació semblant, però agreujada, es produeix amb els consells assessors que hauria de tenir cada centre -igualmente amb participació de tots els agents-, una figura la creació de la qual està aprovada pel Consorci però que no acaba d'arrencar. Aquest darrer any, però, s'han intentat posar en marxa en format de prova pilot en un nombre limitat de CAP.

Mariona Quintana i Enric Capdevila

Membres de la Plataforma de Gestió Ciutadana

Cal més compromís polític per impulsar la gestió ciutadana

La gestió ciutadana d'equipaments municipals és una pràctica arrelada a Barcelona, on 63 entitats veïnals gestionen 73 instal·lacions. Els últims quinze anys s'ha quadruplicat gràcies a la pressió de la Plataforma de Gestió Ciutadana, que ha negociat amb els diferents governs fins assolir un marc normatiu favorable sota el paraigua de Patrimoni Ciutadà. L'últim pas ha estat l'aprovació el 2022 del protocol de funcionament intern per a l'atorgament de la Gestió Cívica. Ara, el principal repte és posar-lo en marxa i completar-ho. També configurar la Governança del Patrimoni Ciutadà, on les entitats gestores han de poder continuar i incidir en el seu funcionament. També consolidar l'ús del balanç comunitari -una nova eina d'autoavaluació- o fer públic el cens i catàleg del Patrimoni Ciutadà que donarà transparència a les cessions i estat dels comuns urbans. També s'ha de reforçar l'Oficina Tècnica, que ha d'estar al servei de les entitats i a la qual s'ha de dotar de més recursos, així com dedicar-hi més tècnics de l'Ajuntament.

Posar en marxa aquest engranatge no serà fàcil, i en temps d'eleccions municipals el gran repte és que tots els partits assumeixin l'impuls de la gestió cívica en

els seus programes i es comprometin a completar el programa del Patrimoni Ciutadà a la ciutat. Cal dir que Barcelona és capdavantera i un model a seguir per a altres municipis, que no tenen un marc normatiu on encabir la gestió cívica.

Les entitats veïnals que gestionen equipaments o serveis municipals tenim altres maldecaps que requereixen posar fil a l'agulla. La inclusió de la gestió comunitària al programa del Patrimoni Ciutadà és complicada quan no està vinculada a un equipament. Calen convenis de gestió cívica de projectes que, pel fet de ser comunitaris, requereixen processos continuats plurianuals i que ara malviuen amb un suport anual. També cal definir la figura i la dinamització comunitària del territori, com s'està fent en alguns casos de barri, i ampliar el suport a la resta d'equipaments.

Alleugerir la burocràcia

La normativa d'activitats a l'espai públic és restrictiva amb les iniciatives comunitàries. L'espai adjacent als equipaments ha de ser un espai més a dinamitzar, i trobar vies simplificades de comunicació de l'activitat. I cal alleugerir la burocràcia relativa a les justificacions dels projectes. La gestió veïnal d'un equipament no hauria de suposar mai l'avançament de diners o

l'endeutament; cal cobrar les subvencions per avançat. La llei no permet destinar recursos de finançament públic a inversions o contingències laborals. Som associacions sense activitat econòmica alternativa i cal reconèixer aquest fet diferencial i facilitar alternatives de finançament que superin aquestes limitacions legals.

Un altre aspecte a revisar és la situació laboral de les treballadores. El fet que molts dels convenis no previnguin increments en funció de la inflació ha portat a una precarietat laboral creixent. També cal adequar les categories professionals a les funcions de les treballadores. I cal que l'Administració tingui en compte que els convenis laborals són uns acords de mínims, no un tarifari per fer el pressupost del conveni. De fet, seria desitjable que es valorés positivament

una proposta de pressupost, per part de l'entitat gestora, que millorés a l'alça les condicions laborals.

Finalment, cal que l'Ajuntament transversalitzés a tots els departaments el fet diferencial de la gestió ciutadana. En el cas de la gestió cívica, qui defineix el projecte de l'equipament és la comunitat que el gestiona, i per tant, imposar serveis o activitats en un equipament que ja té un projecte definit no és de rebut. Hem de desenvolupar vies de coproducció i codisseny entre entitats i departaments municipals per evitar-ho.

Si bé la gestió cívica a Barcelona no perilla, cal el compromís dels partits polítics, i la complicitat dels aparells tècnics per poder-la impulsar. I per poder canviar el marc normatiu caldrà incidir a nivell català o europeu.

Assemblea a l'Ateneu Popular 9 Barris, el 2022. JOAN LINUX-9 BARRIS IMATGE

Jaume Artigues

Arquitecte i president de l'Associació Veïnal de la Dreta de l'Eixample

Un nou marc per encarar els conflictes de patrimoni

El 20 d'abril del 2022, l'Ajuntament de Barcelona aprovava una mesura de Govern, anomenada *Barcelona, ciutat patrimoni*, amb l'objectiu de "posar al dia el sistema d'eines actual i engegar-ne de noves, pensades i estructurades segons els criteris més recents [...]". Amb ella es volia donar sortida a les indicacions elaborades al llarg dels anys, que la mateixa Administració havia anat realitzant, i que van començar a donar una nova mirada del patrimoni, en la que s'hi van sumar els elements immaterials i de memòria col·lectiva.

En realitat, aquesta iniciativa era producte d'una crisi profunda sobre la concepció del patrimoni. No és aliè el fet que s'aproves després de múltiples i històrics conflictes que havien sacsejat la política municipal, que no estava preparada per a aquests nous escenaris: els hotels del Palau, del Rec Comtal, de Magdalenes i de les Drassanes; la casa Buenos Aires, la

Torre Garcini, el Palau d'Alfarràs, el Teatre Arnau, el Taller Masriera, la Rotonda, la Casa Tosquella, les casetes d'Encarnació, el barri de les Bugaderes, la Torre del Fang i una llista interminable de conflictes, en general relacionats amb l'aplicació del Pla General Metropolità (PGM) i l'especulació urbanística.

Però aquesta mirada ja ha evolucionat més, i avui en dia la nostra imatge del patrimoni va molt més enllà: una nova definició, més àmplia i inclusiva del concepte *patrimoni*, que dona valor als nuclis històrics dels barris, del paisatge urbà en la lluita contra el canvi climàtic i el foment de l'economia local. Així, en pocs

La idea de 'patrimoni' ha hagut d'evolucionar per entendre i encabir els nous conflictes urbans

anys, s'han produït les modificacions urbanístiques més importants de la ciutat, les dels nuclis històrics de Sant Andreu i d'Horta-Guinardó, la del barri de Gràcia i, més recentment, la del Clot-Camp de l'Arpa, modificacions del PGM que, en general, van comportar una reducció del sostre edificable.

La Taula Ciutadana de Patrimoni

El 10 de maig, com a conseqüència de la mesura, es constituïa la Taula Ciutadana de Patrimoni, amb l'objectiu de "crear un espai permanent de diàleg, debat i intercanvi d'idees sobre el patrimoni en la seva nova extensió cultural, que abasta conceptes com el paisatge urbà i la sostenibilitat, compartir els avenços en protecció i conservació patrimonial a la ciutat i recollir les inquietuds i criteris sobre el patrimoni urbà, ambiental i de paisatge urbà de la ciutadania i persones expertes". En realitat, un eufemisme destinat a explicar la necessitat d'integració dels conflictes.

El 19 d'octubre s'obria la primera Sessió del Grup de Treball de Patrimoni i Territori, espai que va evidenciar la gran dificultat per etiquetar els conflictes. La sessió va acabar obrint un espai inclusiu amb la recepció de fitxes de conflictes dels barris de la ciutat, durant un període de temps comprès entre novembre i desembre del 2022. El 12 de gener del 2023, a la següent sessió de la Taula Ciutadana de Patrimoni, es donava compte de la recollida de 21 fitxes de conflictes de patrimoni actius a la ciutat, elements que posen en primer pla el nou paradigma del patrimoni verd: el jardí del Silenci, l'Alzina de Gràcia, Can Raventós, l'Escola Industrial, les amenaces als jardins del Baix Guinardó i el parc de Joan Miró, i la reivindicació dels espais verds al districte central de l'Eixample són conflictes generats per la mateixa lògica del patrimoni, és a dir, pel sentit de la pèrdua, perfectament lícita en el context d'emergència climàtica i de contaminació a la ciutat.

OPINIÓ La plataforma fa temps que denuncia que l'adultocentrisme travessa totes les àrees i condiona la manera de promoure l'associacionisme

Consell de la Joventut

Els joves volem veure'ns representats a les institucions

Aquest mes de maig, al Consell de la Joventut de Barcelona (CJB) ho tenim clar: volem ser-hi. Volem fer-nos un espai a les institucions per no ser tractats com si fóssim menys i per defensar el nostre dret a tenir una vida digna i cuidada a la ciutat de Barcelona, de la mà de la resta de persones que hi conviuem. Votem ser-hi per decidir, per veure'ns representades a les institucions i per ser considerades ciutadanes amb igualtat de drets en la participació política a la ciutat.

El CJB és una plataforma que representa una vuitantena d'associacions i col·lectius de Barcelona. Treballem en xarxa per promoure l'associacionisme, promovem un discurs crític, fem sensibilització i incidència política. A partir dels diferents espais de participació que tenim, hem elaborat algunes demandes clau per a les eleccions municipals. Aquestes, seran presentades als grups municipals per treure'n compromisos de cara a les eleccions.

Més perspectiva juvenil

La principal demanda, i la més transversal, és la incorporació de la perspectiva juvenil envers unes polítiques públiques adultocèntriques. El CJB ja fa temps que denuncia que l'adultocentrisme travessa totes les àrees i condiona la manera de promoure l'associacionisme i fer feina al voltant dels drets de les persones joves.

Les polítiques públiques i l'Administració no estan exemptes d'adultocentrisme. Per fer de Barcelona una ciutat per a totes i vetllar pels drets de les persones joves, el CJB vol col·locar temàtica dins l'agenda política i reivindicar que s'inclouï la perspectiva juvenil a tots els àmbits de l'Ajuntament, per garantir polítiques públiques no adultocèntriques. Per fer-ho, demanem la recuperació de la Regidoria de Joventut i la designació d'un/a regidor/a jove i amb perspectiva juvenil incorporada després de la desaparició d'aquesta el 2015, així com promoure la formació del personal municipal amb perspectiva juvenil i adultocentrisme. Canviar els imaginaris de les persones que dissenyen les polítiques és clau per canviar les polítiques públiques.

Cal treballar la perspectiva juvenil en òrgans consultius com el Consell de

CJB

Ciutat i els consells de districte, ja que són espais amb lògiques adultocèntriques que no acostumen a adaptar-se a la realitat de les persones joves i les entitats juvenils. Una altra demanda en aquest sentit és la creació d'un departament de transversalitat d'edat que vetlli per incorporar la perspectiva d'edat en totes les àrees de l'Ajuntament, com ja passa amb el departament de transversalitat de gènere.

Aquest canvi ha d'anar acompanyat d'un augment en la despesa pressupostària en matèria de joventut. Considerem que aquest s'ha de materialitzar en equiparar l'augment general municipal del 40% des del 2015 amb el de joventut, ja que fins ara s'ha quedat només en el 35%. A més, és necessari revisar el pressupost destinat al CJB en consonància amb les necessitats canviants, la inflació i l'increment del cost de vida. Finalment, és clau que es destinin recursos per a la recopilació de dades sobre discriminació per edat a la ciutat, ja sigui a través de l'Observatori Prisma o altres organismes.

El CJB té demandes i propostes específiques per als àmbits que treballa, així com a escala de districte, que es poden consultar al web del CJB, en el document *Les demandes del CJB de cara a les eleccions municipals 2023*.

Demanem la recuperació de la Regidoria de Joventut i la creació d'un departament de transversalitat d'edat

OPINIÓ Les vies de regularització les estableix la Llei d'Estrangeria, però les mesures de protecció social bàsiques i d'urgència són competència municipal

Arianna Vindici

Apropem-nos - Pla Comunitari del Poblenou

Cal garantir la seguretat social als més desprotegits

Quan parlem de què pot fer l'Ajuntament per garantir els drets bàsics a la població migrada, fem referència a persones estrangeres amb escassos recursos econòmics, ja que les persones migrades amb cert nivell adquisitiu no troben dificultats en la via per a la regularització de llur situació administrativa, per aconseguir el permís de residència amb autorització per treballar. Aquesta és la condició necessària perquè una persona adulta pugui fer front de manera autònoma a les seves necessitats bàsiques -pa, sostre, feina...-, el conjunt de drets socials i econòmics, la seguretat social, que cada estat del benestar hauria de garantir.

Atès que les vies de regularització són establertes en el marc de la Llei d'Estrangeria -estatal-, el marge d'acció de l'administració local per facilitar els drets essencials a la població migrada sembla reduir-se als dispositius d'atenció assistencial, igualment previstos per al conjunt de població en situació de precarietat, i que exclouen de la majoria d'ajudes les persones sense NIE. Així que, més enllà de l'atenció social generalista, a la qual pot optar la població migrada regularitzada, cal pensar com garantir la seguretat social als col·lectius més desprotegits en situació administrativa irregular.

Millorar l'acollida a la ciutat

En aquest sentit, és de clara competència municipal ampliar les mesures de protecció social bàsiques i d'urgència -entre les més necessàries: respostes de continuïtat a l'emergència habitacional, més enllà de l'allotjament provisional en albergs que l'Ajuntament paga a preu de mercat o el Centre d'Acolliment Nocturn d'Emergències, actiu de novembre a març-, però sobretot millorar l'acollida a la ciutat de Barcelona, per agilitzar els processos de regularització i així permetre l'autonomia personal i inclusió social de la població migrada.

Es tracta de potenciar els dispositius existents, articular solucions creatives en grau de facilitar l'assoliment dels requisits previstos per la normativa estatal -en la línia del padró sense domicili fix, que s'hauria d'estendre més per facilitar l'empadronament a

persones en vulnerabilitat residencial i establir mesures internes de prevenció i erradicació del racisme institucional que travessa els protocols d'atenció i deriva en tracte diferenciat i discriminació administrativa.

Primer, destinant més recursos al Saier, un servei municipal que facilita assessorament jurídic i suport social a la població nouvinguda, actualment saturat i amb temps d'espera de fins a tres mesos només per programar una futura cita. També articulant formes de finançament específiques per a entitats que proporcionen acollida, formació en llengües i assessorament jurídic en matèria d'estrangeria. Aposta política amb dotació pressupostària, superant la lògica de les subvencions que no faciliten la sostenibilitat dels projectes. I per últim, promovent accions de suport administratiu -coordinació entre els departaments i administracions implicades- i econòmic -col·laboracions entre el sector públic, privat i de l'economia social- a les empreses d'inserció amb programes d'arrelament social i de formació, i mecanismes per a la regularització del col·lectiu dedicat a la mineria urbana i la venda ambulant, constituït majoritàriament per població de l'Àfrica Subsahariana, països amb conflictes socio-polítics i econòmics no reconeguts, a la població dels quals l'Estrangeria rebutja el dret d'asil, clara discriminació en relació amb altres nacionalitats. L'últim exemple evident: la població ucraïnesa que fugia del conflicte bèl·lic.

És necessari destinar més recursos al Saier, saturat i amb temps d'espera de fins a tres mesos només per aconseguir una cita

Cal establir formes de finançament específiques per a les entitats d'acollida, superant la lògica de les subvencions

Montserrat García

Membre de la Fundació ECOM

Polítiques públiques transversals per erradicar el capacitisme

Les persones amb discapacitat no som mobles: som ciutadania de ple dret, veïnat de totes les edats, gèneres i colors. Part activa de la comunitat, cadascú amb les seves particularitats, com tothom. Aquesta idea tan bàsica pot semblar gairebé insultant, però no és banal: la invisibilitat -o invisibilització, més aviat- i la mirada paternalista i capacitista -entre altres- a la qual hem estat sotmeses les persones amb diversitat funcional al llarg del temps impacta directament en el tarannà de les polítiques públiques que es desenvolupen. I està clar, repercuteix en quines són les propostes que defensem des del col·lectiu en l'àmbit municipal.

Perquè tot allò que es dissenya reflecteix valors, no és neutre. I sense un canvi profund de mirada no és possible avançar en una igualtat d'oportunitats real a Barcelona. Tenint en compte, a més, que en el cas de la diversitat funcional aquest treball ha de ser transversal i alhora precís, acollir de manera clara la interseccionalitat i tenir en compte totes les esferes de la vida quotidiana. Per tant, un dels majors reptes pendents a la política municipal és la transversalitat efectiva: deixar de ser només un objecte homogeni d'assistència social i passar a ser un sub-

jecte actiu, amb drets i deures, a tot el que es fa des de totes les regidories, a tots els espais i a tots els barris, tenint en compte les diferents casuístiques que ens poden travessar -la discapacitat no es viu igual amb ulls d'infant, de dona, dependent del color de pell, l'orientació sexual, la condició socioeconòmica, etc.-.

Un dels òrgans que cal revisar profundament és l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat: quines són les seves competències actuals i quines s'han d'ampliar, millorar i refermar perquè sigui un organisme útil i operatiu. I millorar també la seva transparència i la de la seva governança, perquè es garanteixi aquest acompanyament a una transversalitat efectiva, tant dins el Consistori com en la relació amb altres ens supramunicipals amb qui és imprescindible coordinar-se i sumar. Afavorint amb això un bon engranatge metropolità i que les persones amb discapacitat puguem inci-

Un dels òrgans que cal revisar profundament és l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

dir en tots els àmbits de les polítiques públiques, esborrant mites i estereotips.

Tot i que Barcelona és pionera en molts aspectes vinculats a l'accessibilitat, no podem oblidar que la majoria de millores han estat impulsades pel mateix veïnat amb discapacitat i el seu entorn -incloent-hi les entitats, és clar!- i que a dia d'avui encara hi ha molt per fer. La manca de transparència i la dispersió de la poca informació vinculada al pla d'accessibilitat de la ciutat -del qual no es pot fer seguiment ni a través del web del Decidim- és un reflex de com el capacitisme deriva en una manca de seriositat i rigor en el que es fa. La segregació social s'emmiralla en la segregació política i, en la pràctica, aquest pla està desconnectat de la resta de plans i actuacions de la ciutat.

Per altra banda, quan parlem d'igualtat d'oportunitats i feminismes, dins la discapacitat és imprescindible citar l'assistència personal: una figura profes-

ional per la qual cal continuar apostant, des de la infància fins a la vellesa. Un servei carregat de significat sobretot per a les dones: per a les dones que eren cuidadores 24 hores 365 dies d'una persona amb discapacitat, i per a les dones amb discapacitat que, amb el suport de l'assistència personal, poden decidir qui accedeix al seu cos i tenir agència sobre la seva pròpia vida. Però per garantir el dret de viure a la comunitat també cal cuidar un altre dret: el dret a un habitatge digne, accessible i assequible per a tothom, en les diferents formes de tinença existents.

En definitiva, el gran repte de l'Ajuntament no és només promoure polítiques transversals que afavoreixin la inclusió de les persones amb discapacitat -tenint en compte tota la seva diversitat!- a tots els àmbits de la vida, sinó treballar per a una veritable erradicació del capacitisme: tot allò que ens oprimeix i ens discrimina, l'arrel de les desigualtats que vivim.

Una assistenta personal ajuda una dona amb discapacitat. FUNDACIÓ ECOM

Àngel Camacho

Crida LGBTI

Per una Barcelona compromesa amb els drets LGBTI

Barcelona ha esdevingut cada cop més una ciutat en mans de grans empreses i fons d'inversió, orientada més al turisme que a la gent que hi viu, i una plaça d'intercanvi de cromos entre els partits de govern per als seus interessos particulars. I tot això ens afecta directament al col·lectiu LGBTI.

Pel que fa a les grans empreses, patim una privatització massiva de serveis públics que es materialitza en unes pitjors condicions laborals, unes pitjors condicions dels serveis i un menor control públic a costa del pressupost municipal, que va destinat a enriquir els prestadors dels serveis. Mentrestant, les persones LGBTI tenim necessitats específiques que no són cobertes per aquests serveis privatitzats: una major dificultat per accedir al mercat de treball, especialment en el cas de les persones trans, o la discriminació LGBTI-fòbica en serveis vinculats a la salut, l'educació o les cures,

sobretot en el cas de persones racialitzades, dependents o gent gran.

De la mateixa manera, aquesta catifa vermella al capital implica que l'Ajuntament legítim la patronal com a principal interlocutora del moviment LGBTI per davant dels col·lectius i les organitzacions socials que fa cinc dècades que lideren la lluita per l'alliberament sexual i de gènere. Parlem d'una patronal amb l'afany de lucre com a màxim interès, que privatitza l'oci tot imposant preus abusius, consumisme i pressió estètica en locals ben lluny de ser segurs.

Espais de seguretat privatitzats

L'orientació al turisme l'observem en la privatització d'espais de seguretat conquerits pel col·lectiu i en el menyspreu per la memòria LGBTI de la ciutat, en favor de referents anglosaxons despolititzats, vinculats al consumisme i la festa, i sense cap afany de transformació i lluita pels nostres drets. Ho veiem igual-

ment en un habitatge cada cop més inaccessible, en mans de voltors. No hi podem accedir o en som expulsades: si no és pels preus, serà per la nostra sexualitat, identitat o expressió de gènere. Això se suma a la manca de responsabilitat de Barcelona en l'acollida del *sexili*, de les persones d'arreu del país i del món que venen buscant viure més lliurement i cada cop ho tenen més difícil.

Finalment, pel que fa a l'intercanvi de cromos: els mateixos grups que governen a l'Ajuntament, a l'Estat i a la Generalitat s'intercanvien polítiques concretes i pressupostos, però sempre en benefici propi i dels empresaris, i mai amb una negociació seriosa que posi al centre les necessitats de la majoria treballadora, incloses les dissidències sexuals i de gènere. La llei trans i LGBTI arriba tard i retallada; no s'espera una farmacèutica pública que acabi amb el desproveïment d'hormones; el servei Trànsit encara està per desplegar al territori i la Renda Bàsica

Universal que ens permeti a totes viure dignament no acaba d'arrencar. Uns i altres, quan no són els mateixos, es donen suport i s'espolsen les responsabilitats.

Cal municipalitzar els serveis per aplicar-hi protocols contra les violències LGBTI-fòbiques, establir una quota laboral trans i garantir-hi l'accés universal amb independència de la sexualitat, la identitat i l'expressió de gènere. Cal dignificar la memòria LGBTI i generar comunitat i espais d'oci segur, tot acompanyant el moviment autoorganitzat. Cal un parc d'habitatge públic social adequat i solidari real amb el *sexili*. Cal una Barcelona compromesa amb els drets LGBTI!

Cal municipalitzar els serveis per aplicar-hi protocols contra les violències LGBTI-fòbiques

DOSSIER. REPTES PER AL NOU MANDAT MUNICIPAL

“Hi ha una ultradreta que intenta penetrar activant l'orgull de barri”

La politòloga **Arantxa Tirado** explica com es construeixen els discursos d'odi que s'aprofiten de la identitat de classe i territorial, i que en el fons exploten la divisió entre “els de casa i els de fora”

La politòloga Arantxa Tirado. DANI CODINA

LAURA AZNAR

Arantxa Tirado (Barcelona, 1978) és politòloga i doctora en Relacions Internacionals i en Estudis Llatinoamericans. Les seves investigacions inclouen l'estudi del *lawfare* [guerra judicial] contra els governs d'esquerreres a l'Amèrica llatina o la importància de la classe obrera, però també ha analitzat la forma com la ultradreta penetra en els barris. A les portes de les eleccions municipals, parlem amb ella dels discursos que impulsen aquestes formacions i de l'acció de les esquerreres a l'hora de confrontar-los. **Al digital Crític** escrivia sobre la “ultradreta de barri” i plantejava que, sovint, s'acusa la classe obrera de ser la culpable del seu auge.

S'acusa la classe obrera de ser culpable de la ultradreta en general. Se'n fa una lectura superficial i, en canvi, no es pren en consideració que la participació [elec-

toral] en aquests barris acostuma a ser més baixa que en d'altres més benestants, un fet que indica que hi ha una defaitecció més gran. O que l'electorat de classe obrera que s'ha mobilitzat fins ara ha votat majoritàriament opcions d'esquerreres en termes amplis.

Però hi ha sectors obrers que comparteixen el discurs de la ultradreta?

Sabem que si la ultradreta no tingués aliats en les classes populars, no hauria esdevingut una força potent, com ha passat al llarg de la història. La nostra classe també és permeable a aquestes idees, sobretot els sectors que tenen menys consciència de classe *per sí*.

Què vol dir?

Aquelles persones que saben que en formen part perquè pateixen les injustícies que comporta la vida de la classe treballadora en el sistema capitalista, però que no articulen el seu malestar en una lògica d'emancipació. La seva reacció, més aviat, és la d'una negació molt antipolítica: identifiquen la política com una esfe-

ra de les elits, no com un mecanisme a partir del qual millorar les seves condicions de vida. Aquests sectors són més permeables a les idees de la ultradreta, sobretot quan pren aquesta aparença *popular*.

Com definiria la “ultradreta de barri”?

A diferència del tipus de dirigents que ha tingut la ultradreta clàssica, els que són al capdavant de la *ultradreta de barri* no provenen de la burgesia o l'aristocràcia. Són persones d'origen obrer i no l'obliden a l'hora de fer acció política. A més, intenten activar l'*orgull de barri*, que pot mobilitzar més que la idea de classe. És perillós perquè, des d'aquí, poden penetrar en les classes populars que no els comprarien les idees, però que, per mitjà d'aquesta identitat, hi poden parar atenció.

En quins temes intenta incidir?

El central, tot i que no el situen explícitament, és la divisió entre “els de casa i els de fora”. D'aquí es deriven altres subtemes que, en el seu imaginari, són provocats per les onades migratòries, que han fet que el barri canviï en termes de seguretat, de neteja o de delinqüència. Aquests són els temes clau de la ultradreta, i es vinculen a un culpable i a la idea de civisme i incivisme des d'una òptica molt patrimonial. Hi ha una connotació de disciplina excloent: els de casa saben ser cívics i els de fora, que venen a casa nostra, no. Aquests elements estaran al centre de la campanya de les municipals i potser permeten que la ultradreta penetri.

Però el relat segons el qual Barcelona és una ciutat bruta o insegura és bastant transversal entre diferents formacions polítiques que no qualificaríem d'extrema dreta.

De fet, podríem dir que no només el comparteixen els partits del bloc de dretes, sinó també els candidats d'algunes esquerreres. En paral·lel, hi ha una sobredimensió de determinades problemàtiques produïda per certs mitjans de comunicació, els quals tenen una voluntat molt clara d'erosió de l'Ajuntament actual. Alguns actors mediàtics defensen els mateixos interessos que la patronal hotelera, energètica o empresarial. I a més, tot i les limitacions que implica el fet que Barcelona en Comú governi amb el PSC, s'ha produït un *lawfare* urbà, una guerra judicial impulsada per *lobbies* molt poderosos, que volen aturar les polítiques públiques que s'han impulsat.

Malgrat aquesta sobredimensió amb fins electoralistes, hi ha problemàtiques que sí que existeixen.

Exacte, hi ha problemes concrets, no ens enganyem. Potser moltes persones els viuen en carn pròpia en la seva quotidianitat, i si a sobre encenen la tele i es troben amb un discurs apocalíptic, encara connecten més amb la idea de la inseguretat.

Com s'ha situat l'esquerra davant d'aquestes problemàtiques?

No és un tema còmode per a les esquerreres, perquè la seguretat s'ha conceptualitzat en una lògica de protecció de béns privats, no de benestar col·lectiu. I aquest és un marc molt més propi de la dreta. Però *seguretat* és que no hagi de viure amb l'aigua al coll per pagar el lloguer. Que no hagi de patir per si el teu fill es queda sense plaça a una escola bressol. Que tinguis un problema mèdic i t'atenguin bé. Si visquéssim en una societat on això estigués garantit per a tothom, potser no tindríem malalties mentals que porten a l'alienació, o persones amb la necessitat de robar, o persones amb uns nivells de ràbia i frustració que porten a actituds antisocials. Aquí s'hauria de situar l'esquerra.

Som a les portes de les eleccions municipals. A Barcelona hi ha alguna formació que estigui fent servir les estratègies de la “ultradreta de barri”?

Vox és una marca que pot esgarriar vots perquè és molt visible i segurament absorbirà aquestes propostes. Ho farà amb un discurs de defensa dels barris? Encara no he vist el que plantegen per a les municipals a Barcelona, però en altres ciutats sí que operen en aquesta lògica. El que crec que passarà és que les formacions de dretes, i veurem fins a quin punt el PSC també s'hi suma, centraran la campanya en l'ordre, en la *Barcelona bonica*, els barris segurs, i en aturar la delinqüència. I això pot alimentar la ultradreta.

Com s'hauria d'articular una resposta que en fes de dic de contenció?

Calen dades que confrontin els discursos. Cal posar context, explicar les polítiques i mantenir la coherència. La qüestió és que no pots cedir en certes coses tot i que perdís suports electorals. Quin seria el sentit de governar una institució amb una vocació transformadora si dius o fas el mateix que els altres? I, més enllà d'això, jo sempre poso d'exemple el moviment veïnal. Per a mi, el veí que està inserit en el territori i que és un referent ètic, d'activisme, que sap canalitzar el malestar i no permetre que vinguin oportunistes de la ultradreta a generar discursos d'odi, que s'articula amb les institucions sense ser-ne absorbit, és imprescindible.

“L'activisme veïnal que funciona com a referent ètic i sap canalitzar el malestar és un dic important de contenció contra els discursos d'odi”

La Clota, l'exemple cooperativista de la col·laboració publicoprivada

Encara que la dinàmica del sistema econòmic ha conduït a creure que la construcció de pisos sempre té l'afany de lucre com a principal objectiu, la tasca que duen a terme les cooperatives d'habitatge com FEM CIUTAT desmenteix aquesta generalització. La raó: el seu model és el de la col·laboració publicoprivada, on el principal objectiu és dotar d'un sostre assequible les famílies que queden excloses del mercat privat i dels ajuts públics per qüestions de renda. Una forma de treballar que té diversos exemples arreu de la ciutat i la seva àrea metropolitana, però que en aquest cas es pot concretar en la promoció desenvolupada en el número 15-17 de l'avinguda de l'Estatut, al barri de la Clota de Barcelona.

L'edifici, de 105 habitatges protegits de venda de dret de superfície, no només dotarà d'un habitatge digne el centenar de famílies que van resultar adjudicatàries del sorteig davant de notari -en total es van presentar 970 sol·licituds-, sinó que també tindrà la seva repercussió sobre el parc públic d'habitatge de Barcelona. En aquest cas, l'Ajuntament passarà a ser titular de fins a onze habitatges per destinar-los a lloguer o emergència social, i quatre locals comercials més perquè pugui desenvolupar espais que contribueixin a la dinamització social i cultural del barri.

"Aquest model de pagament de sòl en permuta de pisos acabats, que l'Administració rep a canvi del valor del sòl, és una fórmula que ens agrada força i la portem practicant des de fa més de quinze anys", destaquen els responsables de FEM CIUTAT. Una forma de funcionar que ha dotat milers de famílies d'una opció habitacional econòmica

Els bons resultats històrics no han sigut suficients per convèncer l'actual executiu municipal, que ha prioritzat polítiques de lloguer i cohabitatge

Obres de la promoció del barri de la Clota, a Barcelona, amb 105 habitatges protegits.

si sense que intervinguin factors especulatiu. En tot cas, però, els bons resultats històrics no han sigut suficients per convèncer l'actual executiu municipal de les seves bondats, ja que ha decidit prioritzar polítiques de lloguer i cohabitatge.

Si bé la intenció de la cooperativa és lliurar les claus dels pisos de la Clota en dues fases -la primera abans de l'estiu i la segona a la tardor-, cal posar de relleu les dificultats amb què s'ha trobat l'entitat al llarg de la construcció. En un curt període de temps aquest edifici ha patit els efectes de la crisi energètica, la manca de subministraments i la vaga de transports. Una concatenació d'esdeveniments que van posar en un compromís el projecte, que finalment ha aconseguit seguir el calendari previst. Malgrat tot, els mateixos responsables de la cooperativa asseguren que, en circumstàncies com l'actual, troben a faltar "suport polític per afrontar aquestes situacions".

"En el moment actual de pujada de costos de material i de tipus d'interès, és molt difícil tirar endavant actuacions així", argumenten en relació amb la necessitat de potenciar el model de la col·laboració publicoprivada. En aquest cas, recorden que, perquè el model de dret de superfície sigui viable, cal que el valor del sòl sigui simbòlic: "Si no, no es podran tirar endavant els projectes", asseguren.

Manca de viabilitat

FEM CIUTAT adverteix dels problemes de viabilitat que es pot trobar l'Administració amb el desenvolupament dels projectes que ha encarregat i que destinarà a lloguer social i assequible: "Amb els costos constructius i, sobretot, amb el tipus d'interès actual, és inviable que amb els ingressos derivats d'aquests lloguers s'aconsegueixi retornar el préstec que s'ha concedit per construir l'edifici", exposen. En canvi, amb el dret de super-

fície, recorden, un cop finalitzat el període acordat amb l'inquilí que ha pagat prèviament pel seu ús real, l'Ajuntament recupera la totalitat de l'edifici i amplia el seu parc públic d'habitatge.

Cal destacar que la cooperativa d'habitatge assequible capdavantera en el sector també està desenvolupant 19 habitatges protegits a Sabadell -les obres avancen a bon ritme i es preveu poder lliurar els pisos al llarg del primer trimestre del 2024-, mentre que en paral·lel preveuen començar al llarg d'aquest estiu les obres de 70 habitatges protegits més a Viladecans. Per poder seguir totes les promocions que desenvolupa l'entitat només cal dirigir-se a la seva pàgina web (femciutat.cat). Un espai virtual des d'on tothom es pot donar d'alta per rebre directament les darreres novetats, o inscriure's en els sortejos que puguin sorgir per poder accedir a un habitatge assequible.

Les prioritats de la Favb davant del pròxim mandat municipal

La Federació proposa mesures urgents concretes per als pròxims anys i demana incloure-les en un acord de ciutat de llarga durada, ja que “molts problemes estructurals exigeixen una acció continuada de les Administracions i la societat”

LA JUNTA DE LA FAVB

Prioritzar sempre és una feina complexa, sobretot quan es tracta d'una gran ciutat com Barcelona, amb molta diversitat de barris i moltes qüestions a resoldre. Una bona part de les nostres demandes no són noves, s'arrosseguen al llarg del temps i ens obliguen a insistir en temes que fa temps que caldria haver resolt. Altres d'importants, com és la municipalització de l'aigua, les veiem ara tan difícils d'aconseguir a curt termini que no apareixen en aquest llistat, malgrat que pensem que és una demanda justa. Enguany hem decidit destacar els temes en els que més hem treballat, els que coneixem més bé i que considerem urgents d'abordar. Per això les nostres demandes venen presentades com a propostes dels diferents grups de treball.

És obvi que es tracta d'un conjunt de demandes que caldrà concretar i que sovint escapen a un mandat electoral. De fet, considerem que són mesures que s'haurien d'incloure en un acord de ciutat de llarga durada, ja que molts dels problemes estructurals de Barcelona no es resolen en quatre anys, sinó que exigeixen una acció continuada de les Administracions i de la societat. Nosaltres també tenim feina per fer. I som conscients que queden fora altres qüestions essencials que ens requeriran molt de treball. Això només és un recordatori bàsic.

Garantir l'accés a l'habitatge

Sense habitatge no és possible una vida autònoma. Fa massa temps que l'especulació i la manca de polítiques públiques han convertit un bé essencial en un luxe. La política dels darrers mandats ha intentat canviar la situació, però és insuficient. Cal un canvi més substancial que garanteixi l'habitatge i eviti la gentrificació i l'ús d'habitatges per al negoci turístic. Cal més habitatge públic i control dels lloguers. També una política decidida de rehabilitació integral del parc d'habitatges. I que es faci realitat el Pacte per l'Habitatge que fa temps que la Favb i altres entitats han proposat.

Contra les desigualtats i la pobresa

El nivell de desigualtats i pobresa a la ciutat és intolerable. Cal aplicar polítiques estructurals que impliquin a totes les Administracions i agents socials. Necessitem ampliar les polítiques socials i refor-

çar les que s'han mostrat més eficaces, adequar els horaris dels serveis socials i desenvolupar polítiques que facilitin l'accés equitatiu a les prestacions a les persones que en tenen dret. Cal millorar la humanització de l'atenció i l'estabilitat dels professionals, i instaurar professionals de referència que orientin i acompanyin la ciutadania. També reforçar els plans de barri i millorar-ne la participació. I s'han d'implementar polítiques contra l'encariment de productes bàsics.

Fer front a la crisi ecològica

La crisi ecològica truca a la porta i afecta molts aspectes crucials de la nostra existència: escalfament, sequeres, alimentació, contaminació, energia... Reconvertir la ciutat en clau ecològica requereix un enfocament global que afecti l'urbanisme, el model productiu, de consum... Cal reforçar els refugis climàtics i el verd urbà, i promoure comunitats energètiques a tots els barris que desenvolupin energies renovables i estalvi energètic, i una política ferma de residu zero.

Mobilitat sostenible i barata

El model de mobilitat juga un paper clau en la crisi ecològica. S'ha de reforçar el transport públic, millorant-ne l'accessibilitat, el temps de freqüència i els temps dels recorreguts, tant a Barcelona com a l'àrea metropolitana; desenvolupar el bus a demanda i els busos de barri. Cal seguir

reduint l'ús del vehicle privat, ampliar els carrils bici i pacificar-ne l'ús. És necessari mantenir una política tarifària amb perspectiva social. I culminar la unificació del tramvia per la Diagonal.

Espai públic i convivència

Cal garantir l'espai públic com un espai per a tothom, limitant-ne l'ús mercantil. S'ha d'actuar per eliminar les concentracions i activitats que generen nivells de soroll insuportables, i per garantir un espai segur per a tothom. Calen actuacions urbanístiques orientades a facilitar la mobilitat de totes les persones, sobretot les que per raons d'edat o discapacitats tenen més dificultats. Com hem dit, també cal incrementar el verd a tots els barris.

Justícia territorial

Necessitem polítiques urbanístiques centrades a les àrees i barris més degradats, que tinguin en compte la seva morfologia

Fa massa temps que l'especulació i la falta de polítiques públiques han convertit un bé essencial com l'habitatge en un luxe

La desigualtat i la pobresa a la ciutat és intolerable. Calen polítiques estructurals que impliquin totes les Administracions

particular. Cal implementar mesures per evitar que les millores urbanístiques que es facin reforcin processos gentrificadors. I millorar els espais per a activitats productives. També cal revisar el planejament per evitar processos especulatius i definir la relació amb l'espai metropolità.

Participació i teixit social

Els problemes que té la ciutat només es poden resoldre amb una participació activa de la ciutadania. Cal enfortir, amb recursos i fórmules de gestió, el teixit associatiu, que és clau per garantir la participació. S'han de millorar els processos participatius, sobretot reforçant l'escolta i la deliberació, reconeixent la veu dels col·lectius que treballen als barris i complint i retent comptes dels resultats dels processos participatius. És necessari avançar en la participació ciutadana en tots els centres finançats amb diners públics -sanitaris, educatius, assistencials, esportius...-, així com garantir la continuïtat dels models de gestió cívica d'equipaments de barri.

Completar la xarxa d'equipaments

S'han de projectar i construir els equipaments pendents, tenint en compte els diferents plans d'equipaments; remodelar els equipaments que ja existeixen i incorporar millores que els facin energèticament eficients. També és necessari garantir la participació del veïnat en la seva gestió, tenint en compte les necessitats dels diferents col·lectius. I s'ha d'avançar cap a equipaments d'usos polivalents i que afavoreixin les relacions intergeneracionals.

Salut universal

Garantir unes bones condicions de salut obliga a plantejar accions a totes les activitats que hi influeixen. Per això demanem una política activa per atacar les qüestions que afecten a la salut, com una millora del sistema sanitari. Entre les qüestions prioritàries està reforçar l'assistència primària i la construcció dels CAP i dels equipaments sanitaris pendents a molts barris; la inclusió de les residències de gent gran en la cobertura sanitària pública. I el problema més urgent de salut pública: cal erradicar l'amiant a la ciutat, garantint que es durà a terme a tots els espais públics i vetllant perquè s'apliqui als espais privats -campanyes informatives, aplicació de la futura normativa i control de les tasques de desamiantat-..

Educació i cultura per a tothom

És necessari continuar el desplegament de les escoles bressol, impulsar polítiques contra la segregació escolar i fer millores en la dotació dels centres educatius. També expandir les activitats culturals al conjunt dels barris, reforçant les iniciatives locals. Cultura per la igualtat i contra la discriminació.

Blocs d'habitatges del barri de la Teixonera. JOAN LINUX-9 BARRIS IMATGE

CRÒNICA

El teixit veïnal de la Prosperitat suspèn la gestió del regidor de Nou Barris Xavier Marcé al consell de barri del 9 de març. JOAN LINUX-9BARRIS IMATGE

Les prioritats dels barris per al pròxim mandat

‘Carrer’ ha preguntat a les associacions federades a la Favb quines són les principals reivindicacions veïnals als seus barris. El nou govern municipal tindrà molta feina a fer, des de la Casa Gran i des dels districtes

REDACCIÓ

Com sempre que s’apropen les eleccions municipals, *Carrer* ha preguntat a les associacions veïnals federades a la Favb quines són les seves prioritats reivindicatives per al pròxim mandat. Una quarantena han respost l’enquesta. Repartides per tots els districtes, ofereixen una panoràmica de les problemàtiques que afecten la Barcelona dels barris. A demanades veïnals clàssiques, com les millores urbanístiques o l’exigència d’equipaments -que van del solar dels antics jutjats, al Casc Antic, a la Ideal Plàstica Flor, a la Prosperitat- s’han afegit d’altres vinculades a problemes que preocupen cada cop més els ciutadans: el dret a l’habitatge, el decreixement turístic, l’emergència climàtica... També angoixa, i molt, el soroll i el dret al descans. Algunes d’aquestes reivindicacions són veritables *patates calentes* i les repassem més endavant (veure pàgines 30-34). I de ben segur que hi aprofundirem en els pròxims números.

CIUTAT VELLA

Casc Antic

- Recuperar el solar dels antics jutjats per a equipaments de barri.
- Campanyes de civisme per acabar amb el soroll nocturn i la brutícia.
- Decreixement turístic per recuperar el barri per a la gent que hi viu.

Barri Gòtic

- Desturistització: aturar la promoció turística amb diners públics. Dissolució de Turisme de Barcelona i creació d’una agència pública, participada pel veïnat, amb capacitat de decisió sobre les polítiques turístiques.
- Eliminació del turisme de creuers. Impulsar un pla de reducció per assolir-la.
- Reduir els horaris d’obertura de l’oci nocturn a la ZATHN (Zona Acústicament Tensionada en Horari Nocturn) d’Escudellers i George Orwell, incloent la Plaça Reial.

Xarxa Veïnal del Raval

- Remodelar la plaça dels Àngels per guanyar espai públic per al veïnat. “No a l’ampliació del Macba!”.

- Complir els acords per a la pacificació de la ronda de Sant Antoni.
- Polítiques d’habitatge. Que l’Ajuntament pressioni les Administracions responsables d’evitar l’especulació immobiliària que provoca la concentració del narcotràfic al barri.

L’EIXAMPLE

La Dreta de l’Eixample

- Construir una escola bressol i equipaments per a la gent gran.
- Habitatge: lluita contra la gentrificació. Pressionar perquè s’aprovi la nova Llei de l’Habitatge.
- Revisar el Pla General Metropolità per a l’obtenció de més zones verdes.

Sagrada Família

- Posar en marxa la comissió de treball sobre l’encaix del Temple al barri.
- Planificar i executar un equipament indispensable per a la gent gran, de tipus residència o -millor- pisos tutelats.
- Regular el mercat de l’habitatge per facilitar-ne l’accés, preferentment amb un parc públic de lloguer assequible.

Sant Antoni

- Accés a l’habitatge: destinar l’equipament del solar de l’antic teatre Talia a habitatge dotacional.
- Taula comunitària efectiva i amb recursos (Calàbria 66).
- Urbanitzar i pacificar la ronda de Sant Antoni.

SANTS-MONTJUÏC

Centre Social de Sants

- Desencallar la situació dels afectats urbanístics dels carrers de Burgos i Riera de Tena, pendents de solució habitacional.
- Desencallar el planejament urbanístic de la tercera fase del *calaix* de Sants.
- Complir els terminis promesos per a la rehabilitació del local de l’associació al carrer d’Olzinelles 30.

Hostafrancs

- Construir l’equipament del carrer de la Diputació.
- Desafectar els habitatges del PERI, afectats per projectes aprovats fa més de 30 anys, però que no s’executaran.
- Incrementar el nombre d’educadors socials i agents cívics al barri.

LES CORTS

Avinguda Xile

- Dur a terme el pla director del Campus Sud de la Universitat de Barcelona per obrir-lo a la ciutadania.

Les Corts

- Programa d’actuació al Camp de la Creu-parc de la Colònia Castells: zona verda, espai de memòria històrica, reallotjaments, Col·legi Paideia, construcció d’habitatge públic, futur immediat dels pisos expropiats...
- Protegir el patrimoni històric: Can Capellanets, patrimoni urbà del Camp de

la Creu. Aplicar la mesura de govern "Barcelona, ciutat patrimoni".

- Eliminar l'amiant en grans i petites superfícies. Control públic de la seguretat electromagnètica en zones escolars i sanitàries. Control dels nivells de contaminació en les vies de gran circulació. Tot això acompanyat de transparència i participació.

Zona Universitària

- Tenir en compte el veïnat a l'hora de prendre decisions que afectin el barri, per exemple en matèria de mobilitat.
- Construir un centre cívic.
- Millorar la neteja i el manteniment de l'espai públic.

SARRIÀ-SANT GERVASI

Mas Guimbau-Can Castellví

- Més infraestructures.
- Resoldre d'una vegada el pla parcial, tenint en compte les característiques particulars dels barris de muntanya.
- Més inversió en general, però sobretot per cuidar el parc natural i fer una bona gestió forestal i ecològica per prevenir els incendis.

Sarrià

- Construir els jardins d'Oriol Martorell.
- Recuperar Can Ponsic com a centre de cultura i l'Hort de Vila com a centre per als joves.
- Enllestir la biblioteca de Sarrià i la segona fase del parc de Joan Raventós.

GRÀCIA

Park Güell-la Salut-Sanllehy

- Millorar l'accessibilitat de les zones altes de Verdi i Sostres, via minibús i escales mecàniques.
- Regular i resoldre els inconvenients causats per l'accés de visitants al Park Güell, sobretot pels taxis.
- Conservar el patrimoni antic i modern.

La Vila de Gràcia

- Lluitar contra la gentrificació i la tematització de la Vila de Gràcia com a barri de lleure. Seguiment del pla d'usos. Fer que l'espai públic sigui de convivència i posar remei a les molèsties del soroll. Revisar a fons l'espai destinat a les terrasses.
- Dur a terme les operacions d'habitatge públic social, dotacional i per a les persones sense llar a les casetes del carrer de l'Encarnació i a la rambla del Prat.
- Iniciar l'estudi urbanístic de la plaça d'en Joanic i el seu entorn.

HORTA-GUINARDÓ

La Font d'en Fargues

- Millorar l'accessibilitat en bus als centres sanitaris. Implementar el bus a demanda.
- Millorar l'accessibilitat a peu. Escales mecàniques a Llobet i Vall-llosera.
- Avançar en la protecció patrimonial del barri.

Horta

- Garantir la mobilitat i l'accessibilitat: ampliació de voreres, escales mecàniques i ascensors. Millorar en quantitat i qualitat els refugis climàtics.
- Construir un institut públic d'educació secundària.
- Rehabilitar el Bloc 17 i Can Crehuet.

Joan Maragall del Guinardó

- Començar les obres de rehabilitació de Torre Garcini com a equipament per a la gent gran, segons el projecte executiu elaborat.
- Implementar les propostes presentades per millorar la mobilitat de la xarxa de bus, el bus del barri i el tram de carril bici de la ronda que falta segregar de la vorera.
- Elaborar un pla de dinamització comercial i de locals buits al barri del Guinardó.

Sant Genís dels Agudells

- Executar el projecte de cobertura de la ronda de Dalt.
- Instal·lar escales mecàniques: no n'hi ha cap i és un barri de muntanya.
- Assistent social al barri.

NOU BARRIS

Can Peguera

- Posar en marxa les taules sectorials del Pla de Futur, prioritzant la d'habitatge, que ha de definir com es farà la rehabilitació dels edificis, i la social, sense oblidar la resta. Continuar les obres del balcó d'equipaments, tot prioritzant la tercera fase, abans que la segona.
- Renovar l'arbrat, sobretot al carrer de Vila-seca. La situació també és deficient als carrers de Riells i d'Espinauga i a la plaça de Sant Francesc Xavier.
- Instal·lar comptadors d'aigua en els habitatges que no en tenen, respectant les condicions socioeconòmiques del barri i les possibilitats del veïnat.

Multitudinària acció veïnal el 3 de març contra la destrucció de l'arbreda del parc de Joan Miró per les obres de la línia 8 dels FGC. AV ESQUERRA DE L'EIXAMPLE

Ciutat Meridiana

- Construir un casal per a la gent gran.
- Construir una escola d'adults.
- Nou local per a l'associació veïnal, que porta esperant 28 anys des que van cedir el seu per a l'ampliació de l'estació de Renfe.

La Guineueta

- Executar la fase 4 de la rehabilitació del barri.
- Senyalització dels carrers i els edificis. S'ha fet l'estudi, però falta dotar l'actuació de pressupost.
- Escola bressol a Can Carreres.

Porta

- Desenvolupar al barri l'eix verd Collserola-avinguda Meridiana-Glòries. Transformar el camp de la Damm en zona verda i potenciar l'hort i la masia de Can Valent com a espais multidisciplinars de divulgació ambiental.

La Prosperitat

- Mantenir el Pla de Barris fent-lo més obert a les propostes del teixit veïnal. Estudiar els problemes d'accés a l'habitatge al barri.
- Construir els equipaments de la Ideal Plàstica Flor tenint en compte les necessitats del barri i respectant l'acord del 2018. Mentrestant, millorar les condicions del solar. Dedicar a equipaments esportius el sòl on hi havia d'anar la piscina de Molí. Posar plaques solars als equipaments públics.
- Pla de mobilitat, millora dels carrers i pacificació dels entorns escolars. Elaborar un catàleg de patrimoni històric.

Les Roquetes

- Recuperar un autobús a la línia 127 i més freqüència a la línia 11. Renovar

les escales mecàniques, treure barreres arquitectòniques i arranjar els passos de vianants.

- Cobertura de la ronda, soterrament de les línies d'alta tensió, ampliació del centre cultural Ton i Guida i fer un casal de joves a l'amfiteatre de Roquetes.
- Augmentar el pressupost del pla comunitari i mantenir el Pla de Barris.

Torre Baró

- Pla integral: salut, habitatge, urbanisme i socioeducatiu.
- Incloure el barri a les subvencions per rehabilitar habitatges i adaptar-les a l'actualitat.
- Millorar la salut de les veïnes i l'estat de percepció de la salut -és el barri amb l'esperança de vida més baixa de tota la ciutat-.

Torre Llobeta

- Construir una escola bressol a Can Xirigoi i remodelar tota la plaça.
- Escales mecàniques a la parada de metro de Maragall, a la sortida de l'avinguda dels Quinze.
- Construir una residència per a la gent gran als terrenys del carrer de Petrarca.

Trinitat Nova

- Construir un poliesportiu i un casal de joves.
- Cobertura de la ronda.
- Lluitar contra la inseguretat.

Turó de la Peira

- Construir l'edifici per a equipaments a l'illa O, destinat a oficines de Serveis Socials, casal per a la gent gran, espai polivalent i seu de l'associació veïnal, aprovat el 2022.
- Perllongar les obres de remodelació de Fabra i Puig a la part alta del Turó.
- Acabar de remodelar els carrers Teide, Travau, Orduña i Peñalara, així com les obres de les escales de Matagalls.

Verdum

- Freqüència de 10 minuts per a la línia 11 de bus. Implementar el bus de barri. Parada de la V29 als jardins de Can Xirigoi i del 132 a l'avinguda dels Quinze, totes dues davant del CUAP Cotxeres.
- Seguiment eficient per part de l'Ajuntament i el Districte de Nou Barris de la neteja i el manteniment dels espais públics.
- Enllumenat extraordinari a la marquesina de la Via Júlia per a actes culturals i festius.

SANT ANDREU

La Sagrera

- Replantejament de la Nau Bostik: "La volem pública!". Projecte sociocultural, esportiu i de salut, ordenant els espais públics de la Nau Ivanow, l'Espai30, el poliesportiu del carrer d'Hondures i el nou CAP.
- Més habitatge públic i dotacional al parc Lineal i als voltants de l'estació de Barcelona Sagrera Alta Velocitat. Reiniciar les obres de la línia 9 de metro i acabament de la línia 4.
- Construir l'edifici de l'Institut-escola 30 Passos, ara ubicat en barracots, i el nou CAP. Planificar noves places escolars preveient l'augment de la població del barri.

La Maquinista-Mercedes

- Incloure el projecte d'una parada de metro de les línies 9 i 10 al parc de la

CRÒNICA

→ VE DE LA PÀGINA 27

Maquinista en el contracte programa de les noves actuacions de metro per als pròxims anys. Pla de mobilitat per a tot el districte que integri els nous planejaments i projectes.

- Repartir pel barri els equipaments d'ús diari de manera més equilibrada, ubicant-los a prop de les zones on hi ha habitatges.
- Seguir de prop la resposta a les al·legacions al pla de modificació dels terrenys de l'antiga fàbrica Mercedes i vigilar que el projecte esdevingui una oportunitat per millorar i cosir els diferents fragments del Bon Pastor.

Sant Andreu de Palomar

- Millorar la mobilitat al barri, tenint en compte l'entorn dels altres carrers del districte.
- Fer un seguiment de la sanitat per millorar els CAP i ampliar-los per a les famílies que s'instal·laran als habitatges nous que es faran al barri.
- Licitat les obres de reforma de la Meridiana des de Fabra i Puig fins al Pont de Sarajevo, fent que la zona esdevingui un punt de trobada entre els diferents barris, eliminant el desnivell, reduint el número de carrils per als cotxes i valorant la possibilitat d'allargar la L11 fins a Fabra i Puig per la Meridiana, en forma de tramvia.

Trinitat Uneix

- Conservar una part de la façana de la presó de la Trinitat com a patrimoni democràtic i de gènere, i dotar l'espai d'un equipament on dignificar i fer difusió de les lluites de les dones per aconseguir els seus drets.
- Reduir la contaminació acústica i ambiental de vies ràpides com el Nus de la Trinitat, la ronda de Dalt i l'avinguda Meridiana.
- Cobertura parcial de la Meridiana al seu pas per les Trinitats, per pal·liar la contaminació i acostar els veïns de banda i banda, creant un espai verd compartit, ampliant l'actual pont de Sarajevo.

SANT MARTÍ**El Clot-Camp de l'Arpa**

- Crear un parc públic de lloguer de gestió directa-HPLLGD amb pisos de nova construcció, adquisició de pisos ja construïts i expropiació de pisos desocupats de grans tenidors, començant per la Sareb i els bancs. A Glòries, 700 HPLLGD.
- Exigir que la dotació de recursos per a l'atenció primària sigui de com a mínim el 25% real del pressupost de Sanitat. Per una sanitat pública 100% pública, sense privatitzacions, ni als CAP ni als hospitals, i amb participa-

ció i control efectius dels usuaris i el moviment veïnal.

- Construir l'auditori-cinema soterrat al costat de La Farinera -inclòs en el Compromís per Glòries del 2007-, garantint també la viabilitat en aquest entorn immediat de la residència-centre de dia pública per a la gent gran, ja aprovada.

La Pau

- Recuperar el local sostret al barri per CaixaBank, que abans era de titularitat pública.
- Reprendre les obres de l'ampliació del CAP La Pau, estancades des de fa dos anys.
- Millorar el manteniment de l'espai públic i la seguretat ciutadana.

Maresme

- Enderrocar el Cinema Pere IV per ampliar el CAP Besòs. Reurbanitzar els carrers Bolívia i Marroc. Redactar l'avantprojecte d'obres per apropar

A les lluites històriques pels equipaments o el transport públic s'hi afegeixen d'altres de més recents, com la retirada de l'amiant

la rambla de Prim al mar. Construir una escola d'adults, una llar d'infants municipal i un centre de dia per a la gent gran. Iniciar les obres del nou tram d'eix verd de Cristòbal de Moura.

- Més freqüència de pas del bus 136.
- Pla de xoc per revitalitzar el comerç de proximitat al barri.

El Poblenou

- Nou pla d'equipaments: escoles pendents, nou poliesportiu i equipament de proximitat a l'espai públic cedit a la Cambra de Comerç. Construcció del parc d'habitatges públics i de lloguer previst en el planejament del 22@ i en les remuntes derivades.
- Acabar l'obra de Glòries, urbanitzar els jardins del passatge Aymà-Llacuna i arranjar la plaça del Doctor Trueta i la futura plaça de Manel Andreu.
- Erradicar l'amiant al barri i desenvolupar mesures per fer front a la crisi energètica i el canvi climàtic. Fer punts liles permanents.

Sant Martí de Provençals

- Construir l'escola de música, ja aprovada.
- Acabar la segona fase de la reforma de la plaça dels Porxos.
- Planificar l'entorn de la nova estació, entre Bac de Roda, pont del Treball Digne, Guipúscoa i la mateixa estació. Mobilitat, redisseny del parc i atenció al paisatge urbà que comporta.

La força del moviment veïnal

De l'alcalde Porcioles a l'alcaldesa Colau

Jaume Carbonell (coord.)

Participen:

Marc Andreu - Laura Aznar - Jaume Carbonell - Maria Favà - Pep Martínez
Ana Menéndez - Custodia Moreno - Andrés Naya - Carles Prieto - Albert Recio
Josep Ricou - Gabriela Serra - Mercè Tatjer

NOVETAT EDITORIAL

50 anys de lluita ciutadana als barris

Les Associacions Veïnals han estat durant cinquanta anys les grans protagonistes per impulsar la transformació de la ciutat de Barcelona.

En aquest llibre coral es posen en relleu els orígens, l'evolució, les fortaleces i les debilitats, i les lluites del moviment veïnal que, en la dècada dels setanta, va ser molt actiu en la resistència al règim franquista i al sistema capitalista. L'aportació de la FAVB és cabdal per coordinar, fer visible i donar consistència a aquestes associacions.

www.fundacioapipacam.org/editorial-hacer

Troba'l a la llibreria més propera a:
www.todostuslibros.com

'PATATES CALENTES': CIUTAT VELLA I L'EIXAMPLE

El veïnat vol frenar el Macba

Polèmic des dels orígens per l'expulsió d'habitants que va comportar la seva construcció, el museu vol expandir-se ara a costa d'una zona verda

El Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba) té previst expandir-se agafant una part de la plaça dels Àngels. El projecte, aprovat per l'Ajuntament, contempla que el nou equipament ocupi 908 m² a l'espai adjacent al Convent dels Àngels, un fet que ha posat els veïns en peu de guerra. L'ampliació "significa restar-li espai al veïnat, quan el Raval té molta densitat de població i la relació d'espai lliure per habitant és la més baixa de la ciutat", apunta Carmela Torró, veïna i membre de la Xarxa Veïnal del Raval, que aglutina diferents entitats. "La construcció de l'edifici, a més a més, suposaria la pèrdua de visió de l'absis del convent i que la plaça tingués menys llum", afegeix l'activista.

El Macba tenia prevista l'ampliació a la Capella de la Misericòrdia, però abans de la pandèmia, el 2019, la pressió ciutadana va aconseguir que s'hi ubiqüés el CAP Raval Nord -encara sense data de construcció-. Fins al 2018, la Capella havia estat

gestionada pel Consorci del Macba -un ens amb representació de la Generalitat, l'Ajuntament, l'Estat i la Fundació Macba-. El Consistori, però, va rescindir el conveni, vigent des del 2013, perquè el museu no havia complert la condició de posar a punt l'espai en un màxim de cinc anys.

Canvi de cromos

Quan es va cedir la Capella al CAP Raval Nord, el 2019, l'Ajuntament va fer una Modificació del Pla General Metropolità (MPGM), que consistia a requalificar l'espai lliure que hi ha davant del Convent dels Àngels -qualificat de zona verda-, perquè s'hi pogués fer l'equipament cultural, i que el ple va aprovar el 2020 per unanimitat. "El CAP Raval Nord necessitava créixer, però no es va requalificar l'espai per fer-lo; en canvi, sí que s'ha fet per ampliar el museu, per les pressions de la Fundació Macba", assegura Torró.

La Xarxa Veïnal va presentar al·legacions, però com que aquestes no van pros-

El Convent dels Àngels i la part de la plaça on es vol ampliar el Macba. JOAN MOREJÓN

perar, el març del 2022 va interposar un contenciós administratiu al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya per demanar la nul·litat de la MPGM i del qual encara n'estan esperant la resolució. "Com que el pla integral de millora urbana estava mal fet, perquè els metres d'espai verd que deixava entre l'edifici de l'espai de la plaça dels Àngels i el que volien construir no complien els mínims per ser considerats espai verd, vam tornar a presentar al·legacions", explica Santi González, d'Acció Riera Baixa, de les quals també estan a l'espera de la resolució. "No es pot modificar tan alegrement un espai verd per, de cop i volta, passar-lo a construïble; això generaria un precedent per a cada cop que es necessités un equipament", denuncia Torró.

Per compensar, l'àmbit de la plaça del Bon Succés -més ampli, ara amb terrasses i arbres, i catalogat com a espai de circulació- s'ha qualificat com a zona verda "quan ja el gaudien els veïns", critica Torró.

El veïnat ha creat la plataforma "No a l'ampliació del Macba", de la qual formen part entitats com Acció Riera Baixa, Antiga Escola Massana i l'Associació Skate de Barcelona. S'han trobat amb la directora del Macba, Elvira Dyabgani Ose, que "ha mostrat la seva comprensió" en les reclamacions del veïnat, diu Torró. Al febrer, *El País* publicava que el projecte estava aturat per l'encariment dels materials i que el museu es plantejava ubicacions alternatives. El pròxim mandat serà determinant. **ANAÏS BARNOLAS**

Les reivindicacions donen color al mur de l'antiga presó. RRENOMFOTO

La reforma de la Model serà llarga

Si aquest ambiciós projecte vol quedar enllestit en la pròxima dècada, les obres de remodelació haurien de començar durant el nou mandat

S'anticipa que la reforma de l'antiga presó Model trigarà uns deu anys en completar-se, però ja s'ha definit una primera fase de les obres que inclourà el memorial democràtic de la quarta galeria dels presos polítics, un institut escola, una escola bressol i una part dels 14.000 m² de zona verda previstos per al conjunt.

A l'Associació Veïnal de l'Esquerra de l'Eixample es mostren comprensius: "El projecte costa molts diners i és molt complicat, encara que m'agradaria que tot fos molt més ràpid", explica Xavier Riu, vocal d'Urbanisme de l'entitat. L'activista es mostra complagut: "Aquesta vegada he sentit que el procés participatiu era real, que no era un d'aquests *paripés* que fan les Administracions. Vam arribar moltes entitats i centenars de persones amb punts de partida que arribaven a ser antagònics. I en un any i mig, vam arribar a un consens, cosa que em sembla una *virguería*. El projecte guanyador del concurs va acabar de resoldre el trencaclosques", rebla.

Un cop encarrilada la feina, queden uns quants reptes. Riu considera que cal obrir processos participatius sectorials per concretar els projectes dels diversos espais, i s'ha de definir l'organització dels diferents col·lectius i entitats que coincidiran en l'antic complex penitenciari: "Aprofitar plenament les instal·lacions implica una certa gestió compartida. No cal fer una sala d'actes a cada equipament, sinó que cal que hi hagi unes sinergies. Com amb l'institut escola i el poliesportiu".

El vocal d'Urbanisme de l'AV de Esquerra de l'Eixample també recalca la necessi-

tat que, atesa la llarga durada de la reforma, s'ha de ser més ambiciosos amb el que es pot fer mentrestant: "Al llarg d'aquests anys, hem anat insistint que es poden fer més usos provisionals. S'han d'obrir més patis interiors i més sales per a usos del barri i de la ciutat. No podem tenir dues illes tancades durant una dècada". De moment, l'Ajuntament ha avançat que preveu una dotació d'un milió d'euros per obrir la planta baixa i el primer pis de l'edifici d'Entença, i la tercera galeria de l'antiga presó. "Hi ha sis patis que cal anar recuperant per a la ciutat", afirma Riu, i afegeix: "Tenim avançada una proposta per aconseguir un altre interior d'illa fàcilment, però els bombers no ho veuen clar".

Diners per a l'institut escola

Moltes facetes d'aquest projecte polièdric tenen a veure amb competències municipals, però d'altres, com el centre d'atenció per a gent gran, depenen de la Generalitat de Catalunya. Riu considera que "la pota autonòmica sembla la més feble". "Afortunadament, l'àrea d'Educació de l'Ajuntament afirma que el Consistori avançarà els diners per construir l'institut escola si la Generalitat no els posa", explica l'activista, que lamenta que la l'Administració autonòmica no hagi avançat en l'execució de dos equipaments penitenciaris a Barcelona, tot i que va rebre solars per fer-ho en el marc d'aquest projecte: "La ciutat ha de tenir un equipament penitenciari, per la ciutat, pels mateixos presos, pels advocats... Com a moviment veïnal, trobem molt egoista que tot s'externalitzi a Can Brians o allà on sigui". **IGNASI FRANCH**

'PATATES CALENTES': SANTOS-MONTJUÏC I LES CORTS

Compàs d'espera a Sants Estació

La reforma i ampliació de la infraestructura ferroviària, parcialment finançada per fons europeus, hauria d'iniciar-se aquest any i concloure's el 2026

Obres a l'estació a l'espera de l'ambiciós projecte de remodelació. JOAN MOREJÓN

La reforma de l'Estació de Sants i el seu entorn és un d'aquells assumptes llargament demorats que generen un cert desgast en la relació entre institucions i veïnat. Al setembre, la ministra de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, Raquel Sánchez, i l'alcalde Colau van presentar un projecte ambiciós. ADIF impulsaria una reforma i ampliació de l'estació ferroviària parcialment finançada amb fons europeus (130 dels 410 milions d'euros pressupostats provindrien dels fons Next Generation) i que hauria d'iniciar-se aquest any i concloure's el 2026. L'Ajuntament també va anunciar actuacions en l'entorn: una reforma de la plaça dels Països Catalans, que també hauria d'estar enllestida el mateix any, i d'altres espais com la plaça de Joan Peiró i el carrer de Viriat, que es treballarien en fases posteriors.

L'Associació Veïnal d'Hostafrancs diu que el projecte està en un estat "preparatori" perquè s'estan examinant unes filtracions d'aigua. Aquest compàs d'espera arriba en un clima de concòrdia entre les parts: "Les reunions han estat atentes, educades, eficients i amb nivell tècnic, per part de totes les parts. Ens va costar arribar a aquest punt en el passat, sobretot amb ADIF. Amb l'excepció de l'antic director de l'estació, que era una gran persona", explica Conxita Pérez, vocal de l'entitat.

Pérez afirma que el veïnat d'Hostafrancs manté una visió positiva del projecte per la possibilitat de guanyar zones verdes en un espai àrid i perquè s'executaria una necessària rehabilitació de la deteriorada plaça dels Països Catalans

"després d'arreglar-la, s'haurà de mantenir", avisa-. No obstant, hi ha incerteses sobre les intervencions futures en la plaça de Joan Peiró i el carrer de Viriat, que arribarien més enllà del 2026. També preocupa com quedarà la mobilitat viària de la zona després de la reforma de l'estació. Pérez es mostra preocupada "pel trasllat de tot el trànsit al cantó mar. Tampoc no acabem de veure quatre carrils allà, però els tècnics ens diuen que hi ha espai".

Més places hoteleres?

El projecte preveu remodelar els espais de comerç i restauració de l'estació, un tema sempre sensible ateses les possibles afectacions en l'oferta de proximitat dels dos sectors. Pérez defensa que "de comerços, han d'haver-hi els justos, perquè hi ha un eix comercial important al barri". També s'ha anunciat una petita ampliació de places hoteleres que esgotaria els permisos disponibles i que el veïnat veu, com a mínim, innecessària: "De places d'hotel ens en sobren, n'hi ha per tot arreu".

La generació d'espais verds i amb ombra, el desplegament de plaques solars i les facilitats per al transport en bici haurien de ser contribucions a l'habitabilitat de les rodalies de l'estació i a la sostenibilitat de l'estructura. Per ara, i més enllà de les incerteses i preocupacions esmentades, a l'associació no veuen grans problemes en el projecte: "Les pegues potser sortiran quan comencin les obres. El projecte de l'edifici és bastant bonic. Si no passa el que va passar a la Sagrera amb els pressupostos... Estarem atents en les comissions de seguiment". **IGNASI FRANCH**

Camp Nou, reforma en joc

Les obres del nou espai Barça comencen entre incerteses. El veïnat denuncia que el reordenament es fa en clau de club i no pensant en el dia a dia del barri

Gairebé un quart de segle després que el president Núñez presentés l'ambiciós i polèmic projecte de reforma, el Barça 2000, tot fa indicar que a l'estiu començaran a executar-se les obres de demolició de les graderies més altes per engegar, la temporada vinent i la següent, l'aixecament de les noves.

De fet, aquest hivern, aprofitant l'aturada competitiva pel Mundial, ja s'ha eliminat un dels gols, una mossegada visible des de la Travessera de les Corts, i es preveu que els treballs es reprenguin al juny. El club té, des de l'any passat, la llicència provisional d'obres concedida per l'Ajuntament, però no s'ha avalat la definitiva. Això sí, al febrer se li va concedir una rebuixa del 35% en l'impost derivat de l'activitat constructiva en considerar que és un projecte "d'especial interès". També té tancat l'acord per utilitzar, almenys durant la temporada 2023-24, l'Estadi Olímpic Lluís Companys com a seu del primer equip de

futbol, tot i que la previsió és que les obres s'allarguin fins al 2026. També té constructora, el grup turc Limak, adjudicatari des del gener i per sorpresa, perquè no complia exactament les condicions previstes al concurs convocat pel club. Una decisió que ha provocat mala maror a la directiva i el relleu de funcions del directiu responsable de patrimoni, Jordi Llauredó.

La de la constructora és, però, tan sols una de les moltes incerteses que envolten la reforma. De fet, el club encara negocia amb el grup financer Goldman Sachs l'acord que li permeti fer front als 900 milions amb què està pressupostat el projecte, i el temps se li tira a sobre. Si sumem a això la delicada situació econòmica i l'impacte imprevisible que pugui tenir en l'entitat l'afer de presumpta compra de favors arbitrals ja conegut com a *cas Negreira*, cada cop són més intensos els rumors d'un possible ajornament.

Cal tenir en compte que el club vol tirar endavant ara només una part del pro-

jecte conegut com a Espai Barça, limitada a la reconstrucció de l'estadi, però deixant de banda *sine die* el nou Palau Blaugrana que s'ubicaria a l'antic Miniestadi -i que ara valora si externalitzar-ne la construcció i explotació a un grup privat i sense que quedi clar si s'inclouria en aquesta fase la resta d'equipaments previstos a l'entorn de l'estadi, inclosos els dos edificis d'oficines i un hotel en projecte que l'Ajuntament i la subcomissió d'Urbanisme van beneir el 2018 per la via d'una modificació del Pla General Metropolità. Justament, aquesta aprovació va provocar sengles recursos contenciosos-administratius -per part de la Favb i la CUP-, que van ser desestimats pel TSJC.

Les associacions veïnals de l'entorn -Maternitat i Sant Ramon, avinguda de Xile i Camp Nou- i la Coordinadora d'Associacions de Veïns i Entitats de les Corts alerten del tracte de favor que el Consistori dispensa al club. Malgrat que la reforma prevegi eliminar les tanques que envolten l'estadi perquè l'entorn esdevingui un espai públic obert, consideren que la reordenació de l'Espai Barça està pensada en clau del club i de la mobilitat dels dies de partit. I lamenten que a l'hora d'avaluar el projecte no s'han tingut en compte els impactes que els partits generen en el veïnat -pel que fa a limitació de la mobilitat i a seguretat- i temen que, després de les obres, es tornin a produir. **ELOI LATORRE**

La mola del Camp Nou ja ha començat la transformació. RERENOMFOTO

'PATATES CALENTES': SARRIÀ-SANT GERVASI I GRÀCIA

Collserola vista des dels barris de muntanya. AV MAS GUIMBAU-CAN CASTELLVÍ

L'oblit dels barris de muntanya

Els nuclis habitats de Collserola denuncien una manca històrica d'inversions. La zona va registrar més de dos milions de visitants l'any 2022

Situats en plena serra de Collserola, els nuclis de muntanya que formen el barri de Vallvidrera, Tibidabo i les Planes, al districte de Sarrià-Sant Gervasi, tenen el gaudi d'estar en un espai natural, però, a la vegada, pateixen els inconvenients associats a aquest medi. El veïnat es veu afectat sovint per unes problemàtiques específiques, prou diferenciades de les que puguin tenir la majoria de barris de Barcelona, com ara la necessitat de prevenir els incendis, una mobilitat en transport públic amb molts dèficits, o la manca de seguretat i de neteja del bosc i les àrees habitades, que en múltiples ocasions són testimoni de la petjada dels senglars que busquen aliment. La inversió, insuficient durant dècades, per atendre els serveis i el fet que el parc de Collserola aculli molts visitants any rere any expliquen també la degradació progressiva de l'espai.

"L'Ajuntament no sap ni a on estem"

"No hi ha inversió. Fa 40 anys que no s'inverteix una quantitat adient de diners als barris de muntanya. I això cada cop està més degradat", explica Neus Regada, presidenta de l'Associació Veïnal de Mas Guimbau-Can Castellví. "Aquí hi vivim poca gent, unes 4.000 persones -afegeix-. Però el parc de Collserola va rebre dos milions de visitants el 2022, i la majoria és gent de Barcelona. És el pulmó de la ciutat; el parc de Barcelona. Per això aquesta és una qüestió de ciutat, no només dels que hi vivim. Demanem que s'inverteixi ara a la muntanya, que en aquests barris ja ens toca". Regada, a més, considera que encara són una zona "desconeguda" per a l'Ajuntament: "No saben

ni qui som ni a on estem. Però totes les nostres reivindicacions van dirigides a la Casa Gran. Demanem solucions".

Les associacions veïnals dels barris de muntanya van presentar al novembre passat un manifest on denunciaven la manca històrica d'inversions i on es recollien les necessitats i propostes de millora per a la zona. I aquell mes, a la Comissió d'Urbanisme de l'Ajuntament, tots els grups municipals van donar suport, a instàncies d'ERC, a la creació d'una oficina tècnica per als barris de muntanya, per gestionar els serveis d'aquesta àrea de la ciutat.

En el dia a dia, les preocupacions dels veïns són principalment la prevenció d'incendis, la mobilitat en transport públic i la neteja. "A Sarrià-Sant Gervasi [a la zona urbana], ningú té perill d'incendi a vint metres de casa seva. Però jo visc a dalt de la muntanya i tinc la casuística d'estar envoltada de massa forestal; tinc arbres a la parcel·la, i jaestic d'acord que no s'han de tallar", explica Regada. Quant als problemes de mobilitat, manté que "el bus passa en algunes zones cada hora i quart": "El bus a demanda no funcionaria; volem més servei de bus, amb un per a cada línia", agrega. Sobre la neteja, i per evitar l'acció dels senglars, sobretot en els contenidors, es fan proves pilot amb tanques de fusta i barres antibolcada. En aquest sentit, l'activista veïnal explica: "Estem acostumats als porcs senglars, els tractem com animals salvatges, que és el que són, i el problema no és la interacció amb ells. No s'han de fer tantes proves pilot, sinó posar els nous contenidors i treure les paperes. I també posar contenidors de poda", afegeix. **MARC VILLORO**

Futur incert per a la plaça Joanic

El veïnat reclama a l'Ajuntament que marqui un calendari d'actuacions i concreti si serà o no un corredor verd entre la Ciutadella i Collserola

Un calendari d'obres definit, diàleg amb tots els agents implicats -i no només amb els veïns directament afectats- i, sobretot, visualitzar com serà la futura plaça d'en Joanic. És la carta als reis que fa l'Associació Veïnal de la Vila de Gràcia per al pròxim mandat. I és que un any després d'haver-se aprovat la Modificació del Pla General Metropolità de Gràcia, que preveu una zona verda i una altra d'equipaments a l'entorn de la plaça, els veïns desconeixen com es concretaran les actuacions en aquest perímetre, on hi ha gairebé 400 finques afectades. L'Ajuntament va negar aleshores un enderroc massiu, però no va donar pistes sobre la nova vida d'aquesta plaça que es va construir el 1877, ni de quins immobles sobreviurien pel seu possible valor patrimonial i quins no.

"Fins ara cap govern municipal s'ha atrevit a dir què farà amb Joanic. Això s'està enquistant", denuncia Toni Ramon, president de l'AV de la Vila de Gràcia, que alhora es pregunta com pot ser que "es donin permisos d'obres en cases que estan afectades, o que s'hagin produït compravendes de pisos afectats sense que l'Ajuntament hagi exercit el dret de tempteig i retracte". L'entitat veïnal aposta per mante-

nir la idea inicial de fer de Joanic un corredor verd que uneixi la Ciutadella i Collserola: "Arribaria pel passeig de Sant Joan a Joanic, que es convertiria en una ròtula verda que portaria a Pi i Margall, que ara està guanyant verd", explica Ramon. Admet, però, que aquesta solució, si bé redueix l'afectació sobre les finques, "continuaria tenint afectació; però amb una cirurgia fina, en comptes d'una amputació total, es faria una plaça molt digna". En qualsevol cas, descarta una requalificació massiva que salvi la totalitat dels gairebé 400 pisos i cases afectades, "perquè afortunadament no tot pot ser habitatge menjant-se el verd".

L'activista creu que el barri mereix més verd, al marge que hi hagi una part de veïns que puguin veure com casa seva va a terra. I és que Ramon remarca que "la majoria d'ells van comprar a bon preu sabent que els terrenys estaven afectats i que, per tant, hi havia data de caducitat". Pensa, en tot cas, que es pot trobar un equilibri que garanteixi el verd i, alhora, protegeixi les finques que aportin valor patrimonial. Però remarca que algunes torretes baixes "ja estan molt degradades", i es pregunta si té sentit conservar-les en detriment de més verd.

La idea de l'associació veïnal és recuperar la plaça per al barri, ja que ara és "una mena de forat negre que interromp el corredor natural entre el passeig de Sant Joan i Pi i Margall". "El pas està tallat en sec per unes cases i una vorera estreta, i has de fer una triangulació per arribar a Pi i Margall. Cal estudiar quin és el millor disseny perquè es pugui passejar per la zona, amb més verd i més espai per al veïnat", conclou Ramon. **GEMMA AGUILERA**

La Modificació del PGM preveu una zona verda i una d'equipaments a l'entorn de la plaça, amb 400 finques afectades

Casetes afectades al carrer de Ramón y Cajal, a tocar de Joanic. DANI CODINA

'PATATES CALENTES': HORTA-GUINARDÓ I NOU BARRIS

Pendents de l'accessibilitat

Can Baró i el Carmel són barris costeruts i amb una població envellida. Les entitats veïnals sovint reclamen més escales mecàniques i ascensors

Can Baró i el Carmel són barris del districte d'Horta-Guinardó amb orografies pronunciades per la inclinació dels carrers, uns desnivells que el veïnat afronta a diari i per a la qual cosa calen unes estructures que facilitin l'accessibilitat.

A Can Baró només hi ha unes escales mecàniques i un ascensor a l'àrea de Raimon Casellas. Segons el Pla de Barris, a la primavera es reurbanitzarà el carrer d'Albert Llanas amb voreres més amples i no lliscants. Les voreres estretes amb pals de fusta de la llum que dificulten el pas, el paviment que llisca quan plou i l'absència d'elements mecanitzats en carrers costeruts com Tenerife, Francesc Alegre, França i Pablo Sáez de Barés són obstacles per als veïns. Segons Elisabet Higuera, de la Plataforma Can Baró, "aquí no s'ha invertit en molts anys i tot el que es fa són pedaços". "Vam elaborar un projecte de barri que abordava aquests aspectes, però no es prioritza el que es va treballar. Sabem que l'accessibilitat del barri no es pot fer en un sol mandat, però que facin el més prioritari", afegeix. Higuera destaca la situació del carrer de Tenerife, on "hi viu molta gent i hi ha la pista poliesportiva. Cal una intervenció amb mecanització d'escales en el primer tram, i els següents, a la banda interior, mecanitzar-los també o instal·lar-hi un ascensor inclinat".

Pel que fa al transport públic, el bus 191 arriba a Can Baró, a la plaça de Sanllehy, però el bus de barri 114 "és insuficient, té una freqüència pèssima i sovint va ple. Cal revisar la línia", diu l'activista. Can Baró té 9.000 habitants, és un barri molt envellit i el teixit comercial es concentra a la part baixa.

Al Carmel, les primeres escales mecàniques es van instal·lar al carrer de l'Alguer, el 1997, i després se'n van posar als carrers d'Agudells i de Feijoo. Eren molt necessàries, però amb el pas dels anys s'han anat desgastant i ofereixen un servei menys eficient per les avaries. Ara, les escales més antigues es renoven. S'ha començat per les del carrer de l'Alguer, en el tram entre Calderón de la Barca i Murtra, on hi ha situats el CAP i la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé. Com diu Montserrat Montero, presidenta de l'Associació Veïnal del Carmel, "les escales mecàniques s'espatllaven cada dos per tres i és un drama per al barri. Han començat per la més necessària en el seu tram més vital, i a l'abril està previst que s'hagi canviat. També influeix molt l'ús, i la d'Alguer s'utilitza constantment". Les següents en substituir-se seran les del carrer d'Agudells en el tram entre Calderón de la Barca i Conca de Tremp.

L'associació demana que es millori el servei de l'autobús 86. "La seva ruta és vital i fa un recorregut molt llarg; abans era més ràpid. Han de fer un altre traçat, que passi més sovint, i posar la parada d'origen al carrer de Lisboa, que era el seu lloc", comenta Montero. El Carmel té 33.000 habitants, amb una població envellida, però també té una xifra de nens i joves que va creixent els darrers anys. **MARC VILLORO**

Les associacions també critiquen la poca freqüència i la lentitud del servei d'autobús

Escales del carrer de l'Alguer, al barri del Carmel. DANI CODINA

Vista dels blocs de Ciutat Meridiana. JOAN LINUX-9 BARRIS IMATGE

Sense novetat a 'Villa Desahucio'

La xifra de desnonaments trenca records al barri amb la renda per càpita més baixa de la ciutat. El 30% dels pisos pertanyen a bancs i immobiliàries

Una veïna em va explicar que el seu fill de cinc anys es ficava al llit amb les vambes posades per si venia la Policia a desnonar-los. Els nens queden tocats i la por ja no els marxa". Ciutat Meridiana. *Villa desahucio*. Zona zero de l'emergència d'habitatge a Barcelona. Aquest és el dia a dia per a molts infants del barri amb la renda per càpita més baixa de la ciutat, on la xifra de desnonaments trenca rècords.

"Normalment, ens toquen entre quatre i cinc llançaments per setmana", explica Filiberto Bravo, president de l'Associació Veïnal de Ciutat Meridiana. "Hem arribat a tenir-ne onze en un mateix dia. En general, els aconseguim ajornar una setmana o un mes, però el procés i l'angoixa continuen", denuncia. "Arriba un moment en què no hi ha ajornament i arriba la *Brimo* amb 10 furgonetes. Els nens han de deixar l'escola, els pares han de buscar pisos on ficar-se... Realment, és una pressió que molta gent no pot suportar".

Malgrat l'entrada dels comuns a l'Ajuntament el 2015, el problema de l'habitatge, iniciat amb la crisi del 2008, no s'ha pogut revertir. "Fa dues setmanes, hi va haver un llançament en un pis de l'Institut Municipal d'Habitatge. La família hi duia dos anys vivint. És una cosa que fa molt de mal, perquè Colau va entrar a l'alcaldia dient que

aturaria els desnonaments i marxaria de l'Ajuntament executant-los. Això sí que és dur. I més quan hi havia una petita esperança per canviar les coses, que ja hem perdut", es queixa Bravo.

Per tot plegat, a Ciutat Meridiana l'ocupació d'habitatges d'entitats financeres o immobiliàries -que posseeixen el 30% d'immobles del barri- està a l'ordre del dia. No hi ha alternativa. És o això o viure al carrer. "Tenim 200 famílies ocupant pisos de bancs i immobiliàries, esperant alguna solució. A més, moltes d'aquestes persones no tenen papers, són nouvinguts sense res ni ningú, invisibles per a les Administracions", subratlla l'activista. Quan les famílies recorren a la Mesa d'emergències socials, l'òrgan municipal encarregat d'adjudicar habitatges a aquells en situació de risc d'exclusió residencial, l'espera per aconseguir una llar s'enfila com a mínim als tres anys.

"Hi ha molts pisos que fa anys que estan buits. No només dels bancs, sinó també de les Administracions: tant de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya com de l'Institut Municipal", denuncia Bravo. Per això demana al govern municipal que es recuperin tots els pisos buits: "Tots aquests habitatges tancats, que són com cromos per als bancs, s'han de destinar a la Mesa d'emergències socials i s'han de repartir a la gent que ho necessita". També demana que "deixin de passar-se la pilota de l'habitatge" i que no "menteixin tant". "Si diuen que s'han fet 78 pisos de protecció oficial a Torre Baró, que ho siguin de debò. Del total, només quatre han anat a la Mesa d'emergència", protesta l'activista, que també demana que el barri deixi de ser invisible a ulls de l'Ajuntament. **ORIOL LAPEIRA PORTÚS**

L'espera per obtenir una llar a la Mesa d'emergències socials dura almenys tres anys

'PATATES CALENTES': SANT ANDREU I SANT MARTÍ

Meridiana, l'hora de la veritat

La reforma de l'avinguda entra en la fase més complexa, amb la pacificació entre Fabra i Puig i les Trinitats, i l'eliminació del mur de Sant Andreu

A baixar els gairebé nou metres l'alçada de l'avinguda Meridiana entre Fabra i Puig i el pont de Sarajevo. Aquest és el desafiament tècnic i polític que s'haurà d'entomar en el pròxim mandat. La raó: mentre que l'actual Govern municipal de l'alcaldeessa Ada Colau tenia previst deixar encarrilada tota la reforma de l'avinguda fins al límit entre les dues Trinitats, l'esclat de la pandèmia ha fet tentinejar el calendari d'obres. Un entrebanc que ha acabat per convertir l'empresa en una herència enverinada per al pròxim equip de govern.

Un projecte majúscul

La reforma es farà sigui quina sigui la composició del nou executiu? "Tots els partits polítics van signar i es van comprometre per escrit amb les associacions a executar la reforma", recorda Josep Ferrándiz, vocal de Medi ambient de l'Associació Veïnal de Prosperitat. "Podem en-

tendre el retard que acumula l'obra a conseqüència de la crisi sanitària i de subministraments d'aquests darrers anys, però tots els grups es van responsabilitzar a pacificar l'avinguda Meridiana i, si no ho fan, els pressionarem i els denunciarem públicament", adverteix.

Si bé les actuacions que s'han dut a terme fins ara a la Meridiana han consistit en una obra urbanística de dificultat mitjana -ampliació de voreres, reducció de carrils, creació de parterres i implementació d'un carril bici central-, els arquitectes i enginyers que assumeixin ara el projecte hauran d'escarrar-s'hi una mica més. Per una banda, el veïnat exigeix que l'actual fisonomia d'autopista desaparegui de totes totes. Per l'altra, les entitats volen que s'executi la proposta municipal més ambiciosa. És a dir, la que suprimeix el mur de fins a nou metres d'alçada a la banda de Sant Andreu i, a la vegada, esborra del mapa el pont del Dragó. "Volem que els dos laterals de

El mur de la Meridiana, entre Sant Andreu i Nou Barris. JOAN LINUX-9 BARRIS IMATGE

l'avinguda quedin connectats a un mateix nivell", sintetitza Ferrándiz.

Més enllà d'implicar una important reducció del trànsit i la contaminació, les entitats defensen que la reforma permetrà recosir una trama urbana amputada des del pla Cerdà de 1859 -encara que els cotxes no es van apropiat de tota l'avinguda fins als anys seixanta del segle passat-. "La construcció de la Meridiana va ser la que va dividir l'antic poble de Sant Andreu. Santa Eulàlia, Vilapicina... Aquests barris formaven part de l'antic municipi independent, i amb l'obertura de l'avinguda van començar a perdre'n el contacte", rememora Miquel Ruiz, president de l'As-

sociació Veïnal de Sant Andreu de Palomar. "Si la Meridiana es converteix en una rambla més amable i que no parteixi el territori, com ho fa ara, la gent ho tindrà més fàcil per anar d'una banda a l'altra", assumeix Ruiz. Una actuació que, en tot cas, demanen que vagi acompanyada d'alternatives per a les persones que entren i surten en cotxe de la ciutat per l'avinguda: "No només ens podem centrar a reduir carrils; també hem de canviar el paradigma de mobilitat i fer un projecte de transport públic més potent, amb més aparcaments dissuasius, més freqüències de tren i més estacions d'autobusos", apunten des de l'AV de Prosperitat. **DAVID G. MATEU**

Una nit qualsevol al carrer de Pere IV. SOS TRIANGLE GOLFO

Lluita pel descans al 'Triangle Golfo'

El tancament dels supermercats '24 hores' les nits més problemàtiques no ha estat eficaç, ja que la majoria de la gent porta la beguda de casa

L'anomenat *Triangle Golfo* és una zona del barri del Parc i la Llacuna del Poblenou que s'ha popularitzat com a punt de trobada per fer *botellots* i festes a la via pública. La gent es concentra al voltant de bars i locals d'oci nocturn en una àrea que comprèn els carrers de Pere IV, Almogàvers, Pallars i Pamplona, entre d'altres. El fenomen es va agreujar arran de la pandèmia i els veïns afectats asseguren que no poden dormir pel soroll que hi ha al carrer durant la nit.

Les estadístiques evidencien el malestar dels residents. Segons un informe del departament de Medi ambient de l'Ajuntament, al Triangle Golfo se superen els límits acústics establerts a la nit. Mitjançant sonometries recollides entre els mesos d'octubre i desembre del 2022, es va observar que als carrers de Pere IV, Almogàvers i Pamplona se sobrepassaven els decibels permesos en horari nocturn. El document afegeix que "cal elaborar i aprovar un pla específic de reducció de soroll".

A més, el Triangle Golfo és la zona de la ciutat amb més denúncies vinculades a l'oci nocturn. Entre setembre del 2021 i abril del 2022, va acumular 3.780 multes per beure a la via pública i 405 per fer les necessitats al carrer. Els veïns testimonien la degradació dels carrers a través de vídeos i imatges publicats a les xarxes socials, on mostren les seves *troballes*: restes d'ampolles, vòmits i pixums.

Una de les mesures preses per l'Ajuntament va ser tancar els supermercats 24 hores a la nit, de dimecres a diumenge, els dies que més aldarulls hi ha. L'objectiu era reduir la compra d'alcohol, però els

veïns consideren que aquesta no és una actuació eficaç, ja que la majoria de gent que hi va a fer *botellots* ja porta la beguda de casa. També denuncien la manca d'acció per part de la Guàrdia Urbana a l'hora de sancionar els incidents.

"Ens sentim deshumanitzats, amb pèrdua de sobirania dins de la nostra llar", descriu Jerónimo Lorenzo, un veí que ha hagut de canviar d'habitació per evitar el soroll i poder dormir. Membre de SOS Triangle Golfo -una plataforma veïnal nascuda per denunciar la problemàtica-, manifesta que les polítiques preses fins ara per l'Ajuntament i el Districte de Sant Martí són insuficients. "Demaneu el compliment de la normativa i la garantia del dret a dormir", exposa l'activista, que assegura que han perdut "tota la confiança" en el Districte i manté que PSC i Comuns "no estan fent un acompanyament a la violència" que reben. Lorenzo també reclama més implicació als càrrecs polítics: al regidor del Districte, David Escudé, i a la consellera de barri, Sílvia Casorrán.

Tancament perimetral de la zona

SOS Triangle Golfo proposa establir un tancament perimetral de la zona des de les 23 hores i amb l'accés controlat per la Urbana. La mesura, diuen, evitaria la concentració de gent al carrer i l'accés a la zona amb ampolles d'alcohol. L'AV del Poblenou s'uneix a les reivindicacions i exigeix que es prenguin les accions necessàries per garantir el descans. "Volem una ciutat on es pugui dormir, però també que permeti a la gent jove expressar-se i viure plenament", conclou l'entitat. **ERIC MONER**

CRÒNICA

ALBERTO SANAGUSTÍN-9 BARRIS IMATGE

Milliores als barris fruit de la reivindicació veïnal

‘Carrer’ ha preguntat a les associacions veïnals quines actuacions s’han dut a terme en aquest últim mandat municipal als seus barris per donar resposta a les demandes de les veïnes i les organitzacions del territori

ELIA HERRANZ

L'associacionisme veïnal és una carrera de fons: els resultats del seu treball se solen veure a mig i llarg termini. Sovint passen dècades fins a veure com s'aconsegueix fer realitat una reivindicació. I a vegades no s'assoleix mai. Els successius equips de govern municipal es responsabilitzen durant quatre anys de dotar de pressupost i executar la majoria de les intervencions de millora als barris. També de decidir les prioritats de les actuacions, d'acord -o no- al seu programa electoral. Però quan els polítics marxen, les veïnes es queden, patint els problemes de l'entorn on fan vida. Les seves organitzacions conserven la memòria de les lluites en marxa i prenen nota dels compromisos adquirits per les Administracions.

Carrer ha preguntat a les entitats veïnals federades quines són les actuacions que han millorat algun aspecte dels seus barris durant els últims quatre anys. Hi ha coses petites -la urbanització d'un carrer, el canvi d'una parada d'autobús- i d'un abast major -la protecció d'una zona històrica-. També anomenen compromisos

adquirits que s'hauran de desenvolupar en pròxims mandats, si és que arriba el pressupost i hi ha voluntat política. Totes les consideren victòries veïnals.

Equipaments: la vida comunitària

Els equipaments públics, tant els que acullen serveis bàsics sanitaris i educatius com els de caràcter cultural o esportiu, són elements importants per als barris, perquè són espais democratitzats, d'accés universal i en els quals es genera vida comunitària. Les associacions han destacat 16 actuacions d'aquest tipus, començant pel compromís de la construcció del nou CAP al Gòtic, després de la lluita conjunta impulsada pel veïnat i els professionals del centre. Quant a centres educatius, destaquen la conversió d'algunes escoles privades en públiques -com la de Sant Felip Neri del Gòtic o l'institut escola de l'Eixample-, així com la posada en marxa de l'institut Angeleta Ferrer, a Sagrada Família; l'escola de primària Anglesola i la bressol Can Rosés, a les Corts; i l'institut escola a la Trinitat Nova.

L'obertura del l'Ateneu El Poblet, a Sagrada Família, i de l'Espai Social Torrent d'en Mariner, al Camp d'en Grassot; i el començament esperat de les obres de la

reivindicada biblioteca de Sarrià representen espais culturals guanyats als -i pels- barris. Quant a la recuperació d'espais, la Dreta de l'Eixample celebra la compra del Taller Masriera; Sant Antoni, la de l'antic teatre Talia i la reserva d'un espai veïnal al nou mercat; Vallvidrera, l'adquisició de la casa Buenos Aires per fer habitatge dotacional; i Sant Genís dels Agudells, que es recuperi la masia de Can Safont, amb els baixos cedits a entitats juvenils. En l'apartat esportiu, la Sagrera apunta el nou centre esportiu municipal i el poliesportiu del Camp del Ferro, i Torre Baró, les noves pistes esportives del Campillo de la Virgen.

Verd urbà: esponjar els barris

Mantenir en condicions els espais verds històrics i guanyar-ne de nous en una ciutat tan densa i contaminada com Barcelona és una de les reivindicacions recurrents del moviment veïnal. Gràcia s'enorgulleix de la compra de la parcel·la de les casetes del carrer de l'Encarnació, que ha permès salvar l'alzina bicentenària; Sarrià, d'haver aconseguit aturar una tala d'arbres i de l'inici del Pla Director de l'antiga finca agrícola del parc del Castell de l'Oreneta; i el Guinardó, de la rehabilitació de la part

Centres educatius lliures d'amiant

El 2021, la retirada de l'amiant de la teulada de l'escola Prosperitat i l'institut Galileo Galilei -ara institut escola Molí- va ser fruit d'un acord polític que responia a la reivindicació del teixit veïnal de la Prosperitat i la comunitat escolar.

històrica del parc que porta el seu nom. La Sagrera, de la remodelació integral del parc de la Pegaso i de la recuperació de la font de Can Gaig; i la Font d'en Fargues, de la rehabilitació de la plaça homònima. Al Bon Pastor, se celebra que al parc de la Mercedes no s'hi facin pisos. Com a noves zones guanyades, destaquen l'inici de la part central del parc de les Glòries, els eixos verds de Girona i Consell de Cent, a la Dreta i Esquerra de l'Eixample; l'interior d'illa del Niza, a Sagrada Família; o el futur parc de la Colònia Castells, a les Corts. També la instal·lació de fonts al parc de les Rieres d'Horta.

Mobilitat: contra la tirania del cotxe

Per molt que s'hagin fet passos per revertir-ho, Barcelona segueix sent la ciutat del cotxe, i el trànsit rodat determina l'espai públic i la mobilitat, tant dels vianants com del transport col·lectiu. Els barris agraeixen les iniciatives que treuen espai al vehicle privat perquè reduïen la contaminació i la perillositat vial i alliberen espai públic. És el cas de les *pacificacions*: al carrer de Sants, al passatge de Llúvia; als entorns de cinc escoles del Guinardó -inclosa la segregació d'una part del carril bici de la Ronda-; a algunes escoles de les Corts; i a dos centres educatius de la Prosperitat -amb discrepàncies del teixit veïnal amb l'Ajuntament per ser una intervenció massa tímida-. Les entitats veïnals valoren la millora progressiva de l'*autopista Meridiana*, però demanen a l'Administració que no badi i que acabi la intervenció el pròxim mandat. Can Peguera i la Font d'en Fargues aprecien el desplegament de la Zona Verda d'aparcament, on han participat proposant millores a la proposta inicial, i Torre Baró fa bandera d'haver aconseguit places de pàrquing destinades a veïnes que, en treballar de nit, no tenen accés al transport públic.

Els problemes de mobilitat que genera la concentració turística en alguns barris s'han resolt, en part, per la insistència del teixit veïnal: al Gòtic, eliminant la parada d'autocars turístics del passeig de Colom, i a la Salut, pacificant l'accés al Park Güell pel carrer d'Olot. La mobilitat és un àmbit tan complex que el marge de les associacions per introduir-hi canvis és minso. Per això qualsevol millora, per concreta que sigui, és una gran conquesta: és el cas de la plataforma d'accés a una parada del minibus a la Salut; la marquesina aconseguida al Verdum; o l'aprovació del projecte d'instal·lació d'ascensors a Horta.

La importància dels equipaments radicals en que són espais democratitzats i d'accés universal on es genera vida comunitària

Les inversions municipals en urbanisme de petita escala milloren radicalment el dia a dia de moltes veïnes i veïns

Urbanisme: més qualitat de vida

A banda dels avenços en grans temes de ciutat, com el seguiment del Pacte de Glòries i la millora del projecte del 22@ que apunten al Poblenou, o l'acord per a la regeneració urbana del Sud-oest del Besòs, les entitats li donen molta importància a les actuacions de micro-urbanisme. Treure dels carrers barreres arquitectòniques i pals elèctrics, o millorar paviments i voreres, són inversions que milloren la qualitat de vida. Les entitats han destacat intervencions a la Salut; la Font d'en Fargues (Arc de Sant Martí); Sant Genís i la Taxonera -millores del Pla de Barris-; la Trinitat Nova (Aiguablava-Portlligat); Verdum (Almansa, Francesc Layret, Batllori); la Sagrera (Berenguer de Palou i Garcilaso); o la finalització de les obres del carrer Gran de Sant Andreu.

Patrimoni: orgull de la microhistòria

Les entitats veïnals tenen vocació d'investigadores, dipositàries i protectores de la microhistòria dels barris, i pressionen perquè aquesta es reflecteixi al nomenclàtor. S'ha assolit a Sarrià, amb les places dedicades als activistes Angelina Trallero i Mariano Meseguer; a Zona Universitària, amb l'obertura del passatge de Josep Canals Mercader, primer president de l'associació veïnal; a Vallvidrera amb el canvi de nom del carrer Reis Catòlics per Elisa Moragas; i a Torre Llobeta, el de l'avinguda de Borbó per l'avinguda dels Quinze. A la Prosperitat han autocol·locat dues plaques que expli-

quen els 50 anys de l'associació veïnal i la lluita obrera a la fàbrica Harry Walker.

En aquest mandat s'han aconseguit plans integrals per protegir el patrimoni històric de la Vila de Gràcia i el Clot-Camp de l'Arpa, on també destaca la recuperació de la masia de Can Miralletes, igual que a Horta, amb la de Can Crehuet. A la Guineueta, la rehabilitació de l'església de l'antic Mental no ha anat acompanyada per la reforma de l'interior, que depèn del Bisbat. A la Salut, valoren "la presa en consideració de peticions de protecció", mentre que al Verdum expliquen amb orgull haver aconseguit la rehabilitació de l'escultura *L'Escullera* de Plensa.

Avenços socials: el més intangible

Sovint s'acusa el moviment veïnal de pensar massa en el *ciment*, les afectacions urbanístiques concretes. En part és cert, perquè altres problemes, com les desigualtats, tenen una dimensió que supera l'àmbit del barri. Però també destaquen avenços concrets en aquest àmbit, com l'extensió del Pla de Barris, la revisió dels consells de salut als centres sanitaris o algunes iniciatives sorgides del teixit veïnal en el context de la crisi sanitària, quan no feia ni un any del nou mandat. És el cas de la taula comunitària de Sant Antoni, creada a partir de la pandèmia, o la valoració positiva de la implicació del veïnat de Can Peguera en la vida comunitària malgrat les restriccions. El manteniment del projecte Apropem-nos del Poblenou, que estava amenaçat, és una victòria, així com la compra d'habitatge privat per fer-ne de públic, al Gòtic -finca d'Araí 3- i la Dreta de l'Eixample.

Menció a part mereix un problema important de salut: l'amiant en edificis públics i privats. La lluita veïnal, de les comunitats escolars i de la incombustible associació de Jubilats de Macosa-Alstom, n'ha impulsat la retirada a l'institut escola Molí, de la Prosperitat, i dels entorns de les escoles Llacuna i Fluvià, al Poblenou, aquesta última parcial. La lluita a barris com les Corts contra les *cuines fantasma* n'ha provocat la limitació per part de l'Ajuntament. Juntament amb la millora del funcionament del centre públicoprivat CIS Cotxeres de Nou Barris, fruit de l'incansable control veïnal, són victòries que es poden apuntar les entitats.

FOTONOTÍCIA

JOAN MOREJÓN

Un 8-M unitari a Barcelona

Un grup de dones d'origen divers i de diferents generacions ensenyen les seves pancartes reivindicatives durant la manifestació del passat 8 de març, el Dia internacional de la dona treballadora, celebrada al centre de Barcelona. Una marxa que, sota el lema "Vaga feminista contra el sistema cishetero patriarcal, racista i classista", va aplegar milers de persones -unes 60.000, segons les organitzadores-.

A diferència d'altres ciutats, com Madrid, la manifestació de Barcelona va ser unitària. *Crític* havia recollit uns dies abans de la convocatòria el contingut del manifest consensuat per l'Assemblea 8-M, amb les principals reivindicacions del moviment feminista. A lluites d'àmbit general, com ara la denúncia de les violències masclistes, s'hi sumaven d'altres afins a demandes històriques i actuals del moviment veïnal, com per exemple la

derogació de la Llei d'Estrangeria -incloent el tancament dels centres d'internament per a estrangers (CIE)-, el dret al propi cos -tot reclamant l'accés a l'avortament "lliure, de qualitat i gratuït"- o el dret de les persones amb diversitat funcional a la "plena participació en la societat". El manifest del 8-M també demanava que es revertixin d'una vegada les retallades en sanitat i que es desprivatitzin els serveis públics, i es feia ressò d'estudis de col·lectius com la PAH o l'Observatori DESC per argumentar que la feminització de la pobresa aguditza la vulneració del dret a l'habitatge.

El 8 de març va quedar clar que l'equip de govern municipal que resulti de les eleccions locals del pròxim 28 de maig també tindrà feina a fer en matèria d'igualtat i drets de les dones. I moltes d'elles estaran fiscalitzant la seva tasca. **REDACCIÓ**

HAN PARTICIPAT

Aquest article s'ha pogut fer gràcies a la informació de les associacions veïnals del Gòtic, Dreta de l'Eixample, Sagrada Família, Sant Antoni, Centre Social de Sants, Avinguda Xile, les Corts, Zona Universitària, Mas Guimbau-Can Castellví, Sarrià, Vallvidrera, Park Güell-la Salut-Sanllehy, Vila de Gràcia, la Font d'en Fargues, Horta, Joan Maragall del Guinardó, Sant Genís dels Agudells, Can Peguera, la Guineueta, Prosperitat, Torre Baró, Torre Llobeta, Trinitat Nova, Verdum, la Sagrera, la Maquinista-Mercedes, Sant Andreu de Palomar, el Clot-Camp de l'Arpa, Maresme i el Poblenou.

GELATERIA

Casa fundada l'any 1912
FABRICACIÓ PRÒPIA
I ARTESANA
OBERT TOT L'ANY
SUÏSSOS, ENTREPANS, ORXATES
TORRONS ARTESANS

Rambla Poblenou, 44-46
93 309 18 72 - Barcelona
www.eltioche.com
eltioche1912@hotmail.com

**QUI TÉ DRET A COBRAR
LA RENDA GARANTIDA
CIUTADANA?**

Vine i t'informarem
c/ d'Obradors 10
tots els dijous de 16 a 18 h

**RENDA
GARANTIDA
CIUTADANA** asesoriargc@gmail.com

**Busquem joves
periodistes de local**

**Per col·laborar
a la revista
CARRER
de la Favb**

**Si t'interessa,
posa't en contacte
amb nosaltres:
carrer@favb.cat**

OPINIÓ

Joan Maria Soler Farràs

Activista veïnal del Poblenou

Recuperar el valor de la paraula i dotar de sentit la democràcia participativa

No sé si és la condició humana o el pes dels nostres ancestres, però abans, quan una persona et donava paraula, es segellava un compromís lleial. La cohesió social d'una comunitat es basava en aquesta confiança mútua. Temps era temps que aquest vincle es va trencar, i des de fa molt transcorrem de la desafecció cap a la classe política a l'antipolítica farcida de populismes salvadors de tota mena.

Per recuperar el valor de la paraula i dotar de sentit la democràcia representativa, la que es basa en promeses electorals, la nova saba que va entrar a l'Ajuntament provinent del 15-M va apostar per obrir la participació de la ciutadania en els afers col·lectius. El vocabulari es va farcir de grans paraules, com *democràcia directa*, *coproducció*, *empoderament ciutadà*... El problema és que a la pràctica, quan grates, les uncles se t'embruten, perquè la casa no es comença per la teulada i els fonaments indiquen que la pèrdua del valor de la paraula és sistèmica. Què volem dir? Doncs que malgrat tot el nou paradigma participatiu, molta gent encara continua conformant-se en aconseguir allò més elemental: "Almenys ens han escoltat".

El passat 18 de gener es va anunciar que Barcelona havia estat escollida per

ser la primera Capital Europea de la Democràcia. Una iniciativa impulsada per The Innovation in Politics Institut amb el suport del Consell d'Europa i de la Comissió Europea. És evident que Barcelona ha fet els darrers anys un salt endavant en polítiques participatives i que en comparació a altres ciutats és un exemple a seguir. S'han engreixat i dissenyat canals participatius -des de dalt quasi sempre de manera benintencionada, si es vol, però no s'ha desterrat del tot la seva deriva instrumental i justificadora de decisions ja preses. Estem molt lluny d'aconseguir que la participació formi part troncal de la cultura ciutadana.

La designació de Barcelona s'ha basat en el suposat èxit dels nous canals implementats. Senyalarem a continuació algunes consideracions.

Escurçar les distàncies

S'ha d'obrir el focus a l'hora de parlar de participació. És bàsic escurçar la distància entre els llocs on es prenen les decisions i la ciutadania. La Casa Gran s'ha de descentralitzar i, en tot el que es pugui, hem de convertir els districtes en veritables ajuntaments. En paral·lel, en l'altre extrem, s'ha de democratitzar l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que és on s'han de prendre les decisions estratègiques sobre

el nostre continu urbà. També, per aconseguir que la institució sigui més permeable, és necessari reforçar els tècnics de barri i els consellers de Districte, perquè estiguin més en contacte amb la població. Ens hauríem de plantejar establir mètodes d'avaluació de la seva tasca per part del teixit associatiu i comunitari del barri.

La ciutat és un espai de conflicte on hi ha una lluita d'interessos aferrissada i sovint tan contraposada que el seu encaix en processos participatius és il·lusori. Estem molt lluny de tenir democràcia directa, i la responsabilitat de les persones escollides en les urnes no les eximeix de tenir la responsabilitat d'exercir l'autoritat en apostar per unes polítiques o per unes altres. Per aquest motiu va ser un fiasco el gran Pacte per Barcelona de la post-pandèmia, anomenat falsament *procés participatiu*, en el qual més de 40 entitats socials no ens vàrem sentir representades en el document final. Tornant a les paraules, per exemple, a ningú se li passaria pel cap anomenar *procés participatiu* a la negociació d'un conveni col·lectiu.

Participació en la fase deliberativa

Els processos participatius han de tenir les cuines obertes. En els dos més importants que hi ha hagut en aquest mandat, el PAM [Pla d'Actuació Municipal] i els Pressupostos Participatius, la implicació de la ciutadania en presentar propostes ha estat relativament alta, però cal desenvolupar mètodes de participació en la fase deliberativa, en la definició dels resultats i en el seu seguiment. Pel que fa al Reglament de Participació, hem d'obrir una reflexió sobre perquè la fórmula innovadora de les Iniciatives Ciutadanes s'ha utilitzat tan poc. A més a més, les memòries participatives obligades dels diversos projectes de la ciutat haurien d'incloure la valoració per part dels agents que hi han participat.

Perquè hi hagi participació no n'hi ha prou en obrir les portes de l'Ajuntament: cal que la gent vegi útil dedicar-li un temps de la seva vida personal. Allò que és normal és que la gent no participi a no ser que tingui un problema concret. En canvi, les persones que tenen un neguit social, comunitari o de barri s'auto-organitzen en col·lectius, entitats i associacions i, des d'allí, lluiten per tenir la incidència deguda. Donar més suport i mimar aquesta societat organitzada, tot respectant la seva autonomia, és bàsic per obtenir una participació de qualitat. És imprescindible tenir un teixit associatiu fort per afrontar els reptes de convivència i desigualtats de la ciutat i, sense aquest

component social, la Capital de la Democràcia tindrà els peus de fang. No en va, gabinets d'advocacia reaccionària intenten portar l'Ajuntament als tribunals acusant-lo de subvencionar algunes d'aquestes entitats socials. Multinationals com Agbar han atemptat amb èxit contra la fórmula de les Consultes Ciutadanes.

Hi ha dos tipus de participació vàlida, la reglada i la no reglada. La complexitat dels problemes supera sovint els canals establerts. Encara no hem superat que, a vegades, perquè et rebin, primer has de muntar un *pollo*. Les reunions entre l'Ajuntament i el moviment veïnal s'han d'establir com una norma i no com una excepcionalitat. S'han de basar en la incidència real que tenen els col·lectius i activar la màxima transparència: reunions públiques -que no necessàriament obertes-, aixecament d'actes i un petit gest simbòlic: per què sempre el veïnat s'ha de traslladar a la seu del Districte i no el regidor al local de l'associació veïnal?

Decidim, en primera persona del plural

Hi ha hagut dos elements que s'han valorat molt positivament per designar Barcelona Capital de la Democràcia. Un és la realització de l'Assemblea Ciutadana pel Clima i l'altre, el Decidim. Sobre el primer, una mínima anàlisi excedeix les línies d'aquest article perquè cal matissar la idealització que han fet alguns sociòlegs d'aquesta experiència innovadora tan en voga.

Sobre la plataforma Decidim, s'ha de considerar que és un repositori excel·lent dels processos participatius que hi ha a la ciutat, conté tota la seva informació i, en alguns casos, permet aixecar el dit per fer propostes. Però, en canvi, té moltes dificultats per esdevenir un marc deliberatiu *on line*, amb la qual cosa ens preguntem per què s'anomena Decidim -en primera persona del plural (!)-. Altra vegada el miratge de les paraules. I des d'aquí, arrisco una proposta: ¿per què no obrim aquest espai als conflictes reals que hi ha a la ciutat, on cadascuna de les parts pogués penjar els seus arguments i on es mostrés la cronologia de l'evolució del problema? Aquest espai hauria de regir-se per un protocol que garantis les condicions necessàries per ser-hi present i una comissió independent a la qual es pogués apel·lar.

En resum, davant de la designació de Barcelona com a Capital de la Democràcia, aconsellem, primer, humilitat; i després, senzillesa per recuperar el valor de la paraula. I no és poca cosa, perquè ja sabem que qui posa més entrebancs a la democràcia són els que substitueixen el valor de la paraula pel valor extractivista dels seus negocis.

Estem lluny d'aconseguir que la participació formi part troncal de la cultura ciutadana

La Casa Gran s'ha de descentralitzar i hem de convertir els districtes en veritables ajuntaments

EDUARD SALES

Descobreix totes les novetats editorials al web de Barcelona llibres

barcelona.cat/barcelonallibres

Ajuntament de
Barcelona

CRÒNICA

Debat amb els alcaldables i els representants veïnals, l'any 2011. ARXIU FAVB

El debat d'alcalldables de la Favb, el 16 de maig

El Centre Cultural Albareda (carrer d'Albareda, 22) acollirà el 16 de maig al vespre el debat dels alcaldables organitzat per la Favb. Al tancament d'aquesta edició de *Carrer*, ja hi han confirmat l'assistència l'actual alcaldessa i, de nou, candidata de Barcelona en Comú, Ada Colau; i l'aspirant d'ERC i guanyador dels últims comicis, Ernest Maragall. També han estat convidats a l'acte els candidats de la resta de partits polítics amb representació en el Consistori: Jaume Collboni (PSC), Xavier Trias (JxCat), Anna Grau (C's), Daniel Sirera (PPC) i Eva Parera (Valents).

La Federació en recupera el control

El debat d'alcalldables de la Favb és un clàssic dels dies previs a les eleccions municipals. Celebrat en les darreres dues cites -les del 2015 i el 2019- conjuntament amb Betevé, enguany la Federació ha decidit tornar a organitzar-lo en solitari, per recuperar-ne el control a l'hora de fer les preguntes d'interès per al moviment veïnal, una autonomia que havia perdut els

anys en què la moderació de l'acte havia anat a càrrec de la televisió pública barcelonina. El debat del 16 de maig recollirà, com havia estat habitual, la veu de les associacions veïnals. Per això, en la pròxima assemblea general de la Favb, que se celebrarà el 15 d'abril al Centre Cívic del Bon Pastor, les entitats federades decidiran, a través d'un formulari, quines qüestions hauran de respondre els candidats i candidates en el debat d'alcalldables.

Si voleu estar informats de les darreres novetats sobre el debat, estigueu atents a les xarxes socials i la pàgina web de la Favb: www.favb.cat. **REDACCIÓ**

L'acte tindrà lloc a la tarda, al Centre Cultural Albareda, on han estat convidats tots els candidats amb representació en l'actual Consistori

'Carrer' retroba America Sanchez

El dissenyador gràfic il·lustra l'especial dedicat a les eleccions municipals del 28 de maig amb una obra del seu projecte 'Retrats romànics' exposat el 2016 al Mnac

El dissenyador gràfic America Sanchez (Buenos Aires, 1939) torna a il·lustrar una portada de *Carrer*: per a l'especial sobre les eleccions municipals del 28-M, ens ha cedit un original de la sèrie *Romànic*, que reinterpreta peces del Mnac. Càmera en mà, America passejava pel museu i retratava caps, mans, peus i ornaments del llegat medieval exposat a la col·lecció permanent. Després, els dibuixava sobre paper antic -comprat en uns encants- i els pintava amb colors arbitraris. El resultat va ser l'exposició *America Sanchez. Retrats romànics. Tinta sobre paper*, que es va exhibir al Mnac el 2016.

L'obra que ha triat America és una mà amb el dit índex estirat. "Indica elecció", ens va transmetre l'autor. I això és, precisament, el que farem el 28-M: escollir. En el revers -que hem volgut reproduir a la contraportada-, s'hi poden llegir noms i dues dates ben antigues: 26 de setembre del 1756 i 28 de juliol del 1812. Hem fet tot el possible per reproduir de forma digna l'obra, que destaca pels seus colors: el blau elèctric i un vermell i un groc ben vius i cridaners.

America mai no ha dit que no a *Carrer*. Fins ara ha fet sis portades per a la revista. L'última, la de l'especial sobre les municipals del 2019 (*Carrer* 136), amb un ex-bomber passejant en bici

America al seu estudi. CARRER

amb el seu gosset al sidecar pel passeig de Gràcia. Per al número 69, un altre dit -en aquest cas gegant, que aixafava una ciutat- il·lustrava el dossier del Fòrum de les Cultures. Però, la que més li agrada és la que va fer per al número 81, per al dossier dedicat a la sanitat i que incloïa una frase patafísica: "El que salte esta valla y llo lo pille endentro se ba arepentir de aber nacio [...]". Gràcies, America! **REDACCIÓ**

La portada mostra una mà amb el dit índex estirat; indica "elecció", i això és el que farem el 28-M: escollir

Segon trimestre 2023

escola veïnal

L'Escola de la Favb és un espai de reflexió, producció, difusió d'idees i propostes que volem abordar de manera compartida

25
abril

Com incidir des dels barris contra el canvi climàtic?
Presentació de la Guia elaborada per l'AV del Poblenou, la Favb i la UPC

30
maig

No hi ha portes obertes als joves si no donem també les claus de les AV
Debat amb el CRAJ i Torre Jussana

27
juny

Les hormones descontrolades:
L'oci del jovent i l'espai públic

www.favb.cat/l'escola-de-la-favb <https://participa.favb.cat/assemblees/EscolaFAVB>

ROSA M. O.

211 En poder de Jofre el meso 26 de Setembre 1756 Per el
sus carreter a Franca y Sumo del pat. carre de
S. Juan de
y Salvador Guina 28 Juliol 1892 Teresa Cuchy y Sans

